2024
ruvwitmw
ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް : އިމްތިޙާނު ކަރުދާހުން
ޑިޕާޓްމަ ންޓް އޮފް ޕަބްލިކް އެގްޒޭމިނޭ ޝަ ން ސް
ތަ ޢުލީމީވު ޒާރާ
1 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

2024
ruvwitmw
ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް : އިމްތިޙާނު ކަރުދާހުން
ޑިޕާޓްމަ ންޓް އޮފް ޕަބްލިކް އެގްޒޭމިނޭ ޝަ ން ސް
ތަ ޢުލީމީވަުޒާރާ
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 2

ފޮތް އެކުލަވާލީ: ޑިޕާޓްމަ ންޓް އޮފް ޕަބްލިކް އެގްޒޭމިނޭ ޝަ ން ސް
އެހީތެރިން:
އަޙްމަދު ސާމިރު
ޢާޠިފް ޢަބްދުލް ޙަކީމް
ޢަދުނާނު ޙަސަން
އާމިނަތު ރިވާޝާ
ޝިފާ ނަސީމް
ފާޠިމަތު ލުވައިޒާ
ނަތީލާ ޢަބްދުއްރައްޒާޤް
ފުރަތަމަ ޗާޕު: 2024 ފެބުރުވަރީ
ޝާއިޢުކުރީ: ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕަބްލިކް އެގްޒޭމިނޭޝަންސް
އައިއެސްބީއެން ނަންބަރު: 978-99915-78-31-6
3 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

tucsirhuif
މު ގެ ބަ ސް 5
ށު ....
ފެ
ތު ގެ ތަޢާ ރަ 6
ފޮ ފު
ކޭ ގޮ ތް ހާ މަ ކު ރާ ޔުން 7
ދެ ލި
އޮ ޅުން ވަ އި ޔުން 27
ފިލު ދޭ ލި
އެ އް ކޮ ޅަށް/ ބަ ހުސް ކު ރާ ޔުން 48
ލި
ކޮ ޅު ހާ މަ ކޮ ށް ޔުން 52
ދެ ދޭ ލި
ށުމަ ށް ވާ ހަ ކަ ޔުން 62
ފެ ލި
ހާ ތަށް ވާ ހަ ކަ ޔުން 66
ލަ ލި
އި ޝާ 70
ރު ލިޔުން ....
ދުދޭ
ހަ ގީ ގީ ރިކަ އުންޓް ޔުން 89
ލި
4 :2024
މަ ތި ރު ދަރިވަ ރުން ގެ މަސަ އް ކަ ތް: އި މް ތިޙާނު ކަ ރުދުާހން
ވަ

ފެށުމުގެ ބަސް
މި ޑިޕާޓްމަންޓުން ބާއްވާ އިމްތިޙާނުތަކުގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް، އެތައް
ހާސް ދަރިވަރުނެއް ބައިވެރިވެއެވެ. އިމްތިޙާނު ކަރުދާހުގައި ދަރިވަރު ކުރާ މަސައްކަތް
ރައްކާކުރެވިފައި ހުންނަ ހަމައެކަނި ތަނަކީ މި ޑިޕާޓްމަންޓެވެ. އެހެންކަމުން ދަރިވަރުންގެ
އިމްތިޙާނު ކަރުދާސްތަކުން ނަމޫނާގެ ގޮތުގައި ފާހަގަ ކުރެވޭ ލިޔުންތައް، އާންމުކޮށް
ފެންނާނޭހެން ޝާއިޢު ކުރުމަކީ ނުހަނު ބޭނުންތެރިކަމެއް ކަމަށް މި ޑިޕާޓްމަންޓުން ދެކެމެވެ.
ކޮންމެ ލިޔުންތެރިއަކީ ވެސް، އެ ލިޔުންތެރިއެއްގެ އަމިއްލަ ގޮތެއް ގެންގުޅޭނެ
ލިޔުންތެރިއެކެވެ. ޢިބާރާތް ކުރާ ގޮތެވެ. ޖުމުލަތައް އެމުނި އެކުލަވަމުން، ލަފުޒުތައް
އަތުރަމުން ގެންދާ ގޮތެވެ. މީގެ އިތުރުން ހުށަހަޅައިދޭ ވައްޓަފާޅިއެވެ. މި ފޮތަކީ މި ބުނެވިދިޔަ
ކަންކަން ދިރާސާ ކޮށްލުމަށް ވަރަށް އެކަށޭނަ ފޮތެކެވެ. މި ފޮތުގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންނާއި
މުދައްރިސުންނަށް އެތައް ގޮތަކުން ފައިދާ ކުރާނެއެވެ. ދަރިވަރުންގެ ލިޔުންތެރިކަމުގެ ހުނަރު
އެއް ދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް ކުރިއަރައި ތަރައްގީވުމަށް މަގުފަހިވެގެން ދާނެއެވެ.
''މަ ''
ތިވަރު މި ފޮތް މި ނެރެވެނީ މި ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ހީވާގި މުވައްޒަފުންނާއި،
މާކިންގައި ބައިވެރިވި ބައެއް މުދައްރިސުންގެ އެހީތެރިކަމާއެކުގައެވެ. އެހެންކަމުން މި
މަސައްކަތުގައި ޝާމިލުވި، އެންމެހައި މުވައްޒަފުންނަށް ނުހަނު އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު
ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ.
ދަރިވަރުން ލިޔާ، މިފަދަ ނަމޫނާ ލިޔުންތައް، ޝާއިޢުކޮށް، އާންމު ކުރުމުގެ މަގު
ފަހިކުރައް ވާށިއެވެ.
16 ޝައުބާން 1445
26 ފެބުރުއަރީ 2024
ސުލްޠާން ރާމިޒު
ޑެޕިއުޓީ މިނިސްޓަރ
5 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ފޮތުގެ ތަޢާރަފު
''މަ '' 2023ވަ
ތިވަރު މި ފޮތަކީ ނަ އަހަރު އެސް.އެސް.ސީ އިމްތިޙާނުގައި ދަރިވަރުން
ލިޔެފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ ތެރެއިން ރަނގަޅު ކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވުނު ލިޔުންތައް ހޮވައިލައިގެން
އެކުލަވައިލައިފައިވާ ފޮތެކެވެ. މިގޮތުން އިމްތިޙާނު ކަރުދާސް 1 ގައި ހިމެނޭ ދިގު ލިޔުމުގެ
ހަތަރު ވައްތަރުގެ ލިޔުން މިފޮތުގައި ހުންނާނެއެވެ. އަދި ފެށުމަށް ލިޔެފައިވާ ވާހަކައާއި ޙާލަތަށް
ލިޔެފައިވާ ވާހަކަ ވެސް، މި ފޮތުގައި ހިމަނައިފައިވާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ކުރުލިޔުމުގެ ބައިން
އިރުޝާދުދޭ ލިޔުމާއި ޙަޤީޤީ ރިކައުންޓުގެ ނަމޫނާ ލިޔުން، މިފޮތުގައި ހުންނާނެއެވެ.
މި ފޮތަކީ، ދިވެހިބަސް ކިޔަވައިދެއްވާ މުދައްރިސުންނާއި އިމްތިޙާނުގައި ބައިވެރިވާ
ދަރިވަރުންނަށް ފައިދާކުރަނިވި ފޮތަކަށް ވާނެކަމަށް އުންމީދު ކުރަމެވެ. މި ފޮތުގައި ހުރި
ތަފާތުވައްތަރުގެ ލިޔުންތައް ކިޔައި، ދިރާސާ ކުރުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންގެ ބަސްކޮށާރު
މުއްސަނދިވެ، ދަރިވަރުންގެ ލިޔުންތެރިކަމުގެ ހުނަރު އިތުރަށް ތަރައްޤީ ވާނެ ކަމެކެވެ.
މި ފޮތުގައި ހިމަނައިފައި ވާނީ، 2023 ވަނަ އަހަރު، އެސް.އެސް.ސީ އިމްތިޙާނު
ހެދި ދަރިވަރުން ލިޔެފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ ތެރެއިން ފާހަގަ ކުރެވުނު ލިޔުންތަކެވެ. މި ލިޔުންތައް
ލިޔެފައިވާނީ، އޭގެ އަސްލަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައުމެއްނެތި އެ ދަރިވަރަކު ލިޔެފައިވާ
ގޮތަށެވެ.
އިމްތިޙާނަށް ދަރިވަރުން ތައްޔާރުކުރުވާ މުދައްރިސުންނާއި ދަރިވަރުންނާއި އެނޫން
ވެސް، ފަރާތްތަކަށް މި ފޮތުގެ ބޭނުން ހިފިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް މި ފޮތް، ނުވަތަ ފޮތުގެ ބައެއް
ވިޔަސް ވިޔަފާރީގެ ގޮތުގައި ބޭނުން ކުރާންވާނީ މި ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ހުއްދަ ލިބިގެންނެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 6

ދެޭ█ ތްޮ ހާމަކުރާ ލިޔުން
1
ސްކޫލުތަކުގައި ކިޔަވާ ދަރިވަރުން ސްކޫލު ނިމުމުގެކުރިން ވަޒީފާއެއްގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ،
(ވޯކިން އެކްސްޕީރިއަންސް) ހޯދާ ގޮތަށް އެކުދީންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމަކީ
ފައިދާ ހުރި ކަމެއް ކަމަށް ބައެއް މީހުން ދެކެއެވެ. އަނެއް ބަޔަކު ދެކޭގޮތުގައި އޭގެ ސަބަބުން
ދަރިވަރުންނަށް އެތައް ގޮތަކުން ނޭދެވޭ އަސަރު ކުރާނެއެވެ. ތިޔަ ސްކޫލްގައި ނެރޭ ދުވަހު
''މު ''ގަ ''ސް
ނޫސް ތާމު އި ޝާއިޢު ކުރުމަށް ޓަކައި ކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން
''
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމާމެދު އަޅުގަނޑުދެކޭ ގޮތް މި މައުޟޫއަށް ދެކޭގޮތް ހާމަ
ކުރާ ލިޔުމެއް ލިޔާށެވެ!
█ █

ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުން ނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމްފެށުމާ މެދު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް
ސަރާ މުޙައްމަދު ހަނީފް
މުޙައްމަދު ޖަމާލުއްދީން ސްކޫލް
ސްކޫލްތަކުގައި ތަޢުލީމު ހާސިލްކުރަމުން އަންނަ ދަރިވަރުންނަކީ މަދަމާ،
މި ބަވަނަ ވަމުންދާ ދުނިޔޭގައި، ވަޒީފާ ހޯދައިގެން މަސައްކަތް ކުރާނެ ޒުވާނުންނެވެ.
ޒުވާނުން ސްކޫލްގައި ކިޔަވާއި، ތަޢުލީމި ޙަޔާތް ނިމުމާއެކު ނުކުންނާނީ ވަޒީފާގެ ބާޒާރަށެވެ.
ނަމަވެސް އެ ދަރިވަރަކު ބޭނުންވާ ވަޒީފާ ހޯދުމަކީ ވަރަށްވެސް އުނދަގޫކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން
ސްކޫލްދައިރުގައި ވަޒީފާއެއްގެ އަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމަކީ ވަރަށް މުހިންމުކަމެކެވެ. ބައެއް
މީޙުންދެކޭގޮތުގައި ސްކޫލްކު ދިން ވަޒީފާގައި ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރމުގެ
ސަބަބުން އެކުދިންގެ ބޭކާރުވެ، ކިޔެވުމާއި ދުރުވެއެވެ. ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުތާގޮތުގައި
ވަޒީފާގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ސްކޫލް ދައުރުގައި ހޯދުމުން، ލިބޭ ފައިދާއާއި މެދު އަޅުގަނޑުމެން
އެންމެން ވިސްނާ ފިކުރުކުރަންޖެހޭއެވެ.
ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ވަޒީފާއެއްގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމަށް
ޕްރޮގްރާމެއް ބޭއްވުމުގެ ސަބަބުން އެ ދަރިވަރެއްގެ މަޢުލޫމާތުތައް އިތުރުވެއެވެ. އަޅުގަނޑަށް
ގަބޫލުކުރެވޭގޮތުގައި އެ ވަޒީފާ ޒިންމާ އާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތުތައް އެނގިގެންދާނެއެވެ. މިސާލަކަށް
ސައިންސް ދާއިރާ އިން ކުރިއެރުން ބޭނުންވާ ދަރިވަރަކު ސައިންސްވެރިޔެއް ނުވަތަ ޑޮކްޓަރެއްގެ
ފަރާތުން އާ މަޢުލޫމާތު ލިބިގެން ދާނެއެވެ. މި ކަމުގެ ސަބަބުން އެ ދަރިވަރަކަށް އެ ވަޒީފާއިން
ހޯދުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތުތައް ލިބިގެންދާނެއެވެ. އަދި އެ ވަޒީފާގައި ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމާއި
އާދާ ކުރަންޖެހޭ ޒިންމާ ތަކާއި އެކިއެކި ދައުރުތައް އެނގިގެންދާނެއެވެ. އެހެންކަމުން
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަޒީފާއިގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާއާ ބެހޭ
މުހިންމު މަޢުލޫމާތުތައް އެނގިގެންދާނެއެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 8

ވަޒީފާއިގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމުގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުން ވަޒީފާއިގެ ބާޒާރަށް
ނުކުންނައިރު ވަޒީފާ ހޯދުމަށް ފަސޭހަވާނެއެވެ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިޒަމާނުގައި
އެދަރިވަރު ބޭނުންވާ މަޤާމެއް ނުވަތަ ވަޒީފާއެއް ހޯދުމަށްޓަކައި އެ ވަޒީފާގެ ވާދަވެރި
މާހައުލުގައި ދަރިވަރުން ރަނގަޅަށް ތައްޔާރުވުމުގެ ސަބަބުން އެ ވަޒީފާ ލިބުމުގެ ފުރުސަތު
ބޮޑުވާނެއެވެ. ސްކޫލް ދައުރުގައި އެ ވަޒީފާއެއްގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމުގެ ސަބަބު އެ
ވަޒީފާއެއްގައި ހުންނަ، މީހެއްގެ ކީބައިގައި ހުންނަން ޖެހޭ ސިފަތައް އެނގިގެންދެއެވެ. އަދި
މި ސިފަތައް ގައިގައި ހަރުލާ ވަޒީފާ ހޯދާއިރު އެ ދަރިވަރަކީ އެ ވަޒީފާއަށް ޤާބިލް ކުއްޖަކަށް
ވެގެން ދާނެއެވެ. ވީމާ، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު ކުރާގޮތުގައި ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމުގެ ސަބަބުން
ވަޒީފާއަށް ދަރިވަރު ތައްޔާރުވެގެން ދެއެވެ.
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ވަޒީފާގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ސްކޫލް ދައުރުގައި ހޯދުމުގެ
ސަބަބުން ދަރިވަރުންނަށް އެ ވަޒީފާ އަކީ އެދަރިވަރަކަށް ކަމުދާ އަދި އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާއެއްތޯ
އެނގިގެންދާނެއެވެ. މި ޒަމާނުގައި އެތައް ވައްތަރެއްގެ ތަފާތު ވަޒީފާތައް ވާއިރު އެ ދަރިވަރަކު
ބޭނުންވާ ވަޒީފާއެއް ނެތްނަމަ ވަޒީފާއެއްގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ކުރުމުން އެ ދަރިވަރަކަށް ވަ
ޒީފާއެއް ހޯދުމުގައި އެ ދަރިވަރަކު އެ ދަރިވަރަކު ބޭނުންވާ ވަޒީފާއެނގިގެންދާނެއެވެ. ވީމާ
ވަޒީފާއިގެ އަމަލީ ތަޖުރިބާ ސްކުޅް ދައުރުގައި ބޭއްވުމުން އެ ދަރިވަރަކަށް އެކާށިގެންވާ
ވަޒީފާއެއް ހޯދުމަށް ފަސޭހަވާނެއެވެ.
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސްކޫލްދައުރުގައި ވަޒީފާއިގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމަށް
އެ ދަރިވަރަކަށް ވަތުގު ރަނގަޅުގޮތުގައި ހޭދަކުރަން ދަސްވާނެއެވެ. އެގޮތުން ވަޒީފާގައި
ހޭދަކުރަން ޖެހޭ ވަގުތުގައި، ގޭގައި މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭ ވަގުތު އަމިއްލަ ކަންކަން ކުރުމަށް
ހޭދަކުރާ ވަގުތާއި ޢާއިލާ އާއެކު ވަގުތު ހޭދަކުރަންޖެހޭ ވަގުތު ކަނޑައަޅަން ދަސްވާނެއެވެ.
އަދި ވަޒީފާއިގައި ހަވާލު ކުރެވޭ މަސައްކަތް ޤަވާއިދުން ކުރުމާއި ގަޑި އަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް
ހިތުމަށް ދަސްވާނެއެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަޒީފާއިގައި އަމަލީ
9 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ތަޖުރިބާ ހޯދުމުގެ ސަބަބުން ވަގުތު ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހޭދަކުރަން ދަރިވަރަށް ދަސްވެގެން
ދެއެވެ.
ސްކޫލްދައުރުގައި ދަރިވަރުން ވަޒީފާގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ކުރުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭ
ގޮތުގައި އެތައް ފަޢިދާއެއް ދަރިވަރުންނަށް ލިބިގެންދާ ކަމެކެވެ. އެގޮތުން އެ ވަޒީފާއިގައި އަދާ
ކުރަން ޖެހޭ މަސައްކަތާއި، ޒިންމާ އާއި އެ ވަޒީފާ އަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ލިބިގެން ދެއެވެ.
މިކަމުގެ ސަބަބުން މާދަމާގެ ޒުވާނުންނަކީ ޒިންމާދާރު، ބުރަ މަސައްކަތް ކުރާ މީހުންނަށް
ވެގެންދާނެއެވެ. ހަމައެއާއެކު އެ ކުއްޖަކަށް އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާ ހޯދަން ފަސޭހަވުމާއި ވަގުތުގެ
ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ހިފުމާއި އެ ވަޒީފާ އަކަށް ބޭނުންވާ ސިފަތައް އެނގިގެންދާނެއެވެ. ވީމާ،
ސްކޫލް ދައުރުގައި ވަޒީފާއިގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ލިބުމަކީ އެތައް ފައިދާއެއް ލިބޭ ކަމެކެވެ.
ސުކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުން ނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގުރާމް ފެށުމާމެދު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް
ޢާއިޝަތު ނައުރީން ނާފިޢު
ހުރަވީ ސްކޫލު
ކޮންމެ ދަރިވަރަކީވެސް ސުކޫލު ދައުރުގައި ރަނގަޅު މުސްތަޤުބަލެއް ބިނާކުރުމަށް
މަސައްކަތް ކުރާނެ ބައެކެވެ. އެގޮތުން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމަކީ ގިނަބައެއްގެ އެއްބާރުލުން
ލިބިފައިވާ ކަމެކެވެ. މި ގޮތުން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޒަރީޢާއިން ދަރިވަރުން މުސްތަޤުބަލަށް ތައްޔާރުވެ
ކުރިޔާލާ ކުރާނެ ކަމެއް ކަށަވަރުވުމަކީ މި ތަޖުރިބާއިން ލިބޭ މަންފާތަކެއްކަން ހާމަކުރަމެވެ.
ހަމަ މިފަދައިން އެކުދިންގެ ކިބައިގައި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުނަރާއި އިޖުތިމާޢީ
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 10

ހުނަރުތައް އަށަގަތުމަކީވެސް ފާހަގަކޮށްލެވޭ ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާގެ ޕްރޮގުރާމްތައް ހިންގުމުން ދަރިވަރުންނަށް އެތައް ފައިދާތަކެއްވެއެވެ.
ޢަމަލީ ޕްރޮގުރާމްތަކުގައި އުޅުމަށް ދަރިވަރުން ވަގުތު ފާއިތުވިކަމުގައި ވިޔަސް މި
ޕްރޮގުރާމްތަކުގެ ސަބަބުން އެކުދިން މުސްތަޤުބަލުގައި ކުރަން ބޭނުންވާ ކަންކަން ކަށަވަރުވެއެވެ.
އެގޮތުން މުސްތަޤުބަލުގައި އަދާކުރާނެ ވަޒީފާ ތަކާއި އެކުއްޖެއް ކުރަން ޝައުޤުވެރިވާ ކަންކަން
ރަނގަޅަށް ދެނެގަނެވެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު އެކުއްޖަކު ކިޔަވަން ބޭނުންވާ ދާއިރާތަކުގެ އިތުރު
ދިރާސާތައްވެސް ކުރެވެއެވެ. ހަމަ މިގޮތުން އެދަރިވަރެއްގެ މުސްތަޤުބަލު ބިނާކުރަން ބޭނުންވާގޮތް
ދެނެގަނެވެއެވެ. މިސާލަކަށް މައިންބަފައިންގެ ޕްރެޝަރުގައި ޑޮކްޓަރަކަށްވެއެކުއްޖަކު އަސްލު
ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ކުރުމުގެ ފުރުސަތުފަހިވެއެވެ. އެހެންކަމުން އަޅޫގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި
ޕްރޮގުރާމުތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ސަބަބުން އެ ދަރިވަރެއްގެ މުސްތަޤުބަލުގައި ކުރާނެ ކަންކަން
ދެނެގަނެވުމަކީ މި ތަޖުރިބާއިން ލިބޭ މަންފާއެކެވެ.
މި ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވުމުން ދަރިވަރުން ކިޔެވުމާ ދުރުވުމަކީ ބެލެނިވެރިންގެ
ޝަކުވާއެއްކަމުގައި ވިޔަސް މިކަންކަމުން ދަރިވަރުންނަށް މުސްތަޤުބަލަށް ތައްޔާރުވުމުގެ
ފުރުސަތު ލިބުމަކީ ފާހަގަކޮށްލެވޭ ފައިދާއެކެވެ. އެގޮތުން މުސްތަޤުބަލުގައި ދިމާވާނެ
މައްސަލަތަކުގެ ކުޑަ ތަޖުރިބާއެއް މި ޕްގުރާމްތަކުގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންނަށް ލިބެއެވެ.
މި މައްސަލަތައް ހައްލުކުރެވޭނެ ގޮތްތައްވެސް ދަރިވަރުންނަށް ދަސްކުރެވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ
ދަރިވަރު ބޮޑުވެގެން އަންނައިރު ކުރަންވީ ރަނގަޅު ކަންކަމާއި ދޫކޮށްލަންވީ ނުރަނގަޅު
ސިފަތައް ދެނެގަނެވެއެވެ. މިސާލަކަށް ހަމައެކަނި އަމިއްލައަށް މަންފާވާ ކަންކަން ނުކޮށް
އެހެންމީހުންނަށްވެސް މަންފާވާ ގޮތަށް އަމަލުތައް ބައްޓަންކުރަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި މުސްތަޤުބަލަށް ތައްޔާރުވުމަކީ މި ތަޖުރިބާއިން ޙާސިލްކުރެވޭ
ފައިދާއެކެވެ.
މި ޕްރޮގުރާމްތަކުގައި އުޅުމުން މައިންބަފައިންގެ ބިރަކީ އެކި މިޒާޖުގެ މީހުންނާ
ދަރިވަރު ބައްދަލުވެ ނުބައި މަގު އިޚްތިޔާރު ކުރިކަމުގައިވިޔަސް މި ތަޖުރިބާގެ ސަބަބުން
11 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އެކި ރަނގަޅު މިޒާޖުގެ މީހުންނާ ބައްދަލުވެ އެކުގައި ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ހުނަރު
ލިބުމަކީ މި ތަޖުރިބާއިން ހާޞީލްކޮށްދޭ މަންފާއެކެވެ. އެގޮތުން އެކި މީހުންނާ ބައްދަލުވެ މުޅި
ޙަޔާތަށް ދެމިގެންދާނެ ގުޅުންތައް އުފެދެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު އެކަކު އަނެކަކަށް އެހީވެއެކުގައި
މަސައްކަތް ކުރުމަށްވެސް ދަސްވެއެވެ. ހަމަ މިގޮތުން ރަނގަޅު އެކުވެރިން އިޚުތިޔާރު ކުރާނެ
ގޮތްވެސް އެކުގައި މަސައްކަތް ކުރުމުން އެނގެއެވެ. ހަމައެފަދައިން ވަޒީފާގެ މައިދާނަށް
ނުކުންނަ އިރު އެކަނި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ޖޯޝާއި
ފޯރިވެސް ދެނެގަނެވެއެވެ. އެހެންކަމުން އަޅޫގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެހެންމީހުންނާ ގުޅިގެން
މަސައްކަތްކުރުމަށް ދަސްވުމަކީ މި ޕްރޮގުރާމްގެ ސަބަބުން ލިބިދޭ މަންފާއެކެވެ.
އަމަލީތަޖުރިބާ ހޯދުމުގައި ދަރިވަރުން އެކި މައްސަލަތައް ތަހައްމަލުކުރަން ޖެހުނު
ކަމުގައި ވިޔަސް ދަރިވަރުންގެ ކިބައިގައި އިޤުތިޞާދީ ހުނަރުތައް އަށަގަނެއެވެ. އެގޮތުން
އެކި މީހުންނާ ވާހަކަދެއްކުމުގެ ހުނަރު ލިބެއެވެ. މިގޮތުން އެކި މީހުންނާ ވާހަކަދައްކައިގެން
އެނގެންޖެހޭ ހަމަތައް ދަސްވެގެން ދެއެވެ. މިސާލަކަށް ކުޑަކުދިންނާއި ބޮޑެތި މީހުންނަށް
ވާހަކަ ދައްކަންޖެހޭ ގޮތް އެނގެއެވެ. ހަމަމިފަދައިން އިސްނަގައިގެން މަސައްކަތްކުރަންވެސް
އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން އަލުގަނޑު ޤަބޫޅުކުރާ ގޮތުގައި އިޖުތިމާޢީ ހުނަރުތަކުގެ ތެރެއިން
މުޢާމަލާތުގެ ހުނަރު އެނގުމަކީ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާގެ ޕްރޮގުރާމްތަކުން ލިބޭ މަންފާއެކެވެ.
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާގެ ޕްރޮގުރާމްތަކުގައި އުޅެމުން މުސްތަޤުބަލަށް ތައްޔާރުވެ،
މުސްތަޤުބަލުގައި ކުރާނެކަމެއް ކުރިޔާލައި އެނގި، އިޖުތިމާޢީ އަދި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަން
އެނގުމުގެ ހުނަރު ދަސްވެއެވެ. އަދި މިކަންކަމަކީ ދަރިވަރުން މުސްތަޤުބަލަށް ތައްޔާރުކޮށްދޭ،
ފަޚުރުވެރި ބަޔަކަށް ހަދައިދޭނެކަންކަމެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި
ޕްރޮގުރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުން ދަރިވަރުންނަށްނަށް ވަރަށް ބައިވަރު ފައިދާތަކެއް ވެއެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 12

ސްކޫލު ކި ޔަވާ ދަރިވަރުން ސްކޫލު ދައުރުގައި އަމަލީ ތަޑުރީބާ
ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމުގެ މުހިންމުކަން
މަރްޔަމް މަޢާލް ޢަލީ
ދ. އަތޮޅު ތަޢުލީމީ މަރުކަޒް
ސްކޫލު ދައުރުގައި އުނގެނުމުގެ ބޭނުމަކީ ކޮބާ ހެއްޔެވެ؟ ކޮންމެ ދަރިވަރަކީ ވެސް
ސްކޫލު ދައުރު ކަނޑައްތުކޮށް ދިރިއުޅުމުގެ މައިދާނަށް ނިކުންނަންޖެހޭނެ ދަރިވަރެކެވެ. ސްކޫލު
މާހައުލުގައި ހޭދަކުރާ ދުވަސްތަކަކީ އަމަލީ މައިދާނަށް އެކުއްޖަކު ކުރިމަތިލާއިރު ބޭނުންވާނެ
ކަންތައްތައް ދަސްކުރާ މަރުހަލާއެވެ. އެގޮތުން ސްކޫލު ކިޔަވާ ދަރިވަރުން، ސްކޫލު ނިމުމުގެ
ކުރިން ވަޒީފައެއްގެ އަމަލީ ތަޖުރިބާ އިނގެރޭސި ބަހުން ބުނާނަމަ (ވޯކިން އެކްސްޕީރިއަންސް)
ހޯދުމަކީ އެކުދިންގެ މުސްތަޤުބަލަށްޓަކައި އެޅިގެންދާނެ ވަރުގަދަ ތަރަހައެކެވެ. އެހެންކަމުން
ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމަކީ އެތައް
ފައިދާއެއް އެކުދިންނަށް ލިބޭނެ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.
ސްކޫލުތަކުގައި ކިޔަވާ ދަރިވަރުންނަށް ސްކޫލު ނިމުމުގެކުރިން ވަޒީފާއެއްގެ އަމަލީ
ތަޖުރިބާ، ޕްރޮގްރާމެއްގެ ގޮތުގައި ފެށުމަކީ އެކުދިންނަށް މުސްތަޤުބަލަށް އެޅޭ ވަރުގަދަ
މައްތިނި އެކެ ބުނެވޭ އެއް ސަބަބަކީ އެ ޕްރޮގްރާމުގެ ސަބަބުން އެކުދިންނަށް ދިރިއުޅުމެއް
ފަށަމުންއަންނައިރު ވަޒީފާ އަދަކުރަންޖެހުމުން އާކަމެއްގެ ގޮތުގައި ވެގެނެއް ނުދާނެއެވެ.
ސްކޫލުދައުރުގައި އެކަހަލަ ޕޮރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިވެގެން އެކަންކަން ކުރުމުގެ ސަބަބުން
އަމަލީ މައިދާނުގައި އެކަންކަން އެކުދިންނަށް ކުރުމަށް ފަސޭހަވެގެންދެއެވެ.. ކުރީބައިގެ
ތެރޭގައި އެކަހަލަ އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕޮރޮގްރަމެއްގައި މަސައްކަތްތްކޮށްލުމުގެ ފުރުސަތު ލިބުމުގެ
ސަބަބުން ކުރިމަގަށް ލޯހުޅުވިގެންދެއެވެ.
އަމަލީ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމާއެކު ދަރިވަރުން ކަންނެތްވުމުގެ ފުރުސަތު ވެސް
ކުޑަވެގެންދެއެވެ. ސްކޫލު ދައުރުގައި އެފަދަ ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމާއެކު ދަރިވަރުން މުރާލިވެ
13 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ކިޔެވުމުގެ އިތުރުން އާކަންތައްތަކެއް ދަސްވެއެވެ. ދުނިޔެއަށް ލޯހުޅުވި ހަރުދަނާ ކުއްޖެއްގެ
ގޮތުގައި ވެގެން ދިއުމަށް މަގުފަހިވެއެވެ. ކިޔެވުމުގެ އިތުރުން ހަރުދަނާ އެހެން މަސައްކަތްތައް
މުޖުތަމައުއަށް ނިކުންނައިރު އެކުއްޖަކަށް އެނގިދަސްވެއެވެ. ކިޔެވުމުގެ ދުވަސްވަރުގައި
ވަޒީފާއަދާކުރުމަކީ ކޮންކަހަލަކަމެއްކަން އެނގި، ދިރިއުޅުމުގައި ވަޒީފާއަށް ގަނޑިއަށް
ދިއުން ކަހަލަ މުހިންމު ކަންތައްތައް ކުރީބައިގެ ތެރޭގައި ދަސްވެގެންދާނެއެވެ. އެހެންކަމުން
ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމު ފެށެމަކީ ކުދިން
ކަންނެތްކަމުން ފިލާގޮސް ހަރުދަނާ ، މަސައްކަތްތެރި ކުދިންގެ ގޮތުގައި ވެގެންދާނެކަމެކެވެ.
އަދިހަމައެއާއެކު ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމު ފެށުމަކީ ސްކޫލުކުދިންނަށް އެކުދިންނަކީ މުޖުތަމަޢުއަށް ބޭނުންތެރިކުދިންގެ
ގޮތުގައި ވެގެންދާނެކަމެކެވެ. ސްކޫލުގެމާހައުލުގައި އެފަދަ ޕްރޮގްރާމްފެށުމުން އެކުދިންނަށް
ސްކޫލުމާހައުލުގައި ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާކަންތައްތައް ދަސްވެގެންދެއެވެ. ދިރިއުޅުމަށް
ނިކުމެފައި އެފަދަ ކަންކަން ދަސްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެކުދިންނަށް ސްކޫލު ދައުރު ނިންމާލާފައި
ވަގުތުން މަސައްކަތުގެ ދާއިރާއަށް ނިކުމެވިގެންދާނެއެވެ. ދަސްކުރަން އިތުރު ދުވަސްތަކެއް
ހޭދަނުކޮށް ސްކޫލުދައުރުގައި ދަސްކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ އަލީގައި މަސައްކަތައިގެން ކުރިއަށް
ދެވެން އޮވެއެވެ. އެގޮތުން ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމު ފެށުމަކީ އެއްވެސް ކުއްޖެއް ބާކީނުވެ މުޖްތަމައުއަށް ހުރިހާ ކުދިންނަކީ ވެސް
ބޭނުންތެރިކުދިންގެ ގޮތުގައި ވެގެންދާނެކަމެކެވެ.
ސްކޫލުތަކުގެ ކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ހިންގުމަކީ އެތައް
ފައިދާއެއް ލިބޭ ކަމެއްކަމާމެދު އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތެވެ. އަމަލީ މައިދާނަށް ނިކުންނައިރު
ކުދިންނަށް ކަންތައްތައް ދަސްވެފައިހުރުމުން ފަސޭހަވުމާއި ކުދިންގެ ކަންނެތްކަން ފިލައިދިއުމުގެ
އިތުރުން މުޖުތަމަޢުގައި ކޮންމެ ކުއްޖަކީ ވެސް ބޭނުންހިފޭ އަދި ބޭނުންތެރި ކުއްޖެއްގެ ގޮތުގައި
ސްކޫލުދައުރުގައި އަމަލީ ޕްރޮގްރާމް ފަދަ މުހިންމު ޕްރޮގްރާމް ފެށުމުން ލިބިގެންދެއެވެ.
ވިމާ އެފަދަ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމަކީ ބޭނުންތެރި މުސްތަޤުބަލު ކުދިންގެ މުސްތަޤުބަލު އުޖާލާ
ކުރުމަށްޓަކައި އަޅައިދޭ ވަރުގަދަ ބިންގާއެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 14

ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުން ނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ފެށުމާމެދު އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތް
މިޝްކާ މުޙައްމަދު
އިހަވަންދޫ ސްކޫލު
ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ހިންގުމަކީ
ގިނަ ޤައުމުތަކެއްގައި ކުރަމުން އަންނަ ކަމެކެވެ. ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމަކީ ސްކޫލު
ނިމުމުގެ ކުރިން ވަޒީފާއެއް އަދި މި ނޫނަސް މަސައްކަތެއްގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ދިނުމުގެ
ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ޕްރޮގްރާމް އެކެވެ. މި ޕްރޮގްރާމް ގެ ސަބަބުން މަސައްކަތަށާއި މަސައްކަތުގެ
މާހައުލަށް އަހުލުވެރިވެ، މަސައްކަތްތެރި ޖީލެއް ބިނާވެ ދަރިވަރުން ޒިންމާދާރުވާނެ ކަމަށް
ދެކެމެވެ.
މަސައްކަތަށާއި މަސައްކަތުގެ މާހައުލަށް އަހުލުވެރިވެގެން ދިއުމަކީ މި ޕްރޮގްރާމްގެ
ސަބަބުން ލިބިގެންދާނެ ފައިދާއެއް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރަމެވެ. އެގޮތުން، މި ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރެއިން
ދަސްކޮށްދޭ ތަފާތު މަސައްކަތްތަކުގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންނަށް މަސައްކަތް ދަސްވެ، މަސައްކަތް
ކުރުމަށް ހިތްޖެހިގެން ދާނެ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ހަމައެފަދައިން، މި ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ
ދަރިވަރުން ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތުގެ މާހައުލުގައި އަމަލުކުރަންވީ
ގޮތް އެނގިގެންދާނެ ކަމަށް ދެކެމެވެ. އެއާއެކު، ތަފާތު ވަޒީފާތަކާއި ބެހޭ މުހިއްމު މައުލޫމާތުތައް
ދަރިވަރުންނަށް އެނގިގެން ދިޔުމުގެ ސަބަބުން، ވަޒީފާތައް އަދާކުރާނެ ގޮތް އެނގިގެންދާނެ
ކަމަށް ޤަބޫލު ކުރަމެވެ. އެހެން ކަމުން، ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމު ގެ ސަބަބުން ތަފާތު މަސައްކަތަށް
އެހުލުވެރިވެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ލޯބި ޖެހިގެންދާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރަމެވެ.
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގުރާމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތްތެރި ހުނަރުވެރި ޒުވާން ޖީލެއް
ބިނާވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު ކުރަމެވެ. މިގޮތުން، މި ޕްރޮގްރާމުގެ ސަބަބުން
މަސައްކަތްތައް ދަސްވެގެން ދިއުމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތެއް ނުކޮށް ތިބޭ ޒުވާނުންގެ އަދަދު
15 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

މަދުވެގެން ދާނެކަމަށް ދެކެމެވެ. ހަމައެއާއެކު، ދަރިވަރުން ސްކޫލު ދައުރު ނިމެންވާއިރަށް
މަސައްކަތް ކުރުމަށް ލޯބި ޖެހިގެން ދިއުމުން ޤައުމުގައި ހުނަރުވެރި މަސައްކަތްތެރިން އުފަންވެގެން
ދިއުމުގެ ފުރުސަތު ބޮޑުވާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު ކުރަމެވެ. މިއަށްފަހު، މި ޕްރޮގްރާމްގެ
ތެރެއިން ވަޒީފާތަކާ މަސައްކަތްކުރާނެ ގޮތާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ލިބުމުން މަސައްކަތްކުރުމަށް
އިތުރު ހިތްވަރެއް ލިބުމުން މުޖުތަމަޢުގައި މަސައްކަތްތެރިން އިތުރުވާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރަމެވެ.
ވީއިރު، މި ޕްރޮގްރާމްގެ ސަބަބުން ޤައުމުގައު މަސައްކަތްތެރި ބަޔަކު އުފެދިގެންދާނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.
މި ޕްރޮގްރާމުގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންނަށް ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި އަމިއްލައަށް
ދިރިއުޅެން ދަސްވެ، ޒިންމާދާރު ވެގެންދާނެ ކަމަށް ދެކެމެވެ. މިގޮތުން މި ޕްރޮގްރާމް އިން
މަސައްކަތް ދަސްކުރުމުގެ މުހިންމުކަން ދަސްވެ، އަމިއްލަ މަސައްކަތުން ތިމާގެ ދިރިއުޅުން
ބިނާކުރުން ދަސްވެގެންދާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ. ހަމައެއާއެކު، ވަޒީފާ އަދާކުރާނެ ގޮތާއި
މަސައްކަތުގެ މާހައުލުގައި އަމަލުކުރަންވީ ގޮތް އެނގިގެން ދިއުމުން ދަރިވަރުން މަސައްކަތުގެ
މާހައުލުގައި ޒިންމާދާރު ވެގެންދާނެ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ހަމައެހެންމެ، އަމިއްލަ މަސައްކަތެއް
ކުރުމަށް ހިއްވަރު ލިބިގެން ދިއުމުގެ ސަބަބުން ދިރިއުޅުމުގައި ދަރިވަރުންނަކީ ޒިންމާދާރު
ބަޔެއް ކަމުގައި ވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން، ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ގެ ސަބަބުން، ދަރިވަރުންގެ ކިބައިގައި ޒިންމާދާރު ކަމުގެ ސިފަހަރުލައިގެން
ދާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަމެވެ.
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމްގެ ސަބަބުން ސްކޫލު ދައުރު
ނިމެން ވާއިރަށް މަސައްކަތްތަކަށް ދަރިވަރުން އެކުދިންނަކީ ޒިމާދާރު ބައެއް ކަމުގައެވެ.
ޤައުމުގައި މަސައްކަތްތެރި ޒުވާން ޓީމެއް ބިނާވެގެން ދެއެވެ. މި ސަބަބުތަކަށް ޓަކައި
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު ކުރަނީ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމަކީ ނުހަނު ފައާިދުހރި އެހާމެ ބޭނުންތެރި
ޕްރޮގްރާމް އެއް ކަމަށެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 16

ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުން ނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ފެށުމާމެދު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް
ޢާއިޝަތު ޝަދާ އާދަމް
ހުރަވީ ސްކޫލު
މުޖުތަމައުގައި ހުންނަ ގިނަ ވަޒީފާތަކަށް އެދޭއިރު ވަޒީފާއެއްގެ އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ބޭނުންވެއެވެ. އެގޮތުން ކުދިންކުރިއަށް ޒަވީފާގެ އަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދައިފައިވާނަމަ މުސްތަގުބަލުގައި
ވަރަށް ފައިދާ ކުރާނެއެވެ. މިގޮތުން ސްކޫލް ދައުރުގައި ސްކޫލް ކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން
އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގިދާނެއެވެ. މިހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސްކޫލް
ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމަކީ މުސްތަގްބަލުގައި ވަޒީފާގެ
ފުރުސަތު ފަހިވުމާއި ވަޒީފާގައި އުޅޭއިރު ދިމާވާ ކަންކަމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތް އެނގުމާއި
ކިޔެވުމުގެ މާހައުލު ރަނގަޅުވުމާއި އަދި ދަރިވަރުގެ ހުނަރުތައް އިތުރުވުން ފަދަ ފައިދާތަކެއް
ކުރާނެކަމެކެވެ.
އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމުން މުސްތަގްބަލުގައި ވަޒީފާ ފުރުސަތުފަހިވެގެންދާނެއެވެ.
މިގޮތުން މުޖުތަމައުގައި ވަޒީފާތަކުގެ އަމަލީ ތަޖުރިބާ ބޭނުންވާ ވަޒީފާއަކާ ދިމާވެއްޖެނަމަ އަމަލީ
ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވިކަމުގެ ލިޔުމުންވެސް ފުދޭނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ބޭނުންވާ
ވަޒީފާ ނުލިބިދާނެ ހާލަތުގައި އެހެން ވަޒީފާތަކުގެ ތަޖުރިބާ ހުރުމުގެ ސަބަބުން ބޭނުންވި ވަޒީފާ
ނޫން އެހެން ވަޒީފާއެއްވެސް ލިބިދާނެއެވެ. އެގޮތުން ސްކޫލްދައުރުގައި އެވަޒީފާގެ ތަޖުރިބާ
ހޯދިފައިވާނަމަ މިކަންތައް ފަސޭހަ ވެގެންދާނެއެވެ. މިހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި
ސްކޫލް ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމު ފެށުމަކީ މުސްތަގުބަލުގައި
ވަޒީފާ ހޯދުމުގެ ދަތިކަން ފިލައިދާކެމެކެވެ.
އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމުފަށައި އޭގައި ބައިވެރިވާ ކުދިންނަށް މުސްތަގުބަލުގައި
17 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އުޅޭނެ ވަޒީފާގައި ދިމާވާ ކަންތައްތައް ހައްލުކުރަން ދަސްވާކަމެކެވެ. މޮގޮތުން ޕްރޮގްރާމުގައި
ވަޒިފާގައި ދިމާވާނެ ކަންކމާ ބެހޭގޮތުން މައުލޫމާތު ލިބޭނެއެވެ. މިސާލަކަށް އެކުގައި
މަސައްކަތް ކުރާ ކުއްޖާ ނެތުމުން އަމަލުކުރަންވީގޮތް ޕްރޮގްރާމުން ދަސްކޮށްފައިވާނަމަ
ވަޒީފާގެ މާހައުލުގައިވެސް އެގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަން އެނގޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުގެ
ނަޒަރުގައި ސްކުލް ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމަކީ
ވަޒީފާގައި ހިންގާ ކަންތައްކަށް އަމަލުކުރަން އެނގޭނެކަމެވެ.
ސްކޫލް މާހައުލުގައި އަމަލީގޮތުން ރަނގަޅު ސިފަތައް އިތުރުވުމަކީ އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމު ފެށުމުން ކުރާނެ ފައިދާއެކެވެ. އެގޮތުން ޕްރޮގްރާމުގައި ގިނައިން ހަރަކާތްތެރިވެ
ހުރުމުގެ ސަބަބުން ކުލާހުގައި މުދައްރިސްދޭ ފިލާވަޅުތަކުގައިވެސް ވަރަށް ހަރަކާތްތެރިވެ
އުޅެވޭނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ވަޒީފާގައި މުއާމަލާތްކުރަން ޖެހޭނީ ރީތިބަހުން ކަމުގައިވުމުން
ސްކޫލްމާހައުލުގައި ވެސް ރީތިބަހުން ވާހަކަ ދައްކަން އެނގޭނެއެވެ. މިހެންކަމުން އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ސްކޫލްކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ފެށުމަކީ
ސްކޫލަށްވެސް ފައިދާ ހުރިކަމެކެވެ.
ދަރިވަރުގެ ހުނަރުތައް އިތުރުވުމަކީ އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ފަށައިފިނަމަ
''ކޮ ރ''
ދަރިވަރަށް ކުރާ ވަރަށް އެދެވީއަސަރެކެވެ. މިގޮތުން މިސާލަކަށް މްޕިއުޓަ ބޭނުންކޮށްގެން
ދަސްކުރާ ވަޒީފާގެ ފައިސާ މުއާމަލާތްތައްކުރަން އެނގޭނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ކަމެއް
ކުރުމުގައި ހުރި ރަނގަޅު ގޮތްތަކާއި ނުރަނގަޅު ގޮތްތައް އެނގިގެންދޭނެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު
ޒަމާނީ ވަސީލާތްތައް ބޭނުންކުރަންވެސް އެނގިގެންދާނެއެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އެދަރިވަރެއްގެ
އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމަށްވެސް އެތައްފައިދާތަކެއް ކުރާނެއެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އެދަރިވަރެއްގެ
އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމަށްވެސް އެތައް ފައިދާތަކެއް ކުރާނެއެވެ. އެގޮތުން ސްކޫލް ކުދިންނަށް
އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމަކީ އިތުރު ހުނަރުތަކެއް ދަސްވާ ކަމެއްކަން
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަމެވެ.
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ފަހިވުމާއި ، ވަޒީފާގެ މައްސަލަތައް
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 18

ހައްލުކުރަން އެނގުމާއި، ކުލާހުގައި ބޭނުންވާ އަމަލީ ސިފަތައް އިތުރުވުމާއި އަދި ގިނަ
ހުނަރުތަކެއް ދަސްވުމަކީ ސްކޫލް ކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެއް
ފަށައިފިނަމަ ކުރާނެ ފައިދާތަކެކެވެ. ނަމަވެސް ބައެއް ފަހަރަށް ސްކޫލް ކުދިންނަށް
އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމުން ކިޔަވާ ކުދިންގެ ކިޔެވުމުގެ ދިރިއުޅުމަށް
ނޭދެވޭ އަސަރުތަކެއްކޮށްފާނެއެވެ.
ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުން ނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ފެށުމާމެދު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް
ޢާއިޝާ ސަރާ އަޙްމަދު
ހިރާ ސްކޫލު
ރާއްޖޭގެ އިޤްތިސާދާއި މަސައްކަތްތެރިކަމުގެ ކުރިމަގަކީ މިހާރުގެ ޒުވާން ޖީލެވެ.
ސްކޫލްތަކުގެ ކިޔަވަމުން އަންނަ ދަރިވަރުންނެވެ. މިކުދިންގެ ކުރިއެރުމަކީ ޤައުމުގެ މުސްތަޤްބަލަށް
ލިބޭ ކުރިއެރުމަކަށް ވާތީ ވަޒީފާތަކަށް ޤާބިލް އަފްރާދުން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް އެތަކެއް
ޕްރޮގްރާމެއް އެބަ ކުރިއަށްގެންދެއެވެ. މިފަދަ އެއް ޕްރޮގްރާމަކީ ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް
އަމާޒުކޮށްގެން ފަށަން ގަސްތުކޮށްފައިވާ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެވެ. އުފެދިފައި ސުވާލަކީ
މި ޕްރޮގްރާމް ފެށުމުން ކުދިންނަށް ކުރާނީ ފައިދާތޯ ނުވަތަ ގެއްލުންތޯއެވެ. އަޅުގަނޑު
ދެކޭގޮތުގައި ޝައްކަކާނުލާ އެތަކެއް ސަބަބަކާހުރެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމުން
ދަރިވަރުންނަށް ލިބޭނީ ފައިދާއެވެ.
ފުރަތަމަކަމަކަށް، ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ފަށައިފިނަމަ ދަރިވަރުންނަށް އެތަކެއް އާ ހުނަރުތަކެއް ދަސްވުމުން އެކުދިންނަށް
ހެޔޮ އަސަރު ކުރާނެއެވެ. ކިޔަވާ ކިޔެވުމުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ކަމެއް ދަހެއް ނުވާނެއެވެ.
19 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ދަސްކުރެވުނަސް ހަމައެކަނި ފޮތުން ކިޔައިގެން ދަރިވަރުންނަށް އެކަންތައް ރަނގަޅަށް
ފަހުމްނުވެ ހިނގައިދާނެއެވެ. ޢަމަލީ ގޮތުން އެ ކަންތައް ކުރުމުން ފަހުމްނުވެ ހުރީ ތަންތަން
ވަކިކުރަން ފަސޭހަވާނެއެވެ. ކޮންމެ ވަޒީފާއެއް ބިނާވެފައިވަނީ ތަފާތު ހުނަރުތަކުގެ މައްޗައް
ކަމުން ދަސްވާ ހުނަރުތައް ވެސް ތަފާތުވާނެއެވެ. މިފަދައިން އާ ހުނަރުތައް ލިބުމަކީ އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލު ކުރާގޮތުގައި ކުދިންނަށް ލިބޭނެވަރަށްބޮޑު ކުރިއެރުމެކެވެ.
އާ ހުނަރުތައް ލިބުމުގެ އިތުރުން ދިވެހިންގެ ސަޤާފީ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއަށް
ދަރިވަރުން ވަދެގެންދިއުމަކީވެސް މިފަދަ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގް ރާމަކުން މަގު ފަހި
ކޮށްދޭނެ ކަމެކެވެ. އެވޭލާ ޒަމާނުއްސުރެ ދިވެހިންނަކީ ލިޔެލާޖެހުމާއި ކުނާވިޔުން ފަދަ
އެތަކެއް އަމިއްލަވަންތަ މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން އާ ބައެކެވެ. ނަމަވެސް މިހާރަކަށް އައިސް
އެފަދަ މަސައްކަތްތައް އަންނަނީ ފަނޑުވަމުން ގެއްލެމުންނެވެ. ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމްގެ
ޒަރިއްޔާއިން ދަރިވަރުންނަށް ފަންނާނުންނާ ބައްދަލުވެ އެކުދިންގެ ޝައުގު އުފެއްދޭނެއެވެ. މި
ކަމުގެ ނަތީޖާ އެއްގެ ގޮތުން ދިވެހިންގެ އަމިއްލަވަންތަ ފަންނުތައް އަލުން ދިރިގެން އައުމަކީ
އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި މިޖީލަށް ލިބޭނެ ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާއެކެވެ.
މީގެ އިތުރުން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމުން ވަޒީފާ ގެ މާހައުލަށް ޤާބިލް
މުވައްޒަފުން ނެރުމަކީވެސް ލިބޭނެ ކުރިއެރުމެކެވެ. މިހާރަކަށް އައިސް އަޑުއިވޭ އެންމެ ބޮޑު
އެއް ޝަކުވާއަކީ ވަޒީފާއަށް ނިކުން ޒުވާނުންގެ ސަބަބުން މަސައްކަތަށް ބުރުއަރާވާހަކައެވެ.
އެކުދިންގެ ނާޤާބިލިއްޔަތު ގެ ވާހަކައެވެ. ރަނގަޅަށް މަސައްކަތް ނުކުރާ ވާހަކައެވެ. މި
ޕޮރޮގްރާމް އިފްތިތާޙް ކުރުންވާނީ މި ހުރިހާ ކަމެއްގެ ހައްލަކަށެވެ. ވަޒީފާގެ މާޙައުލަށް
ނިކުތުމުގެ ކުރިން ކުދިންނަކީ ޤާބިލް ބައެއްކަން ޔަޤީންކުރެވޭނެއެވެ. ވަޒީފާއަށް ގޮސް
އުޅެންވީ ގޮތާ ތިމާ ކުރާ މަސައްކަތް ހުންނަންވީ ގޮތް ކުދިންނަށް ދަސްވާނެއެވެ. އަޅުގަނޑަށް
ފެންނަގޮތުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރުމަށް ތައްޔާރު ޒުވާނުން މުޖުތަމައަށް ނެރުމުން އެކަމުގެ ހެޔޮ
އަސަރު އެންމެނަށްވެސް ކުރަނެއެވެ.
ހަމައެއާއެކު ވަޒީފާގެ ގޮތުން މުސްތަޤްބަލުގައި ކުރިއަށްދާންވީ ދާއިރާ ދަރިވަރުންނަށް
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރެއިން ދަސްވެގެން ދިއުމަކީވެސް ލިބޭނެ ވަރަށް ބޮޑު
ފައިދާއެކެވެ. މިހާރުގެ ދަރިވަރުންނަށް ބަލައިފިނަމަ ގިނަ ކުދިން އުޅޭނީ ކުރިއަށްދާނެ މަގެއް
ނޭނގިގެންނެވެ. މަދުރަސާ ދައުރު ނިމޭއިރުވެސް ދެން ދާނެ މަގެއް އިޚްތިޔާރް ނުކުރެވިގެނެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 20

ނުވަތަ އަބަދު އުޅޭނީ ޑޮކްޓަރުންނާ ޕައިލެޓުންނަށްވާންށެވެ. ހަމައެކަނި ބޭސްކޮށްގެންނު
ފުލައިޓު ދުއްވައިގެން ޤައުމަކަށް ކުރިއަށްނުދެވޭނެއެވެ. ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ގެ
ތެރެއިން ކުދިންނަށް އެކި ފުރުސަތުތައްލިބި ދެވެންހުރި ދާއިރާތައް ގިނަކަން އިނގޭނެއެވެ.
ތިމާއާ އެންމެ ގުޅޭދާއިރާ އެނގިގެންދާނެއެވެ. ތަފާތު ދާއިރާތަކަށް ދާ ކުދިން އިތުރުވުމަކީ
އަޅުގަނޑު ބަލާބެލުމުގައި މުޅި ޤައުމަށް ލިބޭނެ ހެޔޮކަމެކެވެ.
އެހެންކަމުން މި ހުރިހާ ސަބަބުތަކާ ހުރެ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ތަޢާރަފް ކުރުމުން ދަރިވަރުންނަށް އަދި މުޅި ޤައުމަށް ކުރާނީ ހެޔޮ އަސަރުތަކެކެވެ.
ކުރިން ގައިގަ އާ ހުނަރުތައް އަށަގަންނާނެއެވެ. އަދި ސަޤާފީ ތަރިކަތައް ކަމުގައިވާ ފަންނުތައް
އަލުން އާލާކުރެވި ޤާބިލް މުވައްޒަފުން މުޖްތަމަޢަށ ނެރެވޭނެއެވެ. މި ކަންތަކުގެ އިތުރުން
ތަފާތު ދާއިރާތަކުން ވަޒީފާއަށް ނިކުންނަ ކުދިންގެ އަދަދު މައްޗައްދާނެއެވެ. މިކަންތަކީ އެކު
ފަހި މުޖްތަމައެއް ބިނާކޮށް އުޖާލާ ކުރިމަގަކަށްޓަކާ ސްކޫލްތަކުގެ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް
ފެއްޓުން ލާޒިމެވެ.
ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުން ނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ފެށުމާމެދު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް
ޢާއިޝަތު ރީމް ސުނައިން ޢަބްދުاله
ހުރަވީ ސްކޫލު
ސްކޫލް ދައުރު ނިންމުމަށްފަހު ރަނގަޅު ވަޒީފާއެއް ހޯދައި ހަޔާގުގައި އުފާވެރިކަމާއެކު
ދިރިއުޅުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ކޮންމެ މީހަކުވެސް އެދޭނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މި ފޮނި
އުންމީދުތައް ހަޤީގަތަކަށް ހެދުމުގެ ފުރުސަތު ލިބެނީ ވަރަށް މަދު ބަޔަކަށެވެ. ސަބަބަކީ
މުސްތަގްބަލުގައި ހަރުދަނާ މީހަކަށްވުމަށް ސްކޫލް ދައުރުގައި ބިންގާ ނޭޅުމެވެ. ސްކޫލް
21 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ދައުރުގައި އެކި ހަރަކާތްތަކާއި ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމަކީ މުސްތަގްބަލް އުޖާލާ ކުރުމަށް
މަގުފަހިކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް
އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމް ފެށުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންނަށް އެތައް
ފައިދާ ލިބޭ އެހާމެ މުހިންމު ކަމެކެވެ.
އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ދަރިވަރުން އަމަލީ ތަޖްރިބާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި
ބައިވެރިވުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ޒިންމާދާރުވާން ދަސްކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. މިގޮތުން އަމަލީ ތަޖްރިބާ
ޕްރޮގްރާމްތައް ނުވަތަ ވޯކިން އެކްސްޕީރިއަންސް ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމަށް ވަޒީފާ
އާއި ގުޅޭ އެތައް މަސައްކަތްތަކެއްކުރަން ދަސްވެގެންދެއެވެ. ހަމައެހެންމެ މި މަސައްކަތްތައް
ވީވަރަކުން އެންމެ ފުރިހަމައަށް ކުރަންދަސްވެގެންދެއެވެ. މީގެ ސަބަބުން ކުރަންޖެހޭ އެކިއެކި
މަސައްކަތްތަކުގައި ޒިންމާދާރުވެ ނަޒާހަތްތެރިކަމާއެކު މަސައްކަތްކުރަން ދަސްވެއެވެ. މީގެ
އިތުރުން އަދުގެ ކިޔަވާކުދިން ޒިންމާދާރުވުމަކީ މުސްތަގްބަލުގައި ދައުލަތައް އޭގެ ސަބަބުން
ގިނަގުނަ ފައިދާ ކުރާނެކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސްކޫލްތަކުގެ
ދަރިވަރުންނަށް މިފަދަ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ސަބަބުން ޒިންމާދާރުވުމަކީ މިޕްރޮގްރާމްތަކުގެ
މުހިންމުކަން ހާމަކޮށްދޭ އެއްކަމެކެވެ.
ތަޢުލީމީ ހަޔާތުގައި އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުން މުސްތަގްބަލުގައި
ވަޒިފާގެ ފުރުސަތުތައް ތަނަވަސްވެގެން ދާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ. ސަބަބަކީ މިފަދަ
ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުން ވަޒީފާ އާއި ގުޅޭ މައުލޫމާތުތައް ތަނަވަސްވެ އަމަލީ
ތަޖުރިބާ ލިބެއެވެ. ވަޒީފާތަކުގެ އިސްމީހުން ވަޒީފާއަށް މީހުން އައްޔަންކުރުމުގައި މިކަންކަމަށް
އިސްކަންދެއެވެ. އެހެންކަމުން ތިމާއަށް ވަޒީފާއެއް ލިބުމުގެ ފުރުސަތު އިތުރުވެގެންދެއެވެ.
އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށް އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ފެނުމުގެ މުހިންމުކަން ހާމަވާ އެއްކަމަކީ އޭގެ ސަބބުން ދަރިވަރުންނަށް ވަޒީފާ ހޯދުމަށް
މަގުފަހިކޮށްދޭ ކަމަކަށް ވާތީއެވެ.
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސްކޫލް ދުވަސްވަރުގައި އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 22

ބައިވެރިވުމަކީ ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާ އެކި ސިފަތައް ދަސްކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. މޮގޮތުން އެހެން
މީހުންނާއެކީ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަން ދަސްވެއެވެ. އަމަލީ ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ގިނަ ކުދިންނާއެކު
ބާއްވާ ޕްރޮގްރާމްތަކެވެ. އެހެންކަމުން އެހެން ކުދިންނާއެކު މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ ހާލަތްތައް
އައުމަކީ އެކަށީގެންވާކަމެކެވެ. މިކަންކަމުގެ ތެރެއިން އެހެން މީހުންނާއެކު މުއާމަލާތްކުރަން
ދަސްވެ އެހެން މީހުންގެ ވިސްނުންތަކާއި ފިކުރުތަކަށް އިޚްތިރާމްކުރަން ދަސްވެގެންދެއެވެ.
އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުން
އެހެން މީހުންނާ އެކީ ދިރިއުޅެން ދަސްވެގެންދެއެވެ.
ތަޢުލީމީ ހަޔާތުގައި އަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ
މުހިންމުކަން ހާމަކޮށްދޭ އެއްކަމަކީ އެޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ސަބަބުން ވަގުތަށް ހުރުމަތްތެރިވުމަށް
ދަސްވެގެންދިއުންކަން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަމެވެ. މިގޮތުން ހަވާލުކުރެވޭ އެކި މަސައްކަތްތައް
ވަގުތައް ނިންމަން ދަސްވެގެންދެއެވެ. ހަމައެހެންމެ ވަގުތައް ތަންތަނަށް ހާޒިރުވާން
ދަސްވެގެންދެއެވެ. މީގެ އިތުރުން މަސައްކަތްތައް އެކި ވަގުތުތަކަށް ބަހައި އެވަގުތެއްގެ
މަސައްކަތް އެ ވަގުތެއްގައި ކުރުމުގެ ސިފަ ހަރުލާގެންދެއެވެ. އެހެންކަމުން ބަގުތުގެ
ބޭނުން އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަން ދަސްވެގެންދެއެވެ. މި ސިފަ ހަށިގަނޑުގައި
ހަރުލުމަކީ މުސްތަގްބަލް އުޖާލާ ކުރުމަށް އެޅޭ ވަރުގަދަ ފިޔަވަޅެކެވެ. އެހެންކަމުން
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ވަގުތައް ހުރުމަތްތެރިވުމަށް ދަސްވުމަކީ އަމަލީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ
މުހިންމުކަމެކެވެ.
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަމަލީ ތަޖްރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ފެށުމަކީ އޭގެ ބޭނުން ހެޔޮ ގޮތުގައި ކޮށްފިނަމަ އޭގެ ސަބަބުން ނުހަނު ގިނަ ފައިދާ
ލިބޭނެކަމެކެވެ. މިގޮތުން ވަގުތައް ހުރުމަތްތެރިވެ ޒިންމާދާރުވެގެންދެއެވެ. ހަމައެހެންމެ އެހެން
މީހުންނާއެކު ގުޅުގެން މަސައްކަތްކުރަން ދަސްވުމުގެ އިތުރަށް މުސްތަގްބަލުގައި ވަޒީފާގެ
ފުރުސަތުތައް ތަނަވަސްވެގެންދެއެވެ. މި ހުރިހާ ކަމަކުންވެސް އެނގިގެންދަނީ އަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމްތައް ފެއްޓުމުގެ މުހިއްމުކަމެވެ.
23 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ސުކޫލުތަކުގައި ދަރިވަރުން ނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ
ޕްރޮގްރާމް ފެށުމާމެދު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް
ޙައްވާ ރިފްޤާ އިބްރާހީމް
އަޙްމަދިއްޔާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ސުކޫލު ނިންމާފައި ވަޒީފާއަކަށްދާންޖެހޭއިރު ގިނަކުދިންނަށް ކަންތައް ކުރަންވީ
ގޮތެއް ނޭގެއެވެ. އަދި އަމަލީ ތަޖުރިބާ ނެތުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާ ލިބެންވެސް ދަތިވެގެން
ދެއެވެ. މިހެން ކަންތައްވުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ސުކޫލުތަކުން ވަނީ ދަރިވަރުންނަށް އަމަލީ
ތަޖުރިބާ ހޯދައިދެއްވުމަށް ޕްރޯގްރާމްއެއް ފަށާފައެވެ. މި ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ސަބަބުން
ދަރިވަރުންނަށް ފަހުން ބޮޑެތި ވަޒީފާތައް ހޯދަން ފަސޭހަވެ ތަފާތު މިޒާޖުގެ މީހުންނާއެކީ
އުޅެން ދަސްވެއެވެ. އަދި ވަގުތައް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތަން ދަސްވެ ލާރި ސަލާމަތްކުރަންވެސް
ދަސްވެއެވ. އެހެންކަމުން، ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށް ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ޕްރޮގްރާމެއް ހުޅުވުމުން
ދަރިވަރުންނަށް ވަރަށް ބައިވަރު ފައިދާތަކެއް ލިބިގެންދާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަމެވެ.
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދުމަށްޓަކައި ދަރިވަރުންނަށް ޕްރޮގްރާމްއެއް ފެށުމަކީ ފަހުން
އެކުދިންނަށް ވަޒީފާ ހޯދުމުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިލާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. އެއީ ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ
ކުއްޖެއްގެ އަތުގައި ހުރުމަކީ އެތަކެއް ވަޒީފާތަކެއް ލިބުމުގެ ދޮރު ހުޅުވިގެންދާނޭ ކަމެއް
ކަމަށްވާތީއެވެ. އަދި އޭގެ ސަބަބުން ކުދިންނަށް އައު ހުނަރާއި ވަޒީފާގެ މާހައުލުގައި އުޅެންވީ
ގޮތްވެސް ދަސްވެގެންދެއެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، މި ޕްރޮގްރާމްއަކީ
ދަރިވަރުންނަށް މުސްތަގުބަލުގައި ވަޒީފާ ހޯދުމުގައި ވަރަށް އެހީތެރިވެދޭނެ އެއްޗެކެވެ.
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދައިދޭ ޕްރޮގްރާމްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވުމުގެ ސަބަބުން
ތަފާތު މިޒާޖުގެ މީހުންނާއެކީ މަސައްކަތްކުރަން ދަސްވާނެއެވެ. މިއީ ވަޒީފާގެ މާހައުލުގައި
ވަރަށް މުހިންމުކަމެކެވެ. އެއީ އެކި ފާޑުފާޑުގެ މީހުންނާއެކީ އަރާރުންނުވެ މައްސަލަނުޖެހި
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 24

މަސައްކަތްކުރަން އެންގުމަކީ ދަރިވަރުންނަށް ވަޒީފާ ހޯދާއިރު އެހީތެރިވެދޭނެ ކަމެއްކަމަށްވާތީއެވެ.
ތަފާތު މީހުންނާއެކީ އެއްކޮށް އުޅެން ދަސްވުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާ އަދާކުރަންވެސް
ފަސޭހަވެގެންދާނެއެވެ. މިހެންކަމުން، ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދައިދޭ ޕްރޮގްރާމުގައި ދަރިވަރުން
ބައިވެރިވުމަކީ އެކުދިންނަށް މުސްތަޤުބަލުގައި ވަރަށް މަންފާ ކުރާނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލުކުރަމެވެ.
ދަރިވަރުން އެކުދިންނަށް އަމަލީ ތަޖުރިބާ ލިބޭ ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވުމުން
ލާރި ސަލާމަތްކުރަން ދަސްވާނެއެވެ. މި ޕްރޯގްރާމްގައި ބައިވެރިވުމުން ދަރިވަރުންނަށް ލިބޭ
އާމްދަނީއަށް ހަދަންވީ ގޮތް ދަސްވެ އެދަސްވާ ކަންތައް މުސްތަޤުބަލުގައި ބޮޑު ވަޒީފާއަކުން
ލިބޭ މުސާރައަށްވެސް ހެދޭވެއެވެ. އަދި ލިބޭ ލާރިކޮޅު ފަހަށް ރައްކާކުރަން ދަސްވެ ލާރި
ބޭނުންކުރެވޭ މިންވަރު މަދުކުރަންވެސް ދަސްވެ އާދަވާނެއެވެ. ބޭކާރު ކަންކަމަށާއި ތަކެއްޗަށް
ލާރި ނުދުއްވާ މުހިންމު ކަންކަމަށް އެކަނި ލާރި ބޭނުންކުރަންވެސް ދަސްވާނެއެވެ. އެހެންކަމުން،
މި ޕްރޮގްރާމްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވުމަކީ އެކުދިންނަށް ފަހުން ފައިދާ ހުރި އާދަތައް
ދަސްކޮށްދޭނެ ކަމެއްކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަމެވެ.
ޢަމަލީ ތަޖުރިބާލިބިގަތުމުގެ ގޮތުން ސްކޫތަކުގައި ފަށާފައިވާ ޕްރޮގްރާމުގައި ދަރިވަރުން
ބައިވެރިވުމުން އެކުދިންނަށް ވަގުތައް ހުރުމަޓްތެރިކޮށް ހިތަން ދަސްވާނެއެވެ. ގަޑި ނުޖެހި
ތަންތަނަށް ދާން ދަސްވެ އެކަން ކުރުމަށް އާދަވާނެއެވެ. އެދި އެއްފަހަރާ ސްކޫލްއަށާއި ވަޒީފާއަށް
ދާންޖެހުމުން ސްކޫލުންދޭ ފިލާވަޅުތައް ދުވަހުން ދުވަހަށް ނިންމާ އަމިއްލަ ކަންތައްތަކަށް
ވަކި ވަގުތުލކޮޅެއް ދީ ބަހާލަން ދަސްވެ އާދަވާނެއެވެ. ގަޑިން ގަޑިއަށް ކަންތައް ނިންމަން
ދަސްވުމުން ފަހުން ބޮޑެތި ވަޒީފާތަކުގައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައްވެސް ވަގުތުން ވަތުތައް
ފުރިހަމައަށް ނިންމޭނެއެވެ. މިކަންތައްތަކަކީ ދަރިވަރުންގެ މުސްތަޤުބަލުގައި ވަޒީފާއެއް ލިބުމުން
ގެންގުޅެންޖެހޭ ވަރަށް މުހިއްމު އާދަތަކެކެވެ. އެހެންކަމުން މި ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވުމަކީ
ދަރިވަރުންނަށް ފަހުން ވަރަށް އެހީތެރިވެދޭނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަމެވެ.
25 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ސްކޫލުތަކުގައި ފަށައިފައިވާ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށް ޢަމަލީ ތަޖުރިބާ ހޯދައިދޭ
ޕްރޮގްރާމް އަކީ ދަރިވަރުންނަށް މުސްތަޤުބަލުގައި އެތަކެއް އެތަކެއް ފައިދާތަކެއް ކުރާނެ
އެއްޗެކެވެ. ވަޒީފާ ހޯދަން ފަސޭހަވެ، ތަފާތު މިޒާޖުގެ މީހުންނާއެކީ އުޅެން ދަސްވެއެވެ.
އަދި ލާރި ސަލާމަތް ކުރުމަށާއި ވަގުތަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތަންވެސް ދަސްވެއެވެ. މިހުރިހާ
ކަންތައްތަކަށް ބަލާފައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ ސްކޫލް ތަކުން ފެށި މި ޕްރޮގްރާމް އަކީ
އޭގައި ބައިވެރިވާ ކޮންމެ ދަރިވަރަކަށްވެސް ނުހަނު ގިނަ ފައިދާ ތަކެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމެއް
ކަމަށެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 26

އޮޅުންފިލުވައިދޭ ލިޔުން
2
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ގިނަބަޔަކު ޝައުޤުވެރިކަމާ އެކު ކުރާ ކަމެކެވެ. ބައެއް މީހުން ކުޅިވަރު
ކުޅެނީ ހިތްހަމަޖެއްސުމަށާއި ޞިއްޙީ ފައިދާ ހޯދުމަށް ނަމަވެސް ކުޅިވަރުން ޞިއްޙީ ފައިދާގެ
''އު ''
އިތުރުން އެތައް ފައިދާތަކެއް ލިއްބައިދެއެވެ. ތިޔަ ސްކޫލުން ނެރޭ ދަބާނި މަޖައްލާގައި
''ކު
ޝާއިޢު ކުރުމަށް ޓަކައި ޅިވަރުން، ޞިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް'' މި މައުޟޫއަށް އޮޅުންފިލުވައިދޭ ލިޔުމެއް ލިޔާށެވެ!
█ █

ކުޅިވަރުން ، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ
އެހެނިހެން ފައިދާތައް
އަޙްމަދު އަޙްސަމް
ހއ. އަތޮޅު ތަޢުލީމީ މަރުކަޒު
ދުނިޔޭގައި އެއްވެސް ކުޅިވަރެއް ނުކުޅޭ މީހަކު ވަރަށް މަދުވާނެއެވެ. ކުޅިވަރުގެ
ތެރޭގައި އެތައް ކަމެއް ހިމެނިގެންދާއިރު އެ ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމުގެ ސަބަބުން އަހަރެމެންނަށް
ސިއްހީދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން އެތައް ފައިދާތަކެއް ކުރެއެވެ. އެގޮތުން ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމުގެ
ސަބަބުން އައު އެކުވެރިން ލިބުމާއި އެކަކު އަނެކަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރަން ދަސްވުމާއި
މީގެ އިތުރުން މުޖުތަމައުގެ ގުޅުން ބަދަހިވުމާއި ކުޅޭ ކުޅުންތެރިންނަށް ހިތްވަރު ލިބިގެންދެއެވެ.
ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ އެއް ފައިދާއަކީ އައު ރައްޓެހިން ލިބުމެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ އެތައް ބަޔަކާ ދިމާވެ އެތައް ވަގުތެއް އެމީހުންނާއެކު ހޭދަކުރާ ކަމެއްގެ
ސަބަބުން އެކުވެރިކަމުގެ ގުޅުންތައް ބަދަހިވެއެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ
ހުނަރުތައް އެކަކު އަނެކަކުގެ ކިބައިން ދަސްވެ އެ ހުނަރުތައް ކުރިއަރައެވެ. މީގެ އިތުރުން
ދުނިޔެވީ ފެންވަރުގައި ކުޅެވޭ ކުޅިވަރުތަކުގެ ސަބަބުން ދުނިޔޭގެ އެކި ޤައުމުތަކުގެ މީހުންނާ
ރަހުމަތްތެރިކަމުގެ ގުޅުން އާލާވެއެވެ. މިފަދަ ގުޅުންތައް ބަދަހިކުރެވުމުގެ ސަބަބުން ދަތި
އުނދަގޫތަކާ ކުރިމަތިލުމަށް ފަސޭހަވެގެން ދެއެވެ. އެތަކެއް ބައެއްގެ އެހީތެރިކަމެއް ލިބެއެވެ.
އެހެން ކަމުން ކުޅިވަރުން، ސިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރު އައު ރައްޓެހިން ލިބި ދިމާވާ
މައްސަލަތަކަށް ހައްލެއް ހޯދަން ފަސޭހަވެގެންދެއެވެ.
ކުޅިވަރުން އައު ރައްޓެހިން ލިބުމުގެ އިތުން ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރަންވެސް
ދަސްވެއެވެ. އާއްމުކޮށް ގިނަ ކުޅިވަރުތަކަކީ ގިނަ ބަޔަކު ނުވަތަ ޓީމުތަކެއް އެކުލެވޭ
ކުޅިވަރުތަކެވެ. ކޮންމެ ޓީމެއްގައިވެސް ތަފާތު މިޒާޖު ނުވަތަ ގޮތްތަކެއް ހުންނަ މީހުން
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 28

ތިބޭނެކަން ޔަޤީނެވެ. ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން މި ފަދަގޮތްތައް ދެނެގަނެވެނީ އެ ފަދަ
ކަންކަން ހައްލުކުރެވި ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމަށް އެހީތެރިވެދެއެވެ. މީގެ ސަބަބުން އެކަކު
އަނެކަކުގެ ދެމެދު އޮންނަ ގުޅުން ފުޅާވެ ރަހްމަތްތެރިކަން އިތުރަށް ބަދަހިވެއެވެ. އަދި އެކަކި
އަނެކާގެ ކިބައިގައި ހުންނަ ނުރަނގަޅު ސިފަތަކުން ދުރުހެލިވުމަށްވެސް އެހީތެރިވެއެވެ. ވީމާ
ކުޅިވަރުން، ގުޅިގެން މަސައްކަތްކޮށް ފޮނި ނަތީޖާއެއް ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރެވެއެވެ.
ކުޅިވަރުން، ސިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިބޭ އަނެއް ފައިދާއަކީ މުޖުތަމައުގެ
ގުޅުންތައް ބަދަހިވުމެވެ. މުޖުތަމައުގެ ގުޅުންތައް ބަދަހިކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން މިކަން ހާސިލްވެއެވެ. ކުޅިވަރު ކުޅޭތަނަކީ އެތައް ބަޔަކު އެއްވާތަނެއްގައި
އެތަނުން އެތައްބަޔަކާ ގުޅުން ބަދަހިކުރެއެވެ. ފޯރީގައި ސަޕޯޓުކޮށް ސަކަރާތްޖަހާ ހަދައެވެ.
މިކަންކަމުގެ ސަބަބުން މުޖުތަމައުގެ އަފުރާދުންގެ މެދުގައި އޮންނަ ގުޅުން އިތުރަށް
ވަރުގަދަވެގެންދެއެވެ. އެއްބައިފަހަރު ސަޕޯޓުކުރާ ޓީމު މޮޅުނުވެވޭ ފަހަރުވެސް އަންނާނެއެވެ.
ނަމަވެސް މިކަމުގެ ސަބަބުން އެކަކު އަނެކަކަށް ހިތްވަރުދީ ގުޅުންތައް އިތުރަށް ބަދަހިވެއެވެ.
މިކަމުގެ ސަބަބުން ހާމަވާ ކަމަކީ ކުޅިވަރުން، ސިއްޙީ ފައިދާތަކުގެ އިތުރުން މުހުތަމައަށްވެސް
އޭނގެ ފައިދާ ކުރާކަމެވެ.
ކުޅިވަރުން ލިބޭ ފައިދާތަކުގެ ތެރޭގައި ކުޅިވަރުކުޅޭ ކުޅުންތެރިންނަށް ހިތްވަރު
ލިބިއެވެ. ކުޅިވަރުން އުފާވެރިކަމެއް ނުވަތަ ހިތްދަތިކަމެއް ދިމާވި ނަމަވެސް ރަހްމަތްތެރިންނާއި
މުޖުތަމައު އަދި އާއިލާގެ ފަރާތުން ހިތްވަރުލިބިގެންދެއެވެ. މީގެ ސަބަބުން ހިތްވަރުއެލުވާނުލާ އާ
އަޒުމެއް ކަނޑައަޅައިގެން ކުޅިވަރުގެ ތެރެއިން އާ ހަރުފަތަކަށް ވާސިލްވުމަށް އެހީތެރިވެދެއެވެ.
ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން އެތައް އިބުރަތްތަކެއް ލިބި އާ ހިތްވަރަކާއެކު ދިރިއުޅުމާވެސް
ކުރިމަތިލެވެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރުން، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ހިތްވަރުވެސް
ކުޅުންތެރިންނަށް ލިއްބައިދެއެވެ.
ކުޅިވަރު ކުރުމުގެ ސަބަބުން ސިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން އެތައް ފައިދާ
ތަކެއް ލިބެއެވެ. ދުނިޔޭގެ އެކި ގައުމުތަކުގެ މީހުންނާ ގުޅުން ބަދަހިވެ، އަކަކު އަނެކަކާ
29 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރަން ދަސްވުމުގެ އިތުރުން މުޖުތަމައުގެ ގުޅުންތައް ވެސް ބަދަހިވުމާއި
ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމުގެ ސަބަބުން އިތުރު ހިތްވަރުތައް ލިބިއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރަކީ
އަހަރެމެންގެ ދިރިއުޅުމަށާއި އުޅުމަށްވެސް އެތަށް ހެޔޮ އަސަރެއް ކުރާނެ ކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރުން ، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް
މުޝާތު މުސްތާޤް
ތާޖުއްދީން ސްކޫލު
އަދުގެ ކޮންމެ އިންސާނެއްގެ ވެސް އެންމެ ގާތް އެކުވެރިއަކީ ކުޅިވަރެވެ. ކިތަންމެ
ހަލަބޮލި ދިރުއުޅުމެއް އުޅުނު ކަމުގައިވީ ނަމަވެސް ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ ވެސް ވަކި ވަގޮތުކޮޅެއް
ފުޓްބޯޅަފަދަ ކުޅިވަރެއް ކުޅުމުގައި ހޭދަ ކުރެވޭތޯ ބަލައެވެ. ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތަކީ ހާސް ނިޢުމަތޭ
ބުނެވޭ ހިނދު، ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތެއް ލިބުމަށް މަގުފަހި ކުރުވާ އެންމެ މައި
ނާރެވެ. ކުޅިވަރު ކުޅުމުން ސިއްހީ ގޮތުން ދުޅަހެޔޮ ވުމުގެ އިތުރުން އެހެނިހެން ގިނަގުނަ
ފައިދާތަކެއް ވެސް ލިބއެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި ގިނަ ވަގުތު ހޭދަކުރުމުގެ ސަބަބުން ހިތަށް ހިތްހަމަ ޖެހުމާއި
އުފާވެރިކަން ލިބެއެވެ. ހާއްސަކޮށް ތިމާ އެންމެ ކުޅޭހިތްވާ ކުޅިވަރު ގިނައިން ކުޅުމުން
ހަށިގަނޑުގައި އުފާވެރިކަމުގެ ހޯމޯން އިތުރުކޮށްދެއެވެ، މީގެ ސަބަބުން އިންސާނާ ހާސްވާ
މިންވަރު މަދުވެ، އުފާވެރި ދިރިއުޅުމެއް އުޅެން މަގުފަހިވެގެން ދެއެވެ. މީގެ އިތުރުން
ރުޅިއާދެވޭ މިންވަރު މަދުވެ ކަންކަމާއި، ހިތްހަމަ ޖެހިގެން ކުރިމަތިލެވެއެވެ. އެހެންކަމުން
ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން ހިތްހަމަޖެހުމާއި އުފާވެރިކަން ލިބުމީ އިންސާނާއަށް ލިބޭ ނުހަނު
ބޮޑު ފައިދާއެކެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 30

ބަނަވަމުންދާ ދުނިޔޭގައި ކުޅިވަރު ކުޅެގެން އާމްދަނީ ހޯދުމަކީ ވެސް ގިނަ ޒުވާނުން
ފަހަކަށް އައިސް ކުރަމުން އަންނަ ކަމެކެވެ. އެގޮތުން ބޭރު ޤައުމުތަކުގެ ހުނަރުވެރި ކުޅުންތެރިން
ކަމުގައިވާ މެސީ ފަދަ ކޫލުންތެރިންނަށް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި މިލިއަނަކަށް ވުރެ ގިނަ ޑޮލަރު
ލިބެއެވެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ކުޅުންތެރިކަމާއި ހުނަރު އެމީހެއްގެ ކިބައިގައި އިތުރުވީ ވަރަކަށް
ލިބޭ އާމްދަނީ ވެސް އިތުރުވެގެންދެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރު ކުޅެގެން ބޮޑު އާމްދަނީ އެއް
ލިބުމީ އިންސާނުންނަށް ލިބޭ ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާއެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން އާންމުކޮށް ކިޔަވާ ކުދިންގެ ކިބައިގައި އަހްލާޤީ
ރިވެތި ސިފަތައް އަށަގަނެއެވެ. ކުޅިވަރުގެ މާހައުލުގައި ތިމާއާއި އެކު ކުޅޭ ކުޅުންތެރިންނަށް
އިހްތިރާމްކުރަން ދަސްވެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ކޯޗު ދެއްވާ އިރުޝާދުތަކާއި އެއްގޮތަށް
އަމަލުކުރަން ދަސް ވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އިންސާފު ނޫން ގޮތުގައި އެހެން ކުޅުންތެރިއަކަށް
ރަތް ކާރޑު ދައްކާފިނަމަ އެ ކުޅުންތެރިއެއްގެ ދިފާއުގައި ދެތުވާން ދަސްވެއެވެ. އެހެންކަމުން
ކުޅިވަރު ކުޅުމުން ރިވެތި ސިފަތަށް ތިމާގެ ކިބާގައި އަށަގަތުމަކީ ލިބޭ ނުހަނު ބޮޑު ފައިދާއެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމުން ލިބޭ ފައިދާތަކުގެ ތެރޭގައި އެކަކު އަނެކަކާއި ދެމެދު އޮންނަ
ގުޅުން ވަރުގަދަވެއެވެ. އެގޮތުން އާއިލީ މެމްބަރުންނާއި އެއްކޮށް ކުޅިވަރު ކުޅުމުން އާއިލީ
ގުޅުން ވަރުގަދަވެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ތިމާ ނުދަންނަ މީހަކު ކަމުގައިވީ ނަމަވެސް
އެމީހާއާއި އެއްކޮށް ކުޅިވަރެއް ކުޅެލުމަށްފަހު ފަހު ރައްޓެހި ކަމުގައި ކުޅުމެއް އުފެދިގެން
ދާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ތިމާގެ ގާތް އެކުވެރިންނާއި އެއްކޮށް ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން
ވެސް ދެމީހުންގެ ދެމެދުގައިވާ ރައްޓެހިކަމުގެ ގުޅުން އިތުރަށް ހަރުދަނާވެ، ވަރުގަދަ ވެގެން
ދާނެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރުކުޅުމުގެ ސަބަބުން ގުޅުން ބަދަހިވެގެން ދިއުމަކީ ލިބޭ ބޮޑު
ފައިދާއެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި ވަކި އުމުރުފުރާއެއް ނޯވެއެވެ. ކުޑަކުއްޖެއް ޒުވާނެއް މުސްކުޅިއެއް
ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި ކުޅޭ މި ކުޅިވަރުތަކުން ސިއްހީ ގޮތުން ފައިދާތައް ލިބުމުގެ އިތުރުން
އެހެނިހެން ބައިވަރު މަންފާތައްވެސް ލިބެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ތިމާއަށް ހިތްހަމަޖެހުމާއި
31 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އުފާވެރިކަން ލިބި ކުޅިވަރު ކުޅެގެން ރަނގަޅު އާމްދަނީ އެއްވެސް ލިބެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ
ތިމާގެ ކިބައިގައި އަޚްލާޤީ ރިވެތި ސިފަތައް އަށަގަތުމުގެ އިތުރު ފަރުދުންގެ ދެމެދުގައި އޮންނަ
ގުޅުން ވަރުގަދަވެގެން ދެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ގިނަގުނަ ފައިދާތައް ލިބެނިވި
ކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރުން ، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް
މުޙައްމަދު ޔަޢީޝް ޟިޔާއު
ކަލާފާނު ސްކޫލު
''ކު
ޅިވަރެއް ކުޅުމަކީ ހަމައެކަނި ސިއްހަތަށް އޭގެ ހެޔޮ އަސަރު ކުރާކަމެއް
''
ނޫނެވެ، ދިރިއުޅުމުގެ އެހެން ކަންކަމަށްވެސް ހެޔޮ އަސަރު ކުރާކަމެކެވެ. މިއީ ދުނިޔޭގެ
މަޝްހޫރު ފުޓުބޯޅަ ކުޅުންތެރިއެއް ބުނުއްވި ބަސްކޮޅެކެވެ. އަހަރެމެން ގަބޫލުކުރަން ޖެހިފައިވާ
ހަގީގަތެކެވެ. އެހެނީ ދިރިއުޅުމުގައި ދިމާވާ އެތަކެއް ކަމެއް ކުޅިވަރުގެ އެހީގައި ދަސްވެއެވެ.
ހިތްހަމަޖެއްސުމަށާއި، އުފާކުރުމަށް ކުޅުނުކަމުގައިވިޔަސް އޭގެ ފައިދާ ސީދާގޮތުންނާއި ނުސީދާ
ގޮތުން ދިރިއުޅުމަށް ކުރެއެވެ. އެހެން ކަމުން ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮ ކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ
އެހާމެ އެހެނިހެން ފައިދާތަށް އެބައޮތެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅޭ މީހާ ކަންކަމުގައި ޒިންމާދާރު ކުރުއްވުމަކީ ކުޅިވަރުގެ އެހީގައި ލިބޭ
ފައިދާއެކެވެ. އެހެނީ ކުޅިވަރު ކުޅުމަށް ތަންތަނަށް ދާންޖެހުމީ ވަގުތަށް އޮންނަ ސަމާލުކަން
އިތުރުކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. އެ ގޮތުން ފުޓުބޯޅާ ނުވަތަ އެހެނިހެން ހަރަކާތްތަކަކަށް ކުއްޖާދާން
ފަތިހު ހޭލައެވެ. އަނބުރާ ގެއަށް އައިސް ޓިއުށަނަށް ނުވަތަ ސްކޫލަށް ދާން ތައްޔާރުވެއެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 32

މީގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންނަށާއި ކުދިންނަށް ވަގުތުގެ މުހިންމުކަން ދަސްވެ އޭނާ އެހެން
ކަންކަމަށް އޮންނަ އަހަންމިއްޔަތުކަން އިތުރުވެގެންދެއެވެ. ދިރިއުޅުމުގައި ދިމާވާ ކަންކަމަށް
ފަރުވާތެރިވާ ދަސްވެއެވެ. އެހެން ކަމުން ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ މީހާ ޒިންމާދާރުވެ ވަގުތަށް އޮތް
ސަމާލުކަން އިތުރު ކޮށްދޭކަމެކެވެ.
އިސްލާމް ދީނުގެ ރިވެތިއާދަކަމަށްވާ އިހުތިރާމް ކޮށް އޯގާތެރިވުމީވެސް ކުޅިވަރުގެ
މާހައުލުން ދަސްވެގެންދާ ކަމެކެވެ. އެހެރީ ތިމާއަށްވުރެ ބޮޑު މީހުންނަށް ކަމޭހިތާ ކުޑަކުދިންނަށް
އޯގާތެރިވާން ދަސްވެއެވެ. އެހެންމީހުންނާމެދު ތިމާގެ ސުލޫކު ރަނގަޅަށް ބަހައްޓާށެވެ. އެގޮތުން
ކުޅިވަރު މާހައުލުގެ ބޭރުން ، ތިމާއާއެކު މީހުން ފެނުމުން ސަލާމްގޮވާލައެވެ. އެހެންމީހުގެ
ހާލު ބަލާލެވެއެވެ. އެހެން ކަމުން ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުބް ތިބާގެ ސުލޫކު ރަނގަޅަށް ބަހައްޓައި
އިހްތިރާމް ކުރަންދަސްވެގެންދެއެވެ.
ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމީ އޭގެ އެހީގައި ނަފްސާނީ ގޮތުން ފައިދާތަކެއް ނުވަތަ ހެޔޮ
އަސަރު ކުރާކަމެކެވެ. އެހެނީ ތިބާގެ ސިކުނޑިއަށް ފައިދާކޮށް އަމިއްލަ ނަފްސަށް ކުރާ އިތުބާރު
އިތުރުކޮށްދެއެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ ކަންކަން ކުރާއިރު ހިތުގައި އުފެދޭ ޝައްކުތައް ފިލުވައިދެއެވެ.
ބިރުވެތިކަން ފިލުވައިދެއެވެ. ކަންކަމުގައި ކުރިމަތިލާން ބިރުގަންނަލެއް މަދުވެއެވެ. ސިކުނޑިއަށް
ހިންހަމަޖެހުން ލިބި އެ ކުރާކަމެއްގައި އެންމެ ފުރިހަމަ އަށް ކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރު
ކުޅުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ނަފްސާނީ ގޮތުން އެހީކޮށްދޭނެއެވެ.
އެހެންމީހުންނާ އެކުގައި ދިރިއުޅެން ދަސްވުމީ ކުޅިވަރުގެ މާހައުލުން ލިބޭ އެހާމެ
މުހިންމު ފައިދާއެކެވެ. އެހެނީ ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި ޝާމިލުވެ އުޅޭއިރު ކޮންމެ މީހަކީ ތަފާތު
ބައެއްކަން ދަސްވެއެވެ. އެކި މިޒާޖުތަކުގެ މީސްމީހުންނާ ދިމާވެއެވެ. ދަރިވަރުންނަށް ނުވަތަ
ކިޔަވާ ކުދިންނަށް މިކަންދަސްވުމުން މުސްތަގުބަލުގައި ބޭރު ގައުމުތަކަށް ކިޔަވަންގޮސް އުޅެން
އެހާމެ ފަސޭހަވެގެންދެއެވެ. އެހެނީ ކުޅިވަރުގެ މާހައުލުތެރެއިން މިކަން ދަސްވެފައިވުމުންނެވެ.
އެންމެނަކީ ތަފާތު ބައެއްކަމަށާއި، ނުރުހޭ ކަންކަމާއި އުފާވާ ކަންކަން ހުންނަކަން އިނގިގެން
ދާތީއެވެ. ވީމާ އެއްމުޖުތަމައެއްގައި ނުވަތަ އެއްތަނެއްގައި އެހެންމީހުންނާއެކު ދިރިއުޅެން
33 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ދަސްވުމީ ކުޅިވަރުގެ މާހައުލަށް ލިބޭފައިދާއެކެވެ.
ވީމާ ކުޅިވަރެއް ކުޅުމަކީ ކޮންމެ އުމުރުފުރައެއްގެ މީހުންނަށްވެސް، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ
އިތުރުން އެހެނިހެން ފައިދާތައް ލިއްބައިދޭ ކަމެކެވެ. އެގޮތުން ޒިންމާދާރުވެ ވަގުތަށް އޮންނަ
ސަމާލުކަން އިތުރުވެއެވެ. ހަމައެއާއެކު އެހެން މީހުންނަށް އިޙްތިރާމުކޮށް އޯގާތެރިވާން
ދަސްވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ތިމާގެ ނަފްސަށް އޮންނަ އިތުބާރު ބޮޑުވެ އެހެންމީހުންނާއެކު
ދިރިއުޅެން ފަސޭހަވެ އޭގެ ފައިދާ ލިބިއެވެ. މިއީ އެންމެންވެސް ވިސްނާލުން އެހާމެ މުހިންމު،
ފައާިދުހރި ކަމެކެވެ.
ޞިއްޙީ ފައިދާގެ އިތުރުން ކުޅިވަރުން ލިއްބައިދޭ އިތުރު ފައިދާތައް
އިޝްހާޤް އިޒްކާން ޒާހިރު
ޖަމާލުއްދީން ސްކޫލު
ކުޅިވަރަކީ ދުނިޔޭގެ އެތައް ބަޔަކު އެއަށް ޝައުޤުވެރިކަން ހުންނަ ކަމެކެވެ. ބައެއް
ގައުމުތަކުގެ މައި ރަމްޒަކީ އެބައިމީހުންވަކި ކުޅިވަރަކަށް މޮޅުވެފައިވާ މިންވަރެވެ. އަދި މިއީ
އެތައް ބަޔަކު ޝައުޤުވެރިކަމާއެކު ކުރާ ކަމެކެވެ. މީގެ އިތުރުން ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ކުޅިވަރުކުޅޭ
މީހާއައް ސިއްހީ ގޮތުން އެތައް ފައިދާއެއް ކުރުވަނިވި ކަމެކެވެ. ހަމަ މިއާއެކު ގައުމުގެ
މުޖުތަމައުގައި އުޅޭ އެހެންމީހުންނަށްވެސް އެތައް ފައިދާއެއް ކޮށްދޭކަމެކެވެ. އެހެން ކަމުން
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ އަމިއްލަ ފައިދާގެ އިތުރުން މުޖުތަމައަށްވެސް އެކަމުން ފައިދާ ލިބޭ ކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ މުޖުތަމަޢުގެ އެއްބައިވަންތަކަން އާލާކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. ކުޅިވަރަކީ
ގިނަބަޔަކު އެކީގައި ކުޅޭ އެއްޗަކަށްވެފައި އެންމެންވެސް ކުޅިވަރު ކުޅެން ޝައުޤުވެރިވުމަކީ
އެކަކު އަނެކަކު ދޭތެރޭގައި އޮންނަ ގުޅުން ބަދަހިކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. މިކަން އެންމެ ފާޅުކަން
ބޮޑު ގޮތެއްގައި ފެންނަނީ ދުނިޔޭގައި ހަތަރު އަހަރުން އެއް އަހަރު ބާއްވާ ފީފާ ވޯލްޑް ކަޕް
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 34

އިންނެވެ. މި މުބާރާތަކީ ދުނިޔޭގެ އެތައް ގައުމެއް ވާދަކުރާ ފޯރިގަދަ ފުޓުބޯޅަ މުބާރާތެކެވެ.
މި މުބާރާތުގައި ކޮންމެ މެޗަކަށްފަހުވެސް މޮޅުވާ ގައުމުގެ މީހުން ބަލިވާ ގައުމުގެ މީހުންނަށް
ލޯތްބާއެކު އިހްތިރާމު ކުރާތަން ފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރުން ގައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ
އެއްބައިވަންތަ ކަމުގެ އިތުރުން އެހެން ގައުމުތަކާ އޮންނަ ގުޅުންވެސް ބަދަހިކޮށްދެއެވެ.
ކުޅިވަރުގެ ބޮޑު މުބާރާތަކުން މޮޅުވުމަކީ ގައުމުގެ ނަން މަޝްހޫރުކޮށްދޭ ކަމެކެވެ.
ދުނިގޭގެ ހުރިހާ ގައުމެއް އެކުވެގެން ކުޅެވޭ މުބާރާތަކުން މޮޅުވުމަކީ ގައުމަށް ލިބޭ ބޮޑު
ފަޚްރެއްގެ އިތުރުން ލިބޭ ރީތި ނަމެކެވެ. މި ރީތި ނަމުގެ ސަބަބުން އެ ގައުމެއް މުޅި
ދުނިޔެއަށް މަޝްހޫރުވެއެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އެހެން ގައުމުތަކުގެ މީހުން އެ ގައުމަކަށް
ޒިޔާރަތް ކުރެއެވެ. މީގެ ސަބަބުން އެ ގައުމުގެ އިގްތިސާދު ކުރިއަރައެވެ. ގިނަ ފައިސާ
ގައުމަށް ލިބުމަކީ ގައުމު ތަރައްގީ ކުރެވޭނެ ކަމެކެވެ. އަދި މިއީ ގިނަ އިތުރު ފަތުރުވެރިން
އެ ގައުމަށް އިތުރަށް ލޯބިޖެހޭނެ ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން ގައުމުގެ
އިޤްތިޞާދަށް އެތައް ފައިދާއެއް ކުރެއެވެ.
ގައުމެއްގައި ކުޅިވަރު ކުޅޭ ކުލަބުތައް ގިނަވުމަކީ ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތައް ހުޅުވިގެންދާނެ
ކަމެކެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން ގައުމުގައި ވަޒީފާއެއް ނެތި އުޅޭ ގިނަ ޒުވާނުންނަށް ވަޒީފާ
ލިބިގެންދެއެވެ. އަދި ކިއެތަ މިފަދަ ވަޒީފާއަކީ ކޮންމެ ރައްޔިތަކުވެސް ޝައުޤުވެރިކަމާއެކު
އަދާކުރަމުންދާ ވަޒީފާއަކަށް ވެގެންދެއެވެ. އެހެނީ މާލެތެރެއަށް ބަލާލާއިރު، މާލެތެރޭގައި
އަދާނުކުރެވޭހާ އެތައް ކުޅިވަރުގެ ކުލަބެއް އެބަހުއްޓެވެ. މި ކުލަބުތަކުގައި ކޯޗުންނާއި ސިއްހީ
ޙިދުމަތްދިނުމަށް ގިނައިން ތިބެނީ ރާއްޖޭގެ ނޫކަށިފުރައިގެ ޒުވާނުންނެވެ. އެހެންކަމުން
ކުޅިވަރަކީ ގައުމުގައި ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ތަނަވަސްކޮށްދޭ ކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ އިންސާނުންގެ މުނިފޫހިކަން ފިލުވައިދޭ ކަމެކެވެ. ގޭތެރޭގައި
ހަމައެކަނި އިނުމުގެ ބަދަލުގައި އެހެންމީހުންނާއެކު ކުޅިވަރުކުޅެ ސަކަރާތްޖެހި އުފާ ފާޅުކުރެވޭނެ
ކަމެކެވެ. އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ކުރާ މަސައްކަތުގެ އިތުރުން ލިބޭ ހުސްވަގުތު އުފާވެރި ގޮތެއްގައި
ބޭނުންކުރެވޭނެ ކަމެކެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ރަށުގެ އިސްވެރިންވެސް ޓީވީފަދަ ޓެކްނޮލޮޖީގެ
35 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ވަސީލަތްތަކުން ކުޅިވަރު ބެލުމަކީ އެމީހުންވެސް މުނިފޫހިފިލާނެ ގޮތެކެވެ. އެހެންކަމުން
ކުޅިވަރަކީ ކޮންމެ މީހެއްގެވެސް ފޫހިކަން ފިލުވައި އުފާވެރިކަން ގެނެސްދޭ އެއްޗެކެވެ.
ކުޅިވަރަކީ ދުނިޔޭގެ ގިނަބަޔަކު އެއަށް ވަރުގަދަ ލޯތްބެއް ޖެހިފައިވާ ކަމެކެވެ.
ޞިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން އެތައް ފައިދާއެއް ކުރުވަނިވި ކަމެކެވެ. އެގޮތުން މުޖުތަމައުގެ
އެއްބައިވަންތަކަން އާލާކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. ގައުމުގެ އިގުތިސާދު ކުރިއަރުވައިދޭ ކަމެކެވެ. ގައުމުގެ
ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ތަނަވަސްކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. އަދި އިންސާނާގެ މުނިފޫހިފުލުވައިދޭ ކަމެކެވެ.
އެހެންކަމުން ކޮންމެ ގައުމެއްގައިވެސް މިވަނީކުޅިވަރުގެ ދާއިރާއިން ގައުމު ކުރިއެރުވުމަށް
މަސައްކަތްކުރަން ޖެހިފައެވެ. ގައުމަށްޓަކައެވެ. ގައުމުގެ ކުރިމަގަށްޓަކައެވެ.
ކުޅިވަރުން ، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް
މުޙައްމަދު ރަޔާން ލުޠުފީ
އިސްކަންދަރު ސްކޫލު
ހަލަބޮލި ތޮއްޖެހިފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިދިރިއުޅުމުގައިވެސް އަދުގެ ކުދިންނަށް
ނުކޮށް ދޫކޮށް ނުލެވޭނެ ކަމަކީ ކޮންމެވެސް ކުޅިވަރެއް ކުޅުމެވެ. އެގޮތުން ޅަފަތުން ފެށިގެން
ކިޔެވުމޭ އެއް މިންވަރަކަށް ކޮންމެވެސް އެއްކުޅިވަރެއްގައި ބައިވެރިކޮށް، އޭގެން ރަންވަނައަކާއި
ހަމައަށް ވާސިލުވުމަކީ ދަރިންނާއި މެދު މައިންބަފައިން ކުރާވަރަށްވެސް ފޮނި އުއްމީދެކެވެ.
މިކަމަށް އެހާ ބޮޑު ސަމާލުކަމެއް ދެނީ ކީއްވެތޯ ސުވާލު އުފެދިދާނެއެވެ. ސަބަބަކީ ހަމައެކަނި
ހަށިގަނޑު ރީތި ބަށްޓަމަކަށް ބަހައްޓައި، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަން ހާސިލުކުރުމަށް ނޫންކަން
ކަށަވަރެވެ. ވުމާއިއެކު، މީގެން ޔަގީންވާކަމަކީ ކުޅިވަރުކުޅުމަކީ ސިއްހީފައިދާގެ އިތުރުން
އެތައް ފައިދާއެއް ލިބޭ ކަމެއްކަމުގައެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 36

އެގޮތުން ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން އައު ރައްޓެހިން ލިބުމަށް މަގުފަހި ވާނެއެވެ.
ސަބަބަކީ އެއްއަޒުމެއްގައި ، އެއްރޫހެއްގައި މޮޅުވުމުގެ އުއްމީދުގައި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ
ސަބަބުންނެވެ. އެގޮތުން ޓީމުގެ ހުރިހާ ކުދިން އެކީ ފަރިތަކޮށް، ކަސްރަތުކޮށް، އެއްމޭޒަކުން
ކެއުމުގެ ސަބަބުން އުފެދޭނީ ވަރުގަދަ އެއްބައިވަންތަކަމެކެވެ. އެކަކު އަނެކަކަށް ނުހަނު ބޮޑު
އިތުބާރެއް ކުރެވި އުހުވަތްތެރި ގުޅުމެއް އުފެދިގެން ދާނެއެވެ. މިހެންވުމާއުއެކު، މިގުޅުން
ކުޅިވަރުގެ މައިދާނުން ބޭރުން ސުކޫލު މާހައުލުގައި ވެސް ފެންނާނެއެވެ. އެކަކު އަނެކަކަށް
އެހީތެރިވެ ނޭންގޭއެއްޗެހި އޮންފިލުވައިދޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން އައް
އެކުވެރީން ލިބެއެވެ.
ކޮންމެ ދަރިވަރަކީ ކިޔެވުމަށް އެހާމެ ޝައުގުހުރި މޮޅު ކުއްޖަކަށް ނުވެދާނެއެވެ. އަދި
ޑަކްޓަރެއް ނުވަތަ ޕައިލެޓަކަށްވެސް ނުވެވިދާނެއެވެ. މިހެންވިނަމަވެސް، ޤައުމީ ފެންވަރުގެ
ކުޅިވަރުތަރިއަކަށް ވުމަކީ އޭނާގެ މުސްތަގުބަލަށް އުޖާލާކަމާއި ފަހިކަން ގެނެވިދާނެ ކަމެކެވެ.
އެއީ އެތަކެއް އާމްދަނީއެއް ލިބޭ ކަމަކަށް ވާތީއެވެ. މިސާލެއްގެ ގޮތުން ޕޯޗުގަލްގެ ފަގިރު
އަވަށެއްގެ ފަޤީރު އާއިލާއަކަށް ނިސްބަތްވާ ކުރިސްޓިއާނޯ ރޮނާލްޑޯ ވަނީ ދުނިޔޭގެ ނެތް
ފެންވަރުގެ ފުޓުބޯޅަ ކުޅުންތެރިއަކަށްވެ، ބޮޑުފައިސާވެރި ސައުދާގަރަކަށްވެފައެވެ. ވުމާއިއެކު
ކުޅިވަރަކީ ކޮންމެ ފަންތިއެއްގައިވެސް އާމްދަނީ ލިބޭކަމަކަށްވުމުން މުސްތަގުބަލުގައި އެމީހަކަށް
ފައިދާކުރުން ކަށަވަރެވެ. ވީމާ ކުޅިވަރުން އާމްދަނީ ލިބެން މަގުފަހިވެއެވެ.
ކުޅިވަރުގެ ތެރެއިން އެކުޅިވަރެއްގެ އިތުރަށް ދިރިއުޅުމުގެ އެކިތަންތަނުގައި
ބޭނުންކުރެވިދާނެ ބައިވަރު ހުނަރުތައް ދަސްވެއެވެ. އެގޮތުން ލިބޭ މަދު ވަގުތުކޮޅުގައި
އިދިކޮޅުޓީމާ ވާދަކޮށް ނެރެން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ ނެރުމަކީ ވަގުތުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ހިފުމަށް
ނުވަތަ ޓައިމް މެނޭޖްމަންޓު ދަސްވާނެކަމެކެވެ. މިއީ ތައުލީމީ ހަޔާތުގައިވެސް ބޭނުންކުރުމުގެ
ސަބަބުން ފިލާވަޅިތައް އަވަހަށް ވަގުތަށް ނިންމުމަށް އެހީތެރިވެދޭނެ އުޚުޅެކެވެ. ހަމައެހެންމެ،
ކުޅިވަރުކުޅުމުގެ ސަބަބުން ކާމިޔާބަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ އިހުސާސް ލިއްބައިދީކުއްޖާގެ
ގައިގައި ކަންކަމާއި ކުރިމަތިލާންކެރުން އިތުރުކޮށްދޭނެއެވެ. ވުމާއިއެކު އިތުރުހަރަކާތްތަކުގެ
ސަބަބުން ވަގުތުރައްކާތެރިކުރުމާއި ކަންކަމާއި ކުރިމަތިލާން ދަސްވެ ސުކޫލު މާހައުލުގައިވެސް
37 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ކާމިޔާބު ލިބޭނެއެވެ. ވީމާ ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން އެކި މުހިއްމު ސިފަތައް ދަސްވާނެއެވެ.
ކުޅިވަރުގެ އެއް އަސާސަކީ އަހުލާގެވެ.އެގޮތުން އަހުލާގު ނެތްމީހަކީ މުޖުތަމައުގައި
މީހެއް ނޫނޭ ބުނެއެވެ. ކުޅިވަރަކީ އަހުލާގީ އެތައް ފިލާވަޅެއް ދަސްކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. އެގޮތުން
ފުރަތަމަކަމަކަށް އިހުތިރާމުކުރުމެވެ. އެއީ ރެފްރީގެ ނިންމުމަށް ވިއަސް ނުވަތަ އިދިކޮޅު
ޓީމަށްވިއަސް ، ކިތަންމެ ހިތްހަމަނުޖެހުނަސް ހަޑިހުތުރު ބަސްކިޔުން ފަދަ ބޭއަދަބީ ކަންކަން
ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.މީގެ އިތުރުން ބަލި ގަބޫލުކޮށް މޮޅުވިޓީމަށް މަރުހަބާ ކިޔުމަކީވެސް
ކުޅިވަރުގެ ތެރެއިން ފެންނަކަންކަމެވެ. އެހެންކަމުން މިކަންކަން އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމަށްވެސް
ގެނުވާ މީހުނާ އިހުތިރާމްކޮށް ރިވެތި އަހުލާގީ ސިފަތަކުގެ ވެރިއަކަށްވުމުގެ ސަބަބުން
މުޖުތަމައުގައި މީހާގެ އަބުރާއި އިއްޒަތް އުފުލެއެވެ. ވީމާ ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން އަހުލާގީ
ރިވެތި ސިފަތަކުގެ އަހުލުވެރިއަކަށްވެއެވެ.
ޝައްކެތްވެސް ނެތް ގޮތުގައި ކުޅިވަރުކުޅުމުގެ ސަބަބުން ލިބެނީ ހަމައެކަނި ސިއްހީ
ފައިދާއެއް ނޫނެވެ. އެގޮތުން އައު މީހުނާ ބައްދަލުވެ އައުރަހުމަތްތެރިން ލިބި މީހާގެ އިޖުތިމާއީ
ވިއުގާ ވަރުގަދަވެއެވެ. ހަމައެހެއްމެ، ކިޔެވުމަށް އެހާމޮޅު ދަރިވަރަކަށް ނުވިއަސް ކުޅިވަރުގެ
ސަބަބުން ހުޅުވެނީ އާމްދަނީ ލިބޭނެ އިތުރު ދޮރާއްޓެކެވެ. މީގެ އިތުރުން ކުޅިވަރުގެ ތެރެއިން
''ޓަ ''
ދަސްވާ އިމް މެނޭޖްމަންޓާއި ކަންކަމާއި ކުރިމަތިލާން ކެރުން ވެގެންދާނީ ތައުލީމީ އަދި
ކުރިއަށް އޮތް ހަޔާތުގައިވެސް ވަރަށް މުހިއްމުކަމަކަށެވެ. އަދި ކުޅިވަރުގެ ތެރެއިން ދަސްވާ
އަހުލާގަކީ މީހާ ޞާލިހު، ހެޔޮލަފާ ރަނގަޅު މީހުންގެ ލޯބިލިބި މުޖުތަމައު ބަލައިގަންނަ
މީހަކަށްވުމުގެ ތަޅުދަނޑިއަށެވެ. އެހެންކަމުން ހުރިހާކުދިންވެސް ކުޅިވަރުކުޅުމުގައި ބައިވެރިވެ
ރަންވަނަތައް ހޯދާން މަސައްކަތްކުރުން ވަރަށް މުހިއްމެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 38

ކުޅިވަރުން ، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް
މުޙައްމަދު މިޝްޢަލް ސަޢީދު
އިސްކަންދަރު ސްކޫލު
ކުޅިވަރުކުޅުމަކީ ކޮންމެ ދަރިވަރަކުވެސް ޝަޢުޤުވެރިވާ ކަމެކެވެ. ހަށިގަނޑަށް
ފުރިހަމަ ކަސްރަތު ލިއްބައިދޭ ކަމެކެވެ. ހަށިގަނޑުގެ ކެލޮރީސްތައް މަދުކޮށް ހަށިގަނޑުގެ ސޫރަ
ރިވެތިވާކަމެކެވެ. ދުޅަހެޔޮ ސިއްހަތެއްގައި ދެމިތިބުމަށް އެހީވެދޭ ގާތް މިތުރެކެވެ. ނަމަވެސް،
ކުޅިވަރުކުޅުމުން މަންފާކުރެވެނީ ހަމައެކަނި ޞިއްހަތައްތޯއެވެ. ނޫނެކެވެ. ކުޅިވަރު ކުޅުމުން
އެހެނިހެން ފައިދާތަކެއްވެސް ލިބެއެވެ. ކުޅިވަރު ކުޅުމުން ރިވެތި ސިފަތައް ލިބި އާމްދަނީ
ހޯދޭނެ މަގުތައް ފުޅާވެ، އާއްމުންގެތެރޭގައި މަޝްހޫރުވެ، ގާތް ރައްޓެހިން އުފެދެއެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ރިވެތި ސިފަތައް ލިއްބައިދޭ ކަމެކެވެ. ކުޅިވަރުތައް އާއްމުކޮށް
ކުޅެންޖެހެނީ އެހެންމީހުންނާއި ގުޅިގެންނެވެ. ކޯޗުގެ އިރުޝާދުތަކަށް ތަބާވެ ވަކި ޕޮސިށަން
އަކަށް ކުޅެގެންނެވެ. ކުރުކޮށް ބުނާނަމަ ކުޅިވަރުކުޅޭއިރު އޭނާގެ ޒިންމާތައް އަދާކުރަންޖެހެއެވެ.
މިގޮތަށް ކަންކަން ކުރުމުން ކުޅިވަރުކުޅޭ އެހެން ވާދަވެރިންނަށް އިޚްތިރާމްކުރަން
ދަސްވެއެވެ. އަދި ޓީމު ކުޅުންތެރިންނާއި އެކީ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް ދަސްވެއެވެ.
ކޮންމެ މެޗެއްގައިވެސް ލިބޭ ނަތީޖާއާއިމެދު ހެޔޮވިސްނުމެއް ގެންގުޅުމަށް ދަސްވެއެވެ. މިއީ
ހުސް ރަނގަޅު ސިފަތަކެވެ. އެހެންކަމުން، ރިވެތި ސިފަތައް ލިބޭތީ، ކުލިވަރު ކުޅުމަކީ ތިމާގެ
ޝަހުސިއްޔަތު ވަރުގަދަކުރުމަށް އެހީވެދޭ ކަމެކެވެ.
ރިވެތި ސިފަތައް ލިއްބައިދިނުމުގެ އިތުރުން، ކުޅިވަރު ކުޅުމުން އާމްދަނީ ހޯދުމުގެ
ނިޒާމްތައްސްވަނީ ހުޅުވިފައެވެ. ދިވެހިރާއްޖެއަށް ނަޒަރު ހިނގާލަމާތޯއެވެ. ފަހަކަށްއައިސް
ރާއްޖޭގައި ފުޓުބޯޅަކުޅުމުގެ ކެރިއަރތައް ވަނީ މަގުފަހިކޮށްދީފައެވެ. އެހެންވަޒީފާތަކާއި
އެއްމިންވަރަކަށް ފުޓުބޯޅަކުޅުންތެރިންނަށްވެސް އާމްދަނީ ލިބެއެވެ. ހަމަމިބީދައިން އެހެނިހެން
39 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ކުޅިވަރުތަކުގެ ނަންމަޝްހޫރު ކުޅުންތެރިންނަށްވެސް މިލިއަނުން ކޮންމެ ސީ ސަންއަކު އާމްދަނީ
ލިބެއެވެ. މީގެއިތުރުން ސްޕޮންސަރޝިޕްތަކާއި، ކްލަބް އިންޝުއަރޭންސްފަދަ އެހެނިހެން
ނިޒާމްތަކުންވެސް ކުޅިވަރުކުޅެގެން އަތްމަތި ތަނަވަސް ދިރިއުޅުމަކަށް މަގުފަހިކޮށްދެއެވެ.
އެހެންކަމުން، ކުޅިވަރުކުޅުމުން އާމްދަނީ ހޯދުމުގެ ފުރުސަތުވެސް ލިބިގެންދެއެވެ.
ކުޅިވަރުކުޅުމަކީ މުޖުތަމައުގައި މަޝްހޫރުކަން ލިއްބައިދޭ ކަމެކެވެ. އަދުގެ ދުނިޔޭގެ
އެންމެ މަޝްހޫރު ނަންތަކުގެތެރޭގައި ކްރިސްޓިއާނު ރޮނާލްޑޯ، ލިއެނަލް މެސީ، އަދި ލެބްރޯން
ޖޭމްސް މި މީހުންނަކީ އެމީހުންގެ ކުޅިވަރުތަކުގައި ރަންވަނަތައް ޙާސިލްކޮށްގެން ދުނިޔޭގެ
ސަމާލުކަން ލިބިފައިވާ ޝަޙުސިއްޔަތުތަކެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި މުޖުތަމަޢުތެރޭގައިވެސް
ޓޭބަލް ޓެނިސް، އަދި ފެތުންފަދަ އެކި ކުޅިވަރުތަކުގައި ކާމިޔާބީތައް ހޯދުމުން މީހުންގެ
އިތުބާރާއި ލޯބި ލިބިފައިވާ ޝަހުސިއްޔަތުތައް އެބަހުއްޓެވެ. ވީމާ ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ މީހުންގެ
މެދުގައި މަޝްހޫރުކަން ހާސިލުވެ، ދުނިޔޭގަ ތިމާގެ ފައިތިލަ ސާބިތުކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭ
ކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ގާތްގުޅުންތައް އުފެދިގެންދާކަމެކެވެ. އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް
ދެންނެވިފަދައިން ކުޅިވަރުތަކުގައި އާއްމުކޮށް އެހެންމީހުންނާއި އެކީ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަން
ޖެހޭނެއެވެ. މިގޮތުން އެކަކު އަނެކަކަށް ވާގިވެރިވެ،އަލާލައި، އެހީވެދޭންޖެހެއެވެ. ނަތީޖާއަކީ
ޓީމު ކުޅުންތެރިންނާއި ވަރުގަދަ ގުޅުންތައް އުފެދިގެންދިޔުމެވެ. އަދި ކުޅިވަރުން ބޭރުގައިވެސް
އެހީވެދޭގެ ރަޙުމަތްތެރިން ލިބިގަތުމެވެ.މީހުންގެ އަޅާލުމާއި ލޯބި ލިބިގެންނެވެ. އެހެންކަމުން
ކުޅިވަރުކުޅުމުގެ ސަބަބުން ގާތްގުޅުންތައް އުފެދިގެންދާކަމާއިމެދު އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތެވެ.
ކުޅިވަރުތަކުގައި ބައިވެރުވުމަކީ ތަފާތު ފައިދާތައް ލިބިގެންދާކަމެކެވެ. ރިވެތި
ސިފަތައް އެކުލެވޭ ޝަހުސިއްޔަތެއް ބިނާވުމަށް އެހީވެދެއެވެ. އާމްދަނީ ހޯދުމުގެ އިތުރު
މަގެއް ކޮށައިދެމެއެވެ. މުޖުތަމަޢުގައި ތިމާގެ ފައިތިލަ ސާބިތުކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދެއެވެ.
އަދި ގާތް ރަހުމަތްތެރިން ލިބިގެންދެއެވެ. ކަންކަން މިހެން އޮތުމުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ
ނުބައި ވިސްނުން ބަދަލުކޮށްލަމާތޯއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒުވާންދައުރުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި
ހިފައިގެން މަންފާހޯދުމަށް ކުޅިވަރެއްގައި ބައިވެރިވަމާތޯއެވެ. އާދޭހެވެ. ވެހޭތާ ފެންނަގާށެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 40

ކުޅިވަރުން ، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް
މުޙައްމަދު އާރިޒް ސަމީރު
މުޙައްމަދު ޖަމާލުއްދީން ސްކޫލު
ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި ޝާމިލުވެ އުޅުމަކީ އެކަމެއްގެ ސަބަބުން ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް
އަގުނުކުރެވޭ ފައިދާތަކެއް ލިބިގެންދާ ކަމެކެވެ. ގިނަފަހަރަށް ސްކޫލް ދައުރުގައި ދަރިވަރުން
ކުޅިވަރުގައި އުޅޭނަމަ ރަށްރަށަށް މުބާރާތް އަކަށް ދަތުރު ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެން ދެއެވެ.
މިކަމުގެ ސަބަބުން ތަފާތު މިޒާޖުގެ ކުދިންނާ ބައްދަލުވެ ހުންރު ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ފުރުސަތު
ލިބެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު އެކުއްޖެއްގެ މުޅި ހަޔާތް ނިމެންދެން ބޭނުންތެރި ފިލާވަޅުތަކެއް
ހާސިލްވެގެންދެއެވެ. ވީމާ މިލިޔުމުގައި މިބަލާލަނީ ކުޅިވަރުން ލިބިގެންދާ ބައެއްފައިދާ ތަކަށެވެ.
ކުޅިވަރުކުޅުމުން އާހުނަރުތަކެއް ދަސްވެގެން ދާކަމީ އެއްވެސް ޝައްކެއް އޮތް
ކަމެއްނޫނެވެ. ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި ބައިވެރިވެ އުޅުމަކީ އެއީ ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް ކުއްޖަކަށް
ވެސް ދިރިއުޅުމުގެ ކޮންމެ ދާއިރާއަކަށް ދިޔަ ނަމަވެސް ކޮންމެ ވެސް އެއްގޮތަކުން ފައިދާ
ތަކެއް ލިބިގެންދާނެކަމެކެވެ. ހާއްސަކޮށް ސްކޫލް ކުދިންނަށް ފައާިދުހރިކަމެކެވެ. ކުޅިވަރުން
އެކުއްޖަކަށް ލިބިފައިވާ ހުނަރު ތަރައްގީކުރަން ފުރުސަތު ލިބެއެވެ. މިސާލަކަށް ފުޓުބޯޅަ
ކުޅުމުގެ ޤާބިލުކަން ހުންނަ ކުއްޖަކު ގިނަ ގިނައިން ރައްޓެހިންނާއެކު ވިޔަސް ކުޅެމުން
ކުޅެމުން ގޮސް އެހުނަރު އިތުރަށް ތަރައްގީ ވާންފަށައި އެހެންމީހުނަށް ވެސް އެކަން ފާހަގަވެ
މުބާރާތްތަކުގައި ކުޅުމަށް ލިބޭރަނުގެ ފުރުސަތެކެވެ.
ހާއްސަކޮށް ސްކޫލް ދައުރުގައި ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައިބައިވެރިވެ އުޅޭނަމަ ތަފާތު
ކުދިންނާ ދިމާވެ އާރަހްމަތްތެރިން ހޯދުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެންދެއެވެ. ގިނަފަހަރަށް މިފަދަ
ރަހްމަތްތެރިންނަކީ ތިމާ އާއި އެންމެ ގާތްކޮށް އުޅޭ ރަހްމަތްތެރިންނަށް ވެގެންދެއެވެ.
41 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

މީގެ އިތުރުން ތަފާތު މިޒާޖުގެ ކުދިންނާއި ބައްދަލުވުމަކީ އެކުއްޖެއްގެ ލޯ ދުނިޔެ އަށް
ބޮޑަށް ހުޅުވިގެންދާކަމެކެވެ. ދުނިޔޭގައި އުޅެނީ ތަފާތު ކުދިންކަމާއި ތަފާތުހުނަރު ތަކަކާއި
އަހްލާގު ލިބިފައިވާ ކުދިންކަން ވިސްނިގެންދާނެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު އެފަދަކުދިންނާއެކު އުޅެން
ދަސްވެގެންދާނެއެވެ. މިކަންކަމުގެ ސަބަބުން ބޮޑުވެގެން މުޖުތަމައަށް ނިކުންނައިރު މީހުންނާއި
ކުރިމަތިލާން ފަސޭހަވެގެންދާނެއެވެ. އެހެންކަމުން އައު ކުދިންނާއި ބައްދަލުވެ ގުޅުން
ދެމެހެއްޓުމުގެ ފުރުސަތު ކުޅިވަރުން ލިބިގެންދާކަން ޔަގީނެއެވެ.
ސްކޫލްކުދިންނަކީ އަބަދާއި އަބަދު ކިޔެވުމުގައި ވަގުތު ހޭދަކުރާ ކުދިންނެވެ.
އަބަދާއި އަބަދު ކިޔެވުމުގައި ވަގުތު ހޭދަކުރުމުން ވަރަށް ގިނަފަހަރަށް ކުދިންގެ ސްރެސް
އިތުރުވެގެންދެއެވެ. ސްޓްރެސް މެނޭޖްކުރާނެ ގޮތް ކުދިންނަކަށް ނޭނގެއެވެ. އެގޮތުން
ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި ވަގުތު ހޭދަކޮށްލުމަކީ ދަރިވަރުން ސިކުނޑި ތާޒާ ކޮށްލެވޭނެ އެއްގޮތެވެ.
ރަހްމަތްތެރިންނާއެކު ކުޅެ މަޖާކުރުމުން ގިނަ ފަހަރަށް ސިކުނޑި ހުސްވެގެންދެއެވެ. އެހެން
މައްސަލަތަކާއި ކަންބޮޑުވުންތަކުގެ މަތިން ހަނދާން ނެތިގެންދެއެވެ. މިއީ ސައިންޓިފިކް
ރީސާޗުތަކުން ވެސް އެނގިގެންދާކަމެކެވެ. ވީމާ ހާއްސަކޮށް ކިޔަވާކުދިން ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި
ވަގުތުކޮޅެއް ހޭދަކޮށްލުމަކީ ވަރަށް މުހިންމުކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރަކީ ކުދިންގެ ދިރިއުޅުމަށް ވަރަށް މުހިންމު ފިލާވަޅުތަކެއް ދަސްކޮށްދޭކަމެކެވެ.
އެގޮތުން ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްވެސް ވަރަށް މުހިންމު ފައާިދުހރި ފިލާވަޅެއް ކުޅިވަރުން
ދަސްވެގެންދެއެވެ. އެއީ ކޮންމެ ކަހަލަ ކާމިޔާބު ނުލިބިދާނެ ކަމުގެ ފިލާވަޅެވެ. އެހެން
ނަމަވެސް އަޒުމަކާއި ހިތްވަރާއި އެކު މަސައްކަތް ކޮށްފިނަމަ ކާމިޔާބީ އާއި ހަމަޔަށް
ވާސިލުވެވޭނެކަމެވެ. މިއީ ދިރިއުޅުމުގެ ކޮންމެ ހިސާބެއްގައި ވެސް ހަނދާނުގައި ބަހައްޓްން
ޖެހޭ މުހިންމު ފިލާވަޅެކެވެ. މިފިލާވަޅު ކުޅިވަރު މެދުވެރިކޮށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ދަސްވެގެން
ދާނެއެވެ. ނާކާމިޔާބީ އާއި ނުލާ ކާމިޔާބީ އާ ހަމައަށް ނުދެވޭނެކަން ލުޚިވަރުގެ ތެރެއިން
ދަރިވަރުންނަށް ވަރަށް ފަސޭހައިން ދަސްވާނެއެވެ. މިފަދަ އަގުހުރި ފިލާވަޅުތަކެއް ލިބުމަކީ
ކުޅިވަރުން ލިބިގެންދާ ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާއެކެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 42

ކުޅިވަރަކީ އެއިން ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ވެސް ގިނަގުނަ ފައިދާތަކެއް ލިއްބާދޭ ކަމެކެވެ.
އެގޮތުން ދަރިވަރުންނަށް އައު ހުނަރުތައް ދަސްވެ ހުނަރު ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ފުރުސަތު
ލިބިގެންދެއެވެ. ހަމަމިއާއެކު އާ ރަހްމަތްތެރިން ލިބުމުގެ ފުރުސަތު ލިބުމާއި މުޅި ދިރިއުޅުމަށް
ވެސް ބޭނުންތެރި ފިލާވަޅުތަކެއް ލިބިގެންދެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ދަރިވަރުންނަށް ސިކުނޑި
ތާޒާކޮށްލުމަށް ވަރަށް ފަސޭހަގޮތަކަށް ވެގެންދެއެވެ. މިހުރިހާ ކަންކަމަކީ ކުޅިވަރުން ލިބިގެންދާ
ފައިދާކެވެ.
ކުޅިވަރުން ، ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް
ޢާއިޝަތު ޢަލްޔާ މުޙައްމަދު ޝަރީފް
ބްރައިޓްވޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ކުޅިވަރުކުޅުމަކީ މީހުންނަށް ނަފްސާނި އަދި ޖިސްމާނީ ގޮތުން އެތައް މަންފާއެއް
ލިބުވައިދޭ ކަމެކެވެ. މީހުންގެ ސިކުނޑި ތަރައްޤީ ކުރުމަށާއި ސިއްހީ ދުޅަހެޔޮކަން މަތީގައި
ދެމިހުރުމުގެ އިތުރުން، ދިރިއުޅުމުގެ އެހެނިހެން އެތައް އަސާސަކަށް ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން
ރަނގަޅު އަސަރުކުރެއެވެ. އެހެންކަމުން ކުޅިވަރަކީ ސިއްހީ ލިބޭ ސިއްހީ ތަންވަސްކަމުގެ
އިތުރުން ތަފާތު އެކިއެކި ފައިދާތައް އަހަރުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ކަމެކެވެ.
މިގޮތުން ކުޅިވަރަކީ ކާމިޔާބީ އަދި ނާކަމިޔާބީގެ ވަގުތުތަކުގައި ޢަމަލު ކުރަންވާނެ
ގޮތުގެ އަގުހުރި ފިލާވަޅު ދަސްކޮށްދޭ އެއްޗެކެވެ. ކޮންމެ ފަހަރަކު ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ތެރެއިން
ތިމާ އެދޭ ގޮތެއް ނުވަތަ ކާމިޔާބީއެއް ނުލިބޭނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ނާކާމިޔާބު ޤަބޫލުކޮށް،
ހުށްޓާނުލާ އަދި ގަދައަޅާ މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނެކަން ކުޅޭ މީހަކަށް ދަސްވާނެއެވެ. ސަބަބަކީ
ކުޅިވަރުގެ ރޮނގުންމަތީ ހަރުފަތްތަކަށް ނުވަތަ ކާމިޔާބީ އާއި ހަމައަށް ވާސިލްވެވުނު
43 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އެންމެންނަކީވެސް މިފަދަ ކަންކަމާއި ކުރިމަތިލާފައިވާ ބަޔަކަށްވީތީއެވެ. މިސާލަކަށް، މަޝްހޫރު
ފުޓުބޯޅައިގެ ތަރި ރޮނާލްޑޯ އަށް ކާމިޔާބު ލިބުނީ އެތައް ގޮންޖެހުންތަކެއް ކުރިމަތިވުމުގެ
ފަހުންނެވެ. ހަމައެހެންމެ، ކުޅިވަރުގެ ރޮނގުން ކާމިޔާބު ހާސިލްވުމަށް ފަހުވެސް ހިތްވަރާއެކު
މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހޭނެކަން އެނގިގެންނެވެ. މިއީ ކުޅުންތެރިއެއްގެ ތަރުބިއްޔަތަށް ލިބޭނެ
ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއެރުމެކެވެ.
މީގެ އިތުރުން، މީހުންނާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ރޫހުވެސް ކުޅިވަރުގެ
ތެރެއިން އާލަވެގެންދެއެވެ. ބައެއް ކުޅިވަރުތަކަކީ ޓިމެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ ބަޔަކަށް
އެކަތިގަނޑަކަށްވެގެން ނޫނީ ކާމިޔާބު ކުރެވޭނެ ފަދަ ކަންކަމެއް ނޫނެވެ. މިސާލަކަށް
ފުޓްބޯޅައާއި ބާސްކެޓްބޯޅަފަދަ ކުޅިވަރުތަކެވެ. މިފަދަ ކުޅިވަރުތަކުގައި އެޅޭއިރު، ޓީމުގައި ތިބި
މެމްބަރުންނަށް އިހްތިރާމްކުރުމަށާއި ގޮތް ނިންމުމުގައި އެންމެންގެވެސް ލަފައާއި މަޝްވަރާ
ހޯދުންފަދަ ކަންކަން ކުރަން އެނގުން ލާޒިމްވާނެއެވެ. އަދި އެކަކު އަނެކަކަށް އެހީތެރިވުމާއި،
ޓިމެއްގެ މެދުގައި އޮންނަ އެއްބައިވަންތަކަން ވެސް މި ކަމުގެ ސަބަބުން ވަރުގަދަ ވެގެންދާނެއެވެ.
އެހެންކަމުން ކުޅިވަރަކީ މީޙުންގެ މެދުގައި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ އާދަ ދިރުވާ ކަމެކެވެ.
ހަމަ މިއާއެކު ކަންނެތްކަމާއި، ދުރުކޮށްދިނުމަކީ ކުޅިވަރުން ލިބޭ އެހެނިހެން އެއް
ފައިދާއެވެ. ޤަވައިދުން ކުޅިވަރު ކުޅުމަށް އާދަކުރުމުން ހީވަގިކަމާއެކީގައި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ
ސިފަތައް މީހާގެ ކިބައިގައި އަށަގަނެވެގެންދެއެވެ. ތަފާސް ހިސާބުތަކުން ހާމަ ކުރާގޮތުގައި،
ކުޅިވަރު ކުޅުންތެރިންނަކީ ކަންކަން ފަސްނުކޮށް، މީހާވެސް ބޮޑަށް ވަގުތަށް ކަމޭހިތައިގެން
މަސައްކަތްކުރަން ދަންނަ ބަޔެކެވެ. ވުމާއެކު ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން މީހާ ކަންކަމަށް މަސްޖެހުމާއި
ކަންނެތް ކަމުން ދުރުހެލި ކޮށްދެއެވެ.
ހަމައެހެންމެ، ލަނޑުދަނޑިތައް ކަނޑައަޅާ، އެކަންކަން ހާސިލްކުރުމަށްޓަކައި
ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް އެނގިގެން ދިޔުމަކީވެސް ކުޅިވަރުން ލިބޭ މަންފާއެކެވެ. ކޮންމެ
ކޫޅިވަރެއް ކުޅުނު ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، މައިގަނޑު އަމާޒަކަށް ވާންވާނީ އެކުޅިވަރަކުން
މޮޅުވުން ނުވަތަ ދެވޭ އެންމެ މަތީ ހިސާބަކަށް ވާސިލްވުމަށެވެ. މިގޮތުން ކުރިމަތިވާ
ގޮންޖެހުންތައް ކަޑައްތު ކުރުމަށާއި، ހުއްޓާނުލާ ފަރިތަކުރަން ޖެހޭނެކަން ކުޅިވަރުން ވަރަށް
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 44

ރަނގަޅަށް ސާބިތުވެގެން ދެއެވެ. މިފަދަ އާދަތައް ދިރިއުޅުމުގެ އެހެނިހެން އަސާސްތަކުގައި
ބޭނުންކުރުމަކީ މީހާ ވަރަށް ކާމިޔާބު މީހަކަށް ހަދައިދެވިދާނެ ކަންކަމެވެ.
އެހެންކަމުން، ކޫލިވަރުން މީހާ ތަރައްޤީ ވުމަށްޓަކައި އިބުރަތްތެރި އެތައް ފިލާވަޅެއް
ލިބިގެންދެއެވެ. މިއީ އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތި މުޖުތަމައުގައި އަދި ފަރުދީ ގޮތުން ހަރުދަނާ
މީހަކަށް ވުމަށްޓަކައި އެހީތެރިވެދޭނެ ކަންކަމެވެ. ވުމާއެކު، ކޮންމެ ކުޅިވަރު ކުޅުންތެރިއަކުވެސް
ޒިންމާދާރުކަމާއެކީގައި ކުޅިވަރުގެ ރޫހު ނުގެއްލޭ ގޮތަށް ކުޅިވަރުކުޅުމަށް އެދެމެވެ.
ކުޅިވަރުން ، ޞިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން ލިއްބައިދޭ އެހެނިހެން
ފައިދާތައް
އަޙްމަދު ރަނާން ރަމީޒް
އިސްކަންދަރު ސްކޫލު
އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމައުގައިވެސް، އެކި ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމަށް ލޯބިކުރާ
ފަރާތްތައް ފެނެއެވެ. އެކި ފަރާތަތައް ކުޅިވަރު ކުޅުމަށް ޝައުޤުވެރިކަން ހުންނަނީ އެކި
ސަބަބުތަކަށްޓަކައެވެ. އެގޮތުން ގިނަ ބަޔަކު ކުޅިވަރު ކުޅެނީ އެ ކުޅިވަރެއްގެ ސަބަބުން
ޞިއްޙަތަށް ލިބޭ ފައިދާ ހުރުމުންނެވެ. ނަމަވެސް، ކުޅިވަރު ކުޅުމުން ލިބެނީ ހަމައެކަނި
ޞިއްޙީ ފައިދާތަކެއް ނޫނެވެ. ކުޅިވަރުން، ޞިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ އިތުރުން އިޖުތިމާޢީ ގުޅުން
ބަދަހިވުމާއި ވިސްނުން ތަރައްޤީވުމާއި މާޔޫސްކަމުން ދުރުހެލިވުމާއި އާމްދަނީ ލިބުން ފަދަ
އެތައް ފައިދާއެއް ލިބެއެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމުން ލިބިގެންދާ އެންމެބޮޑު އެއް ފައިދާއަކީ ތިމާއާއި އެހެންމީހުންނާ
ދެމެދު އޮންނަ އިޖުތިމާޢީ ގުޅުންތައް ބަދަހިވުމެވެ. ތިމާއާއެކު ކުޅިވަރު ކުޅެންދާ އެހެން ޓީމުގެ
45 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

މެމްބަރުންނާއެކު ހޭދަކުރާ ވަގުތުތަކަކީ ތިމާއާއި ތިމާގެ ޓީމާމެދު އޮންނަ ގާތްގުޅުން އިތުރަށް
ބަދަހިކުރުމަށް ލިބޭ ރަނުގެ ފުރުޞަތެކެވެ. މިއަދު ތިމާއާއެކު ކުޅިވަރުކުޅެ، މަޖާކޮށް، ސާމާސާ
ކުރާ މީހުންނަކީ، މާދަމާ ތިމާގެ އެންމެ ގާތް ރަޙްމަތްތެރީންނަށް ވެދާނެއެވެ. ތިމާގެ ޓީމު
މެންބަރުންނަށް ވާހަކަ ދެއްކުމާއި މަޝްވަރާ ކުރުމުގެ ތެރެއިން މިފަދަ ކަންކަމަކީވެސް، ވުން
އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން އިޖުތިމާޢީ ގުޅުންތައް ބަދަހިވުމަކީ ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން
ލިބޭ މުހިންމު ފައިދާއެކެވެ.
އިޖުތިމާއީ ގުޅުން ބަދަހިވުމުގެ އިތުރުން، ކުޅިވަރުން ލިބިގެންދާ އަނެއް ފައިދާއަކީ
ތިމާގެ ވިސްނުން ތަރައްޤީވުމެވެ. ފުޓުބޯޅައާއި ބާސްކެޓުފަދަ ކުޅިވަރުތަކަކީ ފަޅި ސިކުންތެއްގެ
ތެރޭގައި ނިންމުންތައް ނިންމަންޖެހޭފަދަ ކުޅިވަރުތަކެކެވެ. ބޯޅަ ފޮނުވަންވީ ދިމާލާއި އޭގެ
ބާރުމިނާއި ދަނޑުގައި އެންމެ ހުސްކޮށް އޮތީ ކޮން ހިސާބުތަކެއްކަން ކުޑަ ހިނދުކޮޅެއްގެ
ތެރޭގައި ދެނެގަންނަން ޖެހުމަކީ ތިމާގެ ވިސްނުން އަވަސްވެ، ހާސްވާފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި
ޙިކުމަތްތެރިކަމާއެކު ނިންމުންތައް ނިންމުމުގެ ބާރު ތިމާގެ ސިކުނޑިއަށް ލިއްބައިދޭ ކަމެކެވެ.
އެހެންކަމުން ކުޅިވަރު ކުޅުމަކ ތިމާގެ ވިސްނުން ތަރައްޤީކޮށްދޭ، ފައިދާ ހުރި ކަމެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމުން ލިބިގެންދާ އިތުރު ފައިދާއެއްގެ ގޮތުގައި މާޔޫސްކަމުން
ދުރުކޮށްދިނުން ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ. ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ތިމާގެ ހިތަށް ހަމަޖެހުން ގެނެސްދީ،
ހާސްވުމާއި ދެރަވުމުން ސަލާމަތްކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. އެގޮތުން ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން ތިމާގެ
އަމިއްލަ ނަފުސަށްކުރެވޭ އިތުބާރު ބޮޑުވުމުން، ތިމާގެ ނަފްސާމެދު ޝައްކު ކުރުމުގެ ސަބަބުން
އުފެދޭ މާޔޫސްކަން ނެތިގެންދެއެވެ. ހަމަ އެއާއެކު، ތިމާއާއެކު ކުޅިވަރު ކުޅޭ އެހެން ފަރާތްތަކާ
ވާހަކަދައްކާ ސަމާސާކޮށް މަޖާކުރުމަކީ ދެރަވުމާއި އެކަނިވެރިކަން ފަދަ އިޙްސާސްތަކުން ތިމާ
ދުރުކޮށްދޭނެ ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން މާޔޫސްކަމުން ދުރުހެލިވުމަކީ، ކުޅިވަރުގެ ސަބަބުން ލިބޭ
އިތުރު ފައިދާއެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ އާމްދަނީ ހޯދުމަށް އޮތް ވަސީލަތަކަށް ވުމަކީ ކުޅިވަރުގެ
ސަބަބުން ލިބޭ އަގު ހުރި މަންފާއެކެވެ. މަތީފެންވަރުގެ ކުޅިވަރު ކުޅޭ ގިނަ ކުޅުންތެރިންނަކީ
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 46

އެފަރާތްތަކުގެ ޓީމުތަކުން އާމްދަނީ ހޯދާ ފަރާތްތަކެވެ. މަތީފެންވަރުގެ ކުޅިވަރު ކުޅޭނަމަ
ކުޅިވަރު ކުޅެގެން ތިމާއަށްވެސް ޓީމެއްގެ ފަރާތުން އާމްދަނީ ހޯދިދާނެއެވެ. ހަމަ އެއާއެކު،
ބޮޑެތި ކުޅިވަރު މުބާރާތްތަކުގައި ބައިވެރިވެ، މަތީ ވަނަތައް ހޯދުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ފައިސާގެ
އިނާމު ތަކަކީވެސް ތިމާގެ އާމްދަނީ އިތުރު ކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ވަސީލަތެކެވެ. އެހެންކަމުން،
އާމްދަނީ ލިބުމަކީ ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން ލިބިގެންދާ އަގުހުރި ފައިދާއެކެވެ.
ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ދުޅަހެޔޮ ޞިއްޙަތެއްގެ އިތުރުން އެހެނިހެން އެތައް ފައިދާއެއް
ލިބިގެންދާ ކަމެކެވެ. އެގޮތުން، ކުޅިވަރު ކުޅުމުގެ ސަބަބުން ތިމާގެ ޓީމުގެ މެދުގައި އެކުވެރިކަން
އުފެދި، އިޖުތިމާއީ ގުޅުންތައް ބަދަހިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ކުޅިވަރު ކުޅުމަކީ ނިންމުންތައް
ނިންމުމުގެ ހުނަރު ތަރައްޤީވެ، ތިމާގެ ވިސްނުމަށް އެތައް ފައިދާއެއް ކުރާ ސަބަބެކެވެ. ހަމަ
އެއާއިއެކު، ކުޅިވަރަކީ އެކަނިވެރިކަމާއި ހާސްކަމުގެ ޚިޔާލުތަކުން ދުރުކޮށްދީ، ދިރިއުޅުމުގައި
ތަނަވަސްކަން ހޯދުމަށް ކުރެވޭނެ ކަމެކެވެ.
47 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އެއްކޮޅަށް ވާހަކަދައްކާ ލިޔުން
ނުވަތަ ބަހުސްކުރާ ލިޔުން
3
ދިވެހީންނަކީ ޒަމާނަށް އަންނަ ބަދަލާ އެއްގޮތަށް ވަރަށް އަވަހަށް ބަދަލުވާން ދަންނަ ބައެއް
ކަމަށް ބައެއް މީހުން ދެކެއެވެ. އަނެއް ބައެއްގެ ނަޒަރުގައި ދިވެހީންގެ ޢިލްމާއި ފިކުރާއި
ވިސްނުން ހުންނަ ގޮތުން ހަރުދަނާ ބައެއްގެ ކިބައިން ފެންނާންޖެހޭ ފަދަ ސިފަތަކެއް
ނުފެނެއެވެ. ތިޔަ ސްކޫލްގައި ދިވެހި ދުވަސް ފާހަގަ ކުރުމަށް ކުރިއަށްގެންދާ މަޒުމޫނު
ލިޔުމުގެ މުބާރާތުގައި ދީފައިވާ މައުޟޫއެއް ކަމަށްވާ ''ދިވެހީންނަކީ ތަހުޒީބު ބައެއް ހެއްޔެވެ؟
؟''
ނުވަތަ ނޫން ހެއްޔެވެ މި މައުޟޫޢުގައި ތިޔަ ދަރިވަރު ގަބޫލުކުރާ ކޮންމެވެސް އެއް ކޮޅަކަށް
އެއްކޮޅަށް ވާހަކަދައްކާ (ބަހުސްކުރާ) ލިޔުމެއް ލިޔާށެވެ!
█ █

؟ ؟
ދިވެހިން ނަކީ ތަހުޒީބު ބައެއް ހެއްޔެވެ ނުވަތަ ނޫން ހެއްޔެވެ
މަރްޔަމް ޢައިނީ އިބްރާހީމް
ޣިޔާޘުއްދީން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުން ދަނީ ތަރައްގީ އާއި ތަހުޒީބުގެ ރޮގުން ވަރަށް ބޮޑަށް
ކުރިއަރަމުންނެވެ. ތަހުޒީބުވުމަކީ ޒަމާން ބަދަލުވަމުންދާ ދިއުމުގައި އެބައެއްގެ ކިބައިން ފެންނަ
ރިވެތި އާދަތަކެވެ. ދުނިޔެ ދެކެމުން މިދާ ތަރައްގީ އާއި ތަހުޒީބުގެ ކުލަތަށް ވަނީ މިއަދު
އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުޑަކުޑަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވެސް ފޯރަފައެވެ. ރާއްޖޭގެ ތަރައްގީގެ ގޮތުން
ސިންގަޕޫރު ފަދަ ބޮޑެތި ގައުމުތަކާ އެއްސަފެއްގައި ފުރިހަމަކޮށްފިއެވެ. ނަމަވެސް ހިތާމައަކީ
ދިވެހި އަފްރާދުންގެ އަމަލާއި އުޅުމާއި ވިސްނުމަށް ބަލާއިރު ތަހުޒީބު ބައެއްގެ ކިބައިން
ފެންނަން ޖެހޭ އާދަތަކެއް ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިންނަކީ ތަހުޒީބު ބައެކޭ ބުނެވޭކަށް
ނެތެވެ.
ތަހުޒީބީ މުޖުތަމަހުހެއް ނަމަ ރީތި އުސޫލްތަކާއި އާދަތަކުގައި ހިފަހައްޓައެވެ.
އެބައެއްގެ ޖެހުނުތާކަށް ކުނިއެޅުން ފަދަ ނާތަހުޒީބީ އަމަލުތަކެއް ނުކުރެއެވެ. ނިމިގެން ދިޔަ
ގަތަރު ވޯލްޑްކަޕްގައި ޖަޕާން ސަޕޯޓަރުން ގައުމު ބަލިވުމުންވެސް ދަނޑުން ނުކުތުމުގެ ކުރިން
ދަނޑުގައި ހުރި ކުނި ހޮވާ ސާފުކުރި މަންޒަރު ފެނިގެންދިޔައެވެ، މިއީ ތަހުޒީބުބައެއްގެ
ލާމަސީލް މިސާލެކެވެ. ނަމަވެސް ދިވެހިންނަކީ ޖެހުނުތާކަށް ކުނިއަޅާ ބައެކެވެ. ތާރިހަށް
ބަލާލާއިރު ރާއްޖޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ހުޅުވުނު ބުރިޖަށް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަހާލަން
ފުރުސަތު ލިބުމުން ކަންވީގޮތް ހަދާނުން ނުފިލައެވެ. ބުރިޖު ހުޅުވުމުގެ އުފަލުގައި ރައްޔިތުން
އެތާ މަތިން ފައިބައިގެން ދިޔައިރު ، އެތަނެކޭ ކުނިގޮނޑެގެ ތަފާތެއްނެތެވެ. މިއީ ތަހުޒީބު ނަމަ
ދިވެހިން ކިތަންމެހާވެސް ތަހިޒީބެވެ. ތެދެކެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކާބަފައިންނަކީ ޖެހުނުތާކަށް
ކުނިއެޅުން ފަދަ ނާތަހުޒީބީ އަމަލުތައް ގެންގުޅުނު ބައެއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް ކާބަފައިންގެ
މިއުސޫލްތައް މިހަރު ދިވެހިން ކިބައިން ނުފެންނާތީ ތަހުޒީބު ބައެކޭ ނުބުނެވޭނެއެވެ.
49 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ތަހުޒީބީ މުޖުތަމައުއެއްގައި އެކަކު އަނެކަކަށް އިހުތިރާމްކުރާނެއެވެ. މީހުންގެ އަބުރާ
ޒާތަށް ބެހުމަކީ އިސްލާމްދީނުގައި ވެސް މަނާކުރައްވައިފާއިވާ ކެމެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް
މީސްމިޑިއާ ވަސީލާތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން ތިމާ އަހާގެ އަބުރާއި އިއްޒަތް ވެއްޔާ މޮޑެލުމަކީ
ދިވެހިން ތެރޭގައި އާންމުވެފައިވާ އޮންނަ ކަމެކެވެ. އެހެން މީހުންނާ ބެހެ ޒާތީ ވާހަކަތައް
ހަދަހދައިގެން ފެތުރުމާއި ތަފާތު ވީޑިއޯތަށް ފަތުރަމުކީ ދިވެހިންގެ އާދައެވެ. މިއީ
އެއްގެތަކަށްވެސް ތަހުޒީބު ބައެއްގެ ކިބައިން ފެންނާނެ ކަމަކަށް ނުވާނެތީ ދިވެހިންނަކީ ތަހުޒީބު
ބެއެކޭ ބުނެލޭކަށް ނެތެވެ.
ތަހުޒީބު ބައެއް އުޅޭ ގައުމެއްގައި ފަރުދުންނަކީ ފުދުންތެރި ބައަކަށް ވާނެއެވެ.
ލިބޭ އާމްދަނީއަކުން ދެކޮޅު ޖައްސައިގެން އުޅެވޭނެ ބައަކަށް ވާނެއެވެ. ނަމަވެސް ގިނަ
ދިވެހިންނަކީ ލިބޭ އާމްދަނީއަށްވުރެ ގިނައިން ހަރަދުކުރާ ބައެކެވެ. ފަހަށް ރައްކާތެރި ކުރުމުގެ
ވިސްނުމެއް ނުގެންގުޅެއެވެ. އިންސްޓޯލްމެންޓަށް އެއްޗެހި ނަގައި ދަރަނިވެރިވާ މީހުންގެ
އަދަދު މަދެއްނޫނެވެ. މުނިފޫހިފިލުވުމާއި ސިގިރޭޓްފަދަ ހަށިގަޑަށް ކަނޑައެޅިގެން ގެއްލުން ލިބޭ
ތަކެއްޗަށް ދިވެހިޒުވާނުން މުސާރައިގެ ބޮޑު އިންސައްތައެއް ހޭދަކުރާތަން ފެނެއެވެ. ތަހުޒީބު
ބައެއްގެ ކިބައިން މިފަދަ ނުރަނގަޅު އާދަތަހް ފެންނާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލެއް
ނުކުރެވެއެވެ.
ތަހުޒީބު މުޖުތަމައުއްގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންނަކީ މަގުމަތީ އަދަބުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް
ހިތާބައެކެވެ. ނަމަވެސް ދިވެހިންގެ އަމަލު ހުންނަކީ މިއާހިލާފުވާ ގޮތަކަށެވެ. މަގުމަތީ ދުއްވާ
އަޅަދުފަހަރު ހިގާމީހުންނަށް ބަލާލުމެއްނެތެވެ. ސްޕީޑްލިމިޓް އައް ހުރުމަތްތެރި ނުކުރުމުން
އެކްސިޑެންޓްތައް އާންމުވެ އެތަކެއް ފުރާނައެއް ގެއްލިގެންދެއެވެ. ހަމައެހެންމެ ބައެއްފަހަރު
ބަންގީގެ އަޑަށް ވުރެ އަޅަދުފަހަރުން އަޅާ ބާރުގަނޑުގެ އަޑުމާބާރުވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖެފަދަ
އިސްލާމީ ގައުމަކަށް މިކަންތަށް ފެނުމަކީ ވަރަށް ހިތާމަވެރި ކަމެކެވެ. ކޮންމެޔަކަސް
މިސަބަބުތަކާހުރެ ދިވެހީންނަކީ ތަހުޒީބީ ބައެކޭ ނުބުނެވޭނެއެވެ.
އަދާހަމައަށްވެސް ދިވެހިންގެ ކިބައިން ނާތަހުޒީބީ އާދަތައް ފެންނަމުންދެއެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 50

އެގޮތުން ޖެހުނުތާކަށް ކުނިއެޅުމާއި މަގުމަތީ އަބަދުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިނުކުރުން ފާހަގަކުރެއެވެ.
މީސްމީޑިއާގެ ނާޖާއިޒް ފައިދައިނަގައި އެހެން މީހުންނަށް އެއްޗިސްކިޔާ ހަދައެވެ. އަދި
ރާއްޖޭގެ ފަރުދުންނަކީ ފުދުންތެރި ދިރިއުޅުމެއް އުޅޭ ބައެއްނޫނެވެ. މިއީ ދިވެހި މުޖުތަމައުގައި
އާންމު ކަންކަމަށްވުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކިތަންމެ ތަރައްގީވިޔަސް ދިވެހިން ތަހުޒީބު ބައެކޭ
ނުބުނެވޭނެއެވެ.
51 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ދެކޮޅު ހާމަކުރާ ލިޔުން
4
ބޭރުގެ ސައްޔާހުން ދިވެހީންނަށް ތަޢުރީފުކޮށްފައި ވަނީ ދިވެހީންގެ ފަރާތުން ފެނުނު ރަނގަޅު
ސިފަތަކުންނެވެ. ތަފާތު އެކިއެކި ދާއިރާތަކުން ރާއްޖެއަށް މިއަދު ލިބެމުންދާ ރީތި ނަމާއި
ޝަރަފުގައި ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން ފެންނަ ރަނގަޅު ސިފަތައް މުހިންމު ދައުރެއް އަދާކުރެއެވެ
. ކަން މިހެން އޮތް ނަމަވެސް، ބައެއް ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން ފެންނަ ނުރަނގަޅު ސިފަތަކުގެ
ސަބަބުން ގައުމަށް ލިބޭ ރީތި ނަން ކިލަނބުވެ، ގައުމު ބަދުނާމުވާ ގޮތް މެދުވެރިވެއެވެ.
''ނޫ ''
ޒުވާނުންގެ ދުވަހާ ގުޅިގެން ޔޫތު މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ނެރޭ ކަށި މަޖައްލައިގައި
''ދި
ޝާއިޢު ކުރުމަށް ޓަކައި ވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ނުރަނގަޅު
''
ސިފަތައް މި މައުޟޫއަށް ދެކޮޅު ހާމަ ކުރާ ލިޔުމެއް ލިޔާށެވެ.
█ █

ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެން ނަ ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ނު ރަނގަޅު
ސިފަތައް
ޢަލީ ނަހުވާން
ތޮއްޑޫ ސްކޫލު
ޤައުމެއް ކުރިއަރުވައި، އެ ޤައުމުގެ މުސްތަޤުބަލު އުޖާލާ ކުރުމުގެ ބޮޑު
ޒިންމާ ނަގަންޖެހޭނީ ޤައުމުގެ ޒުވާނުނެވެ. ޒުވާނުންނަކީ ޤައުމެއްގެ ކުރިއެރުމުގައި އެންމެ
ބޮޑު ޒިންމާ އަދާ ކުރަންޖެހޭ މީހުންނެވެ. އެގޮތުން ޤައުމަށް ލިބޭ ރީތި ނަމާއި ޝރަފުގައި
ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން ފެންނަ ރަނގަޅު ސިފަތައް މުހިންމު ދައުރެއް އަދާކުރާއިރު، ބައެއް
ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން ފެންނަ ނުރަނގަޅު ސިފަތަކުގެ ސަބަބުން ޤައުމުގެ ރީތި ނަން ކިލަނބުވެ،
ބަދުނާމުވެއެވެ. ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން އެއްބައިވަންތަ ކަމާއި މަސައްކަތްތެރިކަން ފެނުނު
ނަމަވެސް ދީނާއި ބީރައްޓެހި ބޭކާރު ހަރަދުކުރާ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ނުރަނގަޅު ސިފަ ފެނެއެވެ.
ކާބަފައިންގެ ޒަމާނުއްސުރެ ގަލަންތަކުން ދިވެހި ރައްޔިތުން ސިފަ ކުރަނީ
އެއްބައިވަންތަ ބައެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ކޮންމެ ދިވެއްސަކީވެސް އެއްބަނޑު އެއްބަފާ މީހެއް
ކަމަށް ދެކިގެން ކޮންމެ ކަމެއްގައިވެސް ފުރިހަމައަށް އެހީވެދެއެވެ. މިއަދުގެ ޒުވާނުންގެ
ކިބައިން މި ރީތި ސިފަ ފެނެއެވެ. ހާއްސަ މުނާސަބަތުތަކާއި ދުވަސްތަކުގައި ކުޅިވަރު ކުޅި،
ތައްޔާރީތައްވަނީ އެއް ރޫހެއްގައެވެ. މިނޫންވެސް ގިނަކަންކަމަށް ނަޒަރު ހިންގާލުމުން އަދުގެ
ޒުވާން ޖީލުން މި ރީތި ސިފަ ފެނިގެންދެއެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން
އެއްވައިވަންތަކަމުގެ ރީތި ސިފަ ފެނިގެންދެއެވެ.
މިއަދުގެ ގިނަ ޒުވާނުންނަކީ އަމިއްލަ ފައިމައްޗަށް ތެދުވެ، ހަރުދަނާ މަސައްކަތެއް
ކުރާ ބައެކެވެ. އަމިއްލަ ވިޔަފާރިތަކާއި ގެސްޓްހައުސްތައް ހުލުވައިގެން ގިނަގުނަ ކާމިޔާބީ
53 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ޒުވާނުން ހޯދައެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ރަށުގައި ކުރަންޖެހޭ ކޮންމެ ކަމެއް އަތުކުރި
އޮޅާލައިގެން ކުރަން ތައްޔާރަށް ޒުވާނުން އެބަތިއްބެވެ. މިގޮތުން އީދު މަޅި ތައްޔާރު ކުރުމާއި
ރަށުގައި ކުރާ އެފަދަ ގިނަ މަސައްކަތް ކުރަނީ ޒުވާނުންނެވެ. އެހެން ކަމުން އަދުގެ ދިވެހި
ޒުވާން ޖީލަކީ މަސައްކަތްތެރި ބަޔެކެވެ.
ދުނިޔެއާއި އާހިރަތުގެ ބާއްޖަވެރިކަމައް އެދޭ ބަޔަކު، ދީނަށް އަހަންމިއްޔަތުކަންދޭނެއެވެ.
ދިވެހިޒުވާނުންނަކީ ދީނަށް އަހަންމިއްޔަތުކަންނުދޭ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ހިތާމައާއި އެކީ ފާހަގަ
ކުރަމެވެ. ދީނާއި ދުރުވުމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިގިނަ ޒުވާނުންނަކީ މަސްތުވާ ތަކެއްޗާއި ދޯޅު
ބައެކެވެ. މިނުރައްކާތެރި ވަބާގެ އަސަރު މުޖުތަމައުގެ އެންމެނަށް ކުރެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން
ނަމާދު ނުކޮށް، ރޯދަ ނުހިފާ އުޅޭ ޒުވާނުންގެ އަދަދުދަނީ އިތުރުވަމުންނެވެ. އެހެން ކަމުން
ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ ދީނާއި ބީރައްޓެހި ބައެކެވެ.
ބަވަނަވަމުން މިދާ ދުނިޔޭގައި ކޮންމެ ދުވަހަކުމެ، އާ އިޖާޖުތަކެއް ނުވަތަ 'ޓްރެންޑް'
ތަކެއް ނުކުންނަމުންދެއެވެ. މިއީ ޒުވާނުން ހިތްކިޔާ ފަދަ ކަންކަމަށް ވާ އިރު މިފަދަ ކަންކަމަށް
ވާ އިރު މިފަދަ ކަންކަމަށް އެތައް ހަރަދެއްނުކުރާ ޒުވާނަކު މަދުވާނެއެވެ. އަތުގައި އޮންނަ
ފޯނު ހަލާކު ނުވަނީސް އާ ފޯނެއް ގަނެއެވެ. އަދި ލާ އަންނައުނަކީ އެއްފަހަރު ލާފައި އުމުރަށް
ސަލާމް ބުނާ އަންނައުނެވެ. މިފަދަ ކަންކަމަށް ހަރަދު ކުރަނީ ލިބޭ އާމްދަނީ ގިނަވެގެންނެއް
ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ބޭކާރު ހަރަދު ކުރުމުގެ ނުރަނގަޅު ސިފަ
ފެނެއެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުން ބޭރުގެ ގައުމުތަކުގައި އެތައް ކާމިޔާބެއް ހޯދައި ނަމޫނާއެއް
ދައްކަމުންދާއިރު ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން މިފަދަ އެދެވޭ ސިފަތައް ފެނުމަކީ އުފާކުރަންވީ
ކަމެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް ގައުމުގެ މުސްތަގުބަލު ކުރިއެރުވުމުގެ ޒިންމާ ޒުވާނުންގެ ބޮލުގައި
އެޅިފައިވާއިރު ފެންނަ ނުރަނގަޅު ސިފަތަކުން ލަދުގަންނަންޖެހެއެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހި
ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ރަނގަޅު ސިފަތައް އާލާކޮށް، ނުރަނގަޅު ސިފަތައް ނައްތާލުމަށް
ގަދައަޅާ މަސައްކަތްކުރަމާތޯއެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 54

ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެން ނަ ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ނު ރަނގަޅު
ސިފަތައް
ޢާއިޝަތު މެހެކް އަޝްހަދު
ރެހެންދި ސްކޫލު
އަދުގެ ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ރީތި ނަމެއް ގެނެސް އެކި ދާއިރާތަކަށް
ޝަރަފު ވެސް ގެނެސްދޭ ބައެކެވެ. ބޭރުގެ ބޭރުގެ ސައްޔާހުން ބުނާ ގޮތުގައި މިކަން ހާސިލު
ކުރުމަށް ޓަކައި އެންމެ ބޮޑު ދައުރެއް އަދާކުރީ ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ރީތި އަދި ރަނގަޅު
ސިފަތަކެވެ. އެހެނީ ދިވެރާއްޖޭގައި ރަނގަޅު ސިފަތައް ހުންނަ ޒުވާނުން ގިނަ ކަމުގައިވިޔަސް
ނުރަނގަޅު ސިފަތައް އެކުލެވޭ ޒުވާނުންގެ އަދަދު މަދެއް ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހި
ޒުވާނުންގެ ކިބައިގައި ފެންނަ ރަނގަޅު އަދި ނުރަނގަޅު ސިފަތައް ވެއެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ އެންމެ ފާހަގަ ކުރެވޭ ރަނގަޅު ސިފައަކީ
ގާތްތިމާގެ މީހުންނަށާއި ރަހުމަތްތެރިންނަށް ހެޔޮކޮށްހިތުމާއި އެހީތެރިވުމެވެ. އެހެނީ
ރަހުމަތްތެރިއަކަށް ނުވަތަ ގާތްތިމާގެ މީހަކަށް މައްސަލައެއް ދިމާވުމުން އެކަމެއް ހައްލުކުރުމަށް
އެހީތެރިވެ ދިނުމާއި، ރަހުމަތްތެރިންނާއި ގާތްތިމާގެ މީހުންނާއެކު ވަގުތު ހޭދަ ކުރުމާއި، އަދި
މަގުމަތިން ރަހުމަތްތެރިއެއް ނުވަތަ ގާތްތިމާގެ މީހެއް ފެނުމުން ގޮވާލާ ހަދައެވެ. މިކަންތައްތައް
ކުރަނީ ގާތްތިމާގެ މީހުންނާ އަދި ރަހުމަތްތެރިންނާ ދެމެދު އޮތް ގުޅުން ބަދަހިކުރުމަށެވެ. ވީމާ
ގާތްތިމާގެ މީހުންނަށާއި ރަހުމަތްތެރިންނަށް ހެޔޮކޮށްހިތާ އެހީތެރިވުމަކީ ދިވެހި ޒުވާނުންގެ
ކިބައިން ފެންނަމުންދާ ރަނގަޅު ހެޔޮ ސިފައެކެވެ.
ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި އިސްނެގުމަކީ ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ އެހެން
ހެޔޮ ސިފައެކެވެ. އެހެނީ މިހާރު ހެދިފައިވާ އެކި ޖަމިއްޔާތަކަކީ ދިވެހި ޒުވާނުން އިސްނަގައިގެން
އެ ޖަމިއްޔާއެއް އުފައްދާފައި ނުވަތަ ބައިވެރިވެފައިވާ ޖަމިއްޔާތަކެވެ. އަދި އިސްނަގައިގެން
55 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު އެހެން މީހުންނަށާއި ޒުވާނުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭން މަސައްކަތްކުރުމަށް
ވެސް އިސްނަގައިގެން އުޅެއެވެ. މިކުމުގެ ސަބަބުން އަދުގެ ދިވެހި މުޖުތަމަޢު ކުރިއަރައިގެން
އަދި ތަރައްޤީވުމަށް މަގު ފަހިވެގެން ދެއެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ
އެހެން ރަނގަޅު ސިފައަކީ އަމިއްލައަށް އިސްނަގައިގެން ކަންތައްތައް ކުރުމެވެ.
ރަނގަޅު ސިފަތައް ހުރި ނަމަވެސް ނުރަނގަޅު ސިފަތައް ފެންނަމުންވެސް ދެއެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ނުރަނގަޅު އަދި އާއްމުވަމުން އަންނަ ސިފައަކީ ހުތުރު
ބަހުން ވާހަކަ ދެއްކުމެވެ. އެހެނީ ބޮޑެތި މީހުންނަށާއި ކުޑަކުދިންނަށް ވާހަކަ ވާހަކަ ދައްކާއިރު
ހަޑި ހުތުރު ބަސްތައް ބޭނުންކޮށް، އިޚްތިރާމްކުރުމަކާއި ނުލައި ވާހަކަ ދައްކައެވެ. މިކަމުގެ
ސަބަބުން މުޖުތަމަޢުގައި ނާމާންކަމާއި ބިރުވެރިކަން އުފެދިގެންދިއުމާއި ، އެކަކު އަނެކަކަށް
އޮތް ބަރޯސާ ގެއްލިގެން ދިއުމަށް މަގުފަހި ވެގެން ދެއެވެ. އެހެންވުމުން ދިވެހި ޒުވާނުންގެ
ކިބައިން ފެންނަ އާންމުވަމުންދާ ނުރަނގަޅު ސިފައަކީ ހުތުރު ބަހުން ވާހަކަ ދެއްކުމެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ އެހެން ނުރަނގަޅު ސިފައަކީ ޒިންމާތައް
އަދާކުރުމުގައި ފަރުވާކުޑަކުރުމެވެ. އެހެނީ ވަޒީފާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ޒުވާނަކަށް
ކުރަން ހަވާކުކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުން ނުވަތަ ރަނގަޅަށް ހަނދާނެ ގޮތް ނުކިޔާ
އެކަމެއް ކުރުމުން ދިމާވާނެ އެތައް މައްސަލަތަކެއް ވެއެވެ. އެގޮތުން ވަޒީފާގެ ބޮޑުމީހާގެ އިތުބާރު
ގެއްލިގެން ދިއުމާއި އެކަހަލަ ކަމެއް ރަނގަޅު ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ވެސް ގެއްލިގެންދެއެވެ.
އެހެންވީމާ ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ އެހެން ނުރަނގަޅު ސިފައަކީ ލިބޭ ވަޒީފާއެއް
އަދާކުރުމުގައި ފަރުވަކުޑަކުރުމެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ އެތައް ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި އެތައް ނުރަނގަޅު
ސިފަތައް ވެއެވެ. އެގޮތުން ރަހުމަތްތެރިންނާއި ގާތްތިމަގެ މީހުންނަށް ހެޔޮކޮށް ހިތާ
އެހީތެރިވުމަކީ ޒުވާނުންގެ ކިބައިން އެންމެ ފާހަގަ ކުރެވޭ އެއް ރަނގަޅު ސިފައެވެ. އެގޮތުން
ރަހުމަތްތެރިންނާއި ގާތްތިމާގެ މީހުންށް ހެޔޮކޮށް ހިތާ އެހީތެރިވުމަކީ ޒުވާނުންގެ ކިބައިން
ފެންނަ އެންމެ ފާހަގަ ކުރެވޭ އެއް ރަނގަޅު ސިފައެވެ. އެއާއެކު ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 56

އަމިއްލައަށް އިސްނެގުމަކީ ވަރަށް ފަޙުރުވެރިކަމާއެކީ ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަމުންދާ
ރަނގަޅު ސިފައެކެވެ. ނަމަވެސް ހުތުރު ބަހުރުވައިން ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ މީހާރު ދިވެހި
ޒުވާނުންގެ ތެރެއިން ފެންނަމުންދާ ނުރަނގަޅު ސިފައެކެވެ. އޭގެއިތުރުން ވަޒީފާތައް
އަދާކުރުމުގައި ފަރުވާކުޑަކުރުމަކީ ވެސް ފެންނަމުންދާ ނުރަނގަޅު ސިފައެކެވެ. އޭގެ އިތުރުން
ވަޒީފާތައް އަދާކުރުމުގައި ފަރުވާކުޑަކުރުމަކީ ވެސް ފެންނަމުންދާ ނުރަނގަޅު ސިފައެކެވެ.
ވީމާ ޒުވާނުންނެ ކިބައިގައި ހެޔޮ ސިފަތޯ ގިނައީ ނުވަތަ ނުބައި ސިފަތޯ ގިނައީ އެކަމާމެދު
ވިސނުމަށް ކިޔުންތެރިންނަށް ދޫކުރާނަމެވެ.
ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެން ނަ ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ނު ރަނގަޅު
ސިފަތައް
މަރްޔަމް ޒަހާ ޝާމިން
ޣިޔާޘުއްދީން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ ސާފު ކޯކިރުފޮދެއް ފަދަ ބަޔެއްހެއްޔެވެ؟ މި ސުވާލުގެ ޖަވާބު
ދޭއިރު ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނާލަންއެބަޖެހެއެވެ. އެއީ ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން ފަޚުރުވެރިވެ ތަރުހީބު
ދޭންޖެހޭ ވަރުގެ ރަނގަޅު ކަންތައްތައް ފެނެއެވެ. ހަމައެއާއެކު އާޝޯކުކުރަނިވި ބޭއަދަބީ އެތައް
ކަމެއް ވެސް އެ ވެރީންގެ ފަރާތުންފެނެއެވެ. އާއެކެވެ. ޒުވާނުންނަކީ ތައުލީމު ހާޞިލްކުރާ
މުރާލި ބަޔެއް ކަމުގައި ވީރު އެ މީހުންނަކީ އަނިޔާވެރިކަމާއި މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ލޯބިކުރާ
ބައެއް ވެސް މެއެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ރަނގަޅު އެއް ސިފައަކީ އެ މީހުންގެ ތައުލީމް
ހާޞިލްކުރުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތް ކުރާކަމެވެ. އޯލެވެލް ހެދުމަށްފަހު އޭލެވެލް ހަދައެވެ.
އެއަށްފަހު ލޯނެއް ހޯދައިގެ ނުވަތަ އެނޫން ގޮތަކުން ވެސް ފައިސާ އެއްކޮށްގެން އެއަށް ވުރެ
57 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

މައްޗަށް ކިޔަން ދެއެވެ. ރާއްޖެއިން ބޭރުންނެވެ. ނުވަތަ ރާއްޖެއިންނެވެ. ކިޔަވާ ކޮންމެ
އެއްޗަކުން ވެސް ރަނގަޅަށް ފާސްވާން ގަދައަޅާ މަސައްކަތްކުރެއެވެ. އެހެންކަމުން ޒުވާނުން
ޢިލްމު އުނގެނުމަށް ކުރާ މަސައްކަތަކީ އެ ވެރީންގެ ފަރާތުން ފެންނަ ވަރަށް ރީތި ސިފައެކެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ މަސައްކަތްތެރިކަމާއި ހީވާގިކަމަކީ ވެސް އެ ވެރީންގެ ފަރާތުން
ފެންނަ ރަނގަޅު ކަމެކެވެ. އެ މީހުންނަކީ ސައްވީސް ގަޑީރު މަސައްކަތާއިގެން އުޅޭ ބައެކެވެ.
ފައިދާމާލައި އަތް އުރާލައިގެން ތިބޭ ބަޔެއް ނޫނެވެ. އެގޮތުން އެއްބައިމީހުން ސަރުކާރު
އޮފީސްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާއިރު އަނެއް ބަޔަކު އަމިއްލަ މީސްމީހުންގެ ކުންފުނިތަކުގައި
ހޭބޯ ނާރައުޅެއެވެ. ބަކީ ތިބެ ވެރީން ވެސް ދަނޑުވެރިކަމާއި މަސްވެރިކަމާއި ވިޔަފާރި
މައިދާނުގައި އަވަދިނެތި އުޅެއެވެ. ވީމާ ދިވެހި ޒުވާނުންގެ މުރާލިކަމަކީ މީހުންގެ ވަރަށް
ރަނގަޅު ކަމެކެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން އެތައް ރީތި ކަންތައްތަކެއް ފެނުނު ކަމުގައި ވިޔަސް
އެ ވެރީންގެ ފަރާތުން ނުރަނގަޅު އެތައް ކަމެއް ވެސް ފެނެއެވެ. އެގޮތުން އެ މީހުންނަކީ
އަނިޔާވެރި ބަޔެކެވެ. މާރާމާރީއަށް ލޯބިކުރާ ބަޔެކެވެ. ވައްކަންކުރާ ބަޔެކެވެ. އެހެން
މީސްމީހުންގެ އަބުރަށް އަރައިގަންނަ ބަޔެކެވެ. ލޫޓުކުރާ ބަޔެކެވެ. އަނެކާއަށް ހާނިއްކައެއް
ދޭން ފަސްނުޖެހޭ ބަޔެކެވެ. ބިރުކުޑަ ބަޔެކެވެ. އެއެވެސް ޝައްކެއްނެތި ދިވެހި ޒުވާނުންގެ
އަނިޔާވެރިކަމަކީ އެމީހުގެ ކިބައިން ފެންނަ ހުތުރު ކަމެކެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށް ހެދުމަކީ އަދުގެ ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ވަރަށް އާންމު
އަދި ނުރަނގަޅު ސިފައެކެވެ. ކަސްޓަމް އޮފީސްތަކުގައި މަސްތުވާތަކެތި އަތުލެވޭ އަދަދެއްވެސް
ނޭންގެއެވެ. ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ބޭނުމަކު ދާއިރު މަސްތުވާތަކެތި ގެންދެއެވެ. ރާއްޖޭގެ މަގުތަކާއި
ގޯތިގެދޮރުގައި ވެސް ބޭނުންކުރެއެވެ. އެއަށް ދެމިހިފައިފަ ހުންނަލެ ބޮޑުކަމުގެ ސަބަބުން އެ
އެއްޗެއް ހޯދުމަށް އެގޮތް މިގޮތް ހޯދައެވެ. ހަށިގަނޑަށް ގެއްލުންވިޔަސް ވަރިހަމައެވެ. އާއެކެވެ.
މަސްތުވާތަކެތީގެ ވަބާގައި ޒުވާނުން ޖެހިފައިވުމީ އެ ކަމާމެދު ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެކެވ.
ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ފަރާތުން ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ގޯސް ސިފަތައް ވެސް ފެނެއެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 58

އެ ވެރިންނަކީ އިލްމު އުނގެނުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލްކުރުމަށް ދުވާ
ބަޔެކެވެ. މަސައްކަތުގެ މައިދާނަށް ނުކުމެ އުޅޭ މުރާލި ބަޔެކެވެ. ހަމައެއާއެކު އެ މީހުންނަކީ
އަނިޔާވެރި ޖެހިލުންކުޑަ ބަޔެކެވެ. މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރާބަޔެކެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހި
ޒުވާނުންނާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ހިޔާލީ މީޒާނެއްގައި އެ މީހުންގެ ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި
ނުރަނގަޅު ސިފަތައް ކިރާލަން މަޖުބޫރުވެއެވެ. ސަބަބަކީ އަދުގެ ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ އެ
މީހުންގެ ކިބައިން ގުނާނުލެވޭ އެތައް ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ނުރަނގަޅު ސިފަތައް ވެސް ފެންނަ
ބަޔެއްކަމަށްވާތީއެވެ.
ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެން ނަ ރަނގަޅު ސިފަތަކާއި ނު ރަނގަޅު
ސިފަތައް
މުޙައްމަދު ސުޢައިދު ޞާބިރު
ޝަރަފުއްދީން ސްކޫލު
އެއްވެސް މީހަކީ ފުރިހަމަ އިންސާނަކަށް ނުވާ ފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޒުވާނުންނަކީ ވެސް އެބައެއްގެ ފަރާތުން ރަނގަޅު ސިފަތާކާއި ނުރަނގަޅު ސިފަތައް ފެނޭ
ބައެކެވެ. މިފަދަ ރަނގަޅު ސިފަތަކަކީ އޭގެ ސަބަބުން ރާއްޖެއަށް ރީތި ނަމާއި ޝަރަފު ލިއްބައިދޭ
ކަމެކެވެ. އަދި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ނުރަނގަޅު ސިފަތަކަކީ އޭގެ ސަބަބުން ގައުމުގެ
ނަންހުތުރުވެ ގައުމު ބަދުނާމުވާ މަގުފަހިވާ ކަމެކެވެ. މި ސަބަބާހުރެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމުގެ
ރީތި ނަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ޒުވާނުންގެ ކިބައިގައި މިފަދަ ރަނގަޅު ސިފަތައް އަށަގަނުވައި
ނުރަނގަޅު ސިފަތަކުން އެބައިމީހުން ދުރުހެލިކުރުމަށް ގަދައަޅާ މަސައްކަތްކުރަންޖެހެއެވެ.
ސާފުތާރހިރު ކަމަށް ލޯބި ކުރުމަކީ ދިވެހި ޒުވާނުންމެ ކިބައިން ފެންނަ ރަނގަޅު
ސިފައެކެވެ. އަދުގެ ޒުވާނުންނަކީ އަމިއްލަ ސާފުތާހިރުކަމަށް ވަރަށް ބޮޑު އިސްކަމެއް ދޭ
59 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ބައެކެވެ. އާންމު ގޮތެއްގައި މަގުމަތިން ފެންނަ ކޮންމެ ޒުވާނަކީ ރަނގަޅަށް ފެންވަރައިގެން
މީރުވަސް ދުވާ ސެންޓުޖަހައިގެން ތިބޭ ބައެކެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ އެމީހުންނަކީ ތުނބުޅި
އިސްތަށިގަޑުވެސް ސާފުތާހިރުކޮށް ބަހައްޓާ ބައެކެވެ. މީގެ އިތުރުން ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ
އެމީހުންގެ ގެއާއި މަސައްކަތުގެ މާހައުލުވެސް ސާފުކޮށް ބެހެއްޓުމަށް ގަދައަޅާ މަސައްކަތް
ކުރާބައެކެވެ. މިފަދައިން ތިމާއާއި ތިމާއުޅޭ މާހައުލު ސާފުތާހެރި ކޮށް ބެހެއްޓުމަކީ އަނެކުންގެ
އިހްތިރާމާއި ޤަދަރު ލިބުމަށް މަގުފަހިވާކަމެކެވެ. ހަމައެފަދައިން ތިމާގެ ހަށިގަނޑު ސާފުކޮށް
ބެހެއްޓުމަކީ ވެސް އޭގެ ސަބަބުން އޭގެ ސަބަބުން އަނެކާއަށް ވެދާނެ އުނދަގުލަކުން
ސަލާމަތްކޮށްދެވޭ ކަމެކެވެ. މިހެންކަމުން ސާފުތާހިރު ކަމަކީ ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ކިބައިން
ފެންނަ ރަނގަޅު ސިފައެއްކަން ކަށަވަރެވެ.
އުފަލާއިއެކު ދެންނެވެން އޮތީ އިސްލާމްދީނަށް ލޯބިކުރުމަކީވެސް އަދުގެ ޒުވާނުންގެރ
ކިބައިން ފެންނަމުންދާ ރަނގަޅު ސިފައެކެވެ. ހުލުރު ނަމާދަށް މިސްކިތަށްދާ މީހުންގެ ތެރެއިން
އެންމެ ގިނައީ ޒުވާނުންނެވެ. އަދިހަމައެހެންމެ ނިމިގެން ދިޔަ ރަމަޟާންމަހު ތަރާވީހުގައި
ވެސް ގިނަ އަދަދެއްގެ ޒުވާނުން ބައިވެރިވިއެވެ. މީގެ އިތުރުން ޒުވާން އަންހެނުންގެ ތެރެއިން
މަދު ބަޔަކު މެނުވީ އެންމެނަކީ އިސްލާމްދީނުގައި އަންގަވައިފައިވާ ގޮތާއި އެއްގޮތަށް ބުރުގާ
އަޅައި މާތް اله އަކީ ކީރިތި ރަސޫލާގެ އެންގެވުންތަކާއި އެއްގޮތަށް ތަބާވާ ބައެކެވެ. މިފަދައިން
ދީނާއި އެއްގޮތަށް ޢަމަލު ކުރުމަކީ މުޖުތަމައުގެ ތެރޭގައި ސުލްހަ މަސަލަސްކަން ޤާއިމްވެ
ފިތުނަ ފަސާދައިން މުޖުތަމައު ރައްކާތެރި ވެގެންދާ ކަމެކެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ އާންމުވެގެންވާ
ކޯފާއަކުން މުޖުތަމައު ސަލާމަތްވެ އެބަޔަކަށް ދެދުނިޔޭގެ ލާބައާއިމަންފާ ލިބޭ ކަމެއްވެސް
މެއެވެ. އެހެންކަމުން ދީނަށް ލޯބި ކުރުމަކީ އަދުގެ ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަމުންދާ ރަނގަޅު
ސިފައެއްކަން އެބަ ހާމަވެއެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމަކީ އަދުގެ ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަމުންދާ އަޚުލާޤީ
ދަށް ފެންވަރުގެ ސިފައެކެވެ. ދިވެހި މުޖުތަމައުގެ ތެރޭގައި މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކޮށް އެ
އެއްޗެހި ގަނެ ވިއްކުމުގެ އެންމެ ބޮޑު ދައުރެއް އަދާ ކުރާ ބަޔަކީ ވެސް ޒުވާނުންނެވެ.
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމަކީ ތިމާގެ ހަޔާތް މުޅުން ފުނޑުފުނޑު ވެގެންދާ ކަމެކެވެ. އަދި
ހަމަ އެހެންމެ ތިމާއަކީ މުގުތަމައުއަށް އެއްވެސް ބޭނުމެއްނެތް ބޭކާރު މީހަކަށް ވެގެން
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 60

ދެއެވެ. އަދި އިސްލާމީ އަޤީދާ ބަލިކަށިވެ ދީނާއި ދުރަށް ދެވުމުގެ ސަބަބުން މާތް اله
ގެ ކޯފާ އެމީހަކަށް ލިބުމަށް މަގުފަހިވާ ކަމެއް ވެސް މެއެވެ. މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުންކުރާ
ޒުވާނުންނަކީ ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގެ ކުޅަދާނަކަން ވެސް ލިބިގެންވާ ބައެކެވެ. މީގެ ސަބަބުން
އާންމުދަނީ ހޯދުމުގެ މަގުތައް ބަންދުވެ ތިމާގެ އާއިލާއަށް ހަރަދު ނުކުރެވޭ ހިސާބަށް ދިޔުމަކީ
ވެސް އާންމުކަމެކެވެ. މަތީގައި ދެންނެވުނު ކަންތައްތަކުން އެނގޭ ކަމަކީ މަސްތުވާ ތަކެތި
ބޭނުންކުރުމަކީ ދިވެހިޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ހައްލުކުރަންޖެހޭ ނުރަނގަޅު ސިފައެކެވެ.
މިފަހަކަށް އައިސް ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަމުންދާ ނުރަނގަޅު ސިފައަކީ
''ރަ ''
ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކުރީން އްޓެހި ވުމާއި ޒިނޭކުރުމެވެ. މިފަދަ ބަދު އަޚުލާޤީ އަމަލުތަކަކީ
އިސްލާމްދީނުގައި މާތް اله ހަރާމްކުރައްވާފައިވާ ބޮޑު ފާފަތަކެވެ. މިގޮތުން މީހަކު ޒިނޭ ކުރާ
اله
ވަގުތަކީ އޭނާގެ އީމާންކަން ބަލިކަށިގެ މާތް އާއި ދުރަށް ދެވޭ ވަގުތެއް ކަމަށް ދަންނަ
ބޭކަލުން ވިދާޅުވެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ޒިނޭކުރުމަކީ މުޖުތަމައު ތެރޭގައި ނުރައްކާތެރި
ބަލިތައް ފެތުރި އާއިލީ ގުޅުންތައްވެސް ހީނަރު ވުމަށް މަގުފަހިވާ ކަމެކެވެ. އިސްލާމްދީނުގައި
ޒިނޭކުރުމަކީ އެންމެ ބޮޑު ފާފަތަކުގެ ތެރެއިން ފާފައަކަށް ވުމުން ޒިނޭކުރުމުގެ ނުބައިކަމާއި
ފާފައިގެ ބޮޑުކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިގެން އެބަ ދެއެވެ.
ދިވެހި ޒުވާނުންނަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމުގެ ކުރިމަގެވެ. އަދި އެމީހުންނަކީ
ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ބޮޑު ދައުރެއް އަދާ ކުރާނޭ ބައެކެވެ. މިގޮތުން ޒުވާނުންގެ
ކިބައިން ފެންނަ ސާފްތާހިރުކަމަކީ ދީނަށް ލޯބިކުރުމުގެ ސިފަތަކަކީ ޤައުމަށް އޭގެ ސަބަބުން
ނުހަނު ގިނަ ފައިދާތަކެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމެކެވެ. އަދި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި
ޒިނޭކުރުން ފަދަ ބަދުއަޚުލާޤީ އަމަލުތަކަކީ އޭގެ ސަބަބުން ގައުމުގެ ނަން ހުތުރު ވެގެންދާ
ކަމެކެވެ. މިހެން ކަމުން ޒުވާނުންގެ ކިބައިން ފެންނަ ރަނގަޅު ސިފަތައް ދެމެހެއްޓުވުމާއި
ނުބައި އަމަލުތައް ނައްތާލަން އަޅުގަނޑުމެން ގަދައަޅާ މަސައްކަތް ކުރަން އެބަޖެހެއެވެ.
61 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ވާހަކަ ލިޔުން
ފެށުން
''އެ ފަސްގަނޑުގައި ފައި ބީހިލުމާ އެކު، އެ މާޒީގެ އެތައް ހަނދާންތަކެއް އައުވެގެން
''
ދިޔައެވެ. މި ޖުމުލައިން ފެށޭ ވާހަކައެއް ލިޔާށެވެ.
█ █

ހަމްދާ
މުޙައްމަދު ޝަމޫޙް މާހިރު
މޭނާ ސްކޫލު
އެ ފަސްގަނޑުގައި ގައި ބީހިލުމާއެކު، އެ އުފާވެރި މާޒީގެ އެތައް ހަނދާންތަކެއް
އެކުވެގެން ދިޔައެވެ. އެ ފަސްގަނޑަކީ އަހަރެންގެ ހަޔާތުގެ އެންމެ އުފާވެރި ދުވަސްތައް
ހޭދަކުރި ފަސްގަނޑެވެ. ހަމައެއާއެކު އަހަރެންގެ އެ މާޒީ އަހަރެންގެ ކުރިމަތިން ސިފަވި
ކަހަލައެވެ. ވަގުތުން އަހަރެންގެ ދެލޯ ކަރުނުން ފުރުނެވެ.
އަހަންނަކީ މިރަށުގެ އެންމެ ފަޤީރު ދެމަފިރިންގެ ހުރި ހަމައެކަނި ދަރިއެވެ. ކިތަންމެ
ފަޤީރަސް އަހަރެންގެ މައިންބަފައިން އަހަރެން ބަލާ ބޮޑުކުރީ އަހުރެން ބޭނުން ހުރިހާ އެއްޗެއް
ހޯދައިދެމުންނެވެ. އަހަރެންގެ ހިތުގެ ރާނީއަކީ ޖެހިގެން ހުރި ގޯތީ ކަދީގެ އެންމެ ދޮށީ ދަރި
ހަމްދާއެވެ. ހަމްދާއަކީ ހުރިހާ ފިރިހެނުންގެ ހިތްތައް ކަތިލާފަދަ ރިތި ސިފަތަކެއް ލިބިފައިވާ
ކުއްޖެކެވެ. ސާދަ ފަނަރަ ވިލޭރޭގެ ހަނދެއްފަދަ ރިތި މޫނެކެވެ. ހިތިފަތު ބުމައެކެވެ. ކުރަނގި
ދެ ލޮލެވެ. އޭނާއަކީ އަޚްލާޤު ވަރަށް ރަނގަޅު ދީނަށް ވަރަށް ލޯބިކުރާ އަންހެން ކުއްޖެކެވެ.
އޭނާ އާއި އަހަރެން އެންމެ ފުރަތަމަ ދިމަވީ ސުކޫލުންނެވެ. އޭރުއްސުރެ އަހަރެން ދެމީހުން
އުޅެނީ ވަރަށް ގާތްކޮށެވެ.
އަހަރެން އެއްދުވަހަކު އޭނާ ކައިރީ އަހަންނާ ކައިވެނި ކުރަން އަހަން ބޭނުންވިއެވެ.
ނަމަވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ އަހަރެން އޭނާގެ މައިންބަފައިންގެ ކައިރިން ހުއްދަ ހޯދީމެވެ.
އެއަށްފަހު އަހަރެން ހަމްދާ ކައިރީ އަހަންނާ ކައިވެނި ކުރާނަންހޭ އެހީމެވެ. ހަމްދާ ވަރަށް
ލަދުރަކި ހިނިތުންވުމަކާއެކު އާންއެކޭ ބުންޏެވެ. އެދުވަހަށްފަހު އަހަރެންގެ ދެ ޢާއިލާ ވެގެން
ކައިވެންޏަށްތައްޔާރު ވީމެވެ. އޭގެ އެއް އަހަރު ފަހުން ކައިވެނި ވެސް ކޮށް ނިމިއްޖެއެވެ.
63 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އަހަންނާއި ޙަމްދާ ދިރިއުޅެމުން އައީ ވަރަށް އުފާވެރި ދިރިއުޅުމެކެވެ. ދުވަހެއް
ދުވަހަކަށް އެމީހުންގެ ދެމެދު އޮންނަ ލޯބި އިތުރުވިއެވެ. އެހެން އުޅެމުން އަހަރެމެން ދަރިޔަކު
ލިބޭތޯ މަސައްކަތް ކުރަން ފެށީމެވެ. މަސައްކަތް ކޮށްކޮށް ތިން އަހަރު ވީއިރުވެސް ދަރިޔަކު
ލިބޭގޮތެއް ނުވިއެވެ. އެންމެ ފަހުން ޑޮކްޓަރަކަށް ދެއްކީމެވެ. އެ ޑޮކްޓަރު ބުނީ ހަމްދާގެ
ހުރި ކޮންމެސް ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ދަރިޔަކު ހޯދަން އުނދަގޫ ވާނެ ވާހަކައެވެ. ނަމަވެސް
އަހަރެމެން އުންމީދު ކަނޑައެއް ނުލަމެވެ. އަނެއްކާވެސް މަސައްކަތް ފެށީމެވެ.
އޭގެ އެއްދުވަސް ފަހުން އަހަރެމެންނަށް ހަމްދާ ބަނޑުބޮޑުކަން އެނގުނެވެ. އަހަރެން
ވަރަށް ބޮޑަށް އުފާކުރީމެވެ. އަދި މާތްاله އަށް ޙަމްދުކޮށް ދެރަކުޢަތް ނަމާދެއްވެސް ކުރީމެވެ.
އަހަރެން އޭގެ ފަހުން އުޅުނީ ހަމްދާއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލައިގެންނެވެ. ހަމްދާއަށް ބޭނުންވާ
ހުރިހާކަމެއް ކޮށްދެވޭތޯވެސް އަހަރެން ބެލީމެވެ. ހަމްދާ ބުނެލާއިރަށް އެކުރަން ބުނާ ކަމެއް
އެ ގަޑިންގަޑިޔަށް ކޮށްނިންމާލަމެވެ. އަދި އަހަރެން ހަމްދާ ކައިރީގައި އަބަދުވެސް ބުނަމެވެ.
ނުވާވަރުން ކަންކަން ކުރަން ނޫޅޭށެވެ. މިހެން އުޅެމުން 8 މަސް ފާއިތުވެއްޖެއެވެ.
އެއްދުވަހަކު އަހަރެންނަށް ހޭލެވުނީ ހަމްދާގެ ހަޅޭކުގެ އަޑަށެވެ. އޭރު ޙަމްދާ އޮތީ
ބަނޑުގައި އަތް އަޅައިގެން ކޮޓަރި ދޮރުކައިރީގައެވެ. އަހަރެން އަވަސް އަވަހަށް އެންބިއުލަންސަށް
ގުޅީމެވެ. މާގިނަ އިރުތަކެއް ނުވެ އެމްބިއުލަންސް އައެވެ. އަހަރެން އަވަސްއަވަހަށް ހަމްދާ
ގޮވައިގެން އެރީމެވެ. ހަސްފަތާލަށް ދެވުންތާ އިރުތަކެއް ނުވެ ވިއްސާކޮޓަރިއަށް ހަމްދާ
ވައްދައިފިއެވެ. އޭގެ އެއްގަޑިއިރު ފަހުން ޑޮކްޓަރު ނުކުތެވެ. ކުޑަކުޑަ ލޯބިލޯބި ކުއްޖެއް
ގޮވައިގެންނެވެ. އަހަރެން ގޮސް އަހަރެންގެ ދަރިފުޅު އުރާލީމެވެ. ހަމަސީދާ ހަމްދާގެ ސިފަތަކެވެ.
އަހަރެން ވަރަށް އުފާވެފައި ހުރެ ހަމްދާ ކޮބައިތޯ އަހާލީމެވެ. ވަގުތުން ޑޮކްޓަރުގެ މޫނުމަތި
''އަ
މިލާމޯޅިވިއެވެ. އަދި ބުންޏެވެ. ޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަސައްކަތް ކުރިން، ނަމަވެސް ހަމްދާ
''
ސަލާމަތެއް ނުކުރެވުނެވެ. އަހަރެންގެ ގައިދަށުން ބިންގަނޑު ދެމިގެން ދިޔަފަދައެވެ. ހިތް
ހަލާކެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 64

އަހަރެން ހަމްދާ ކައިރިޔަށް ދިޔައީމެވެ. އަދި ވައުދުވީމެވެ. އަހަރެން މިދަނީ ބަލާބޮޑު
ކުރާނެކަމަށެވެ. ދުވަހަކުވެސް މިދަރިޔަށް ދެރަގޮތެއް ނުވާނެކަމަށެވެ. އެރޭ ހަމްދާގެ ޖަނާޒާގެ
ހުރިހާ ކަމެއް ނިންމާލާފައި ދަރިފުޅުގޮވައިގެން އަހަރެން ގެއަށް އައީމެވެ. އަހަރެން ބޭނުންވީ
ދަރިފުޅު ގޮވައިގެން މާލެދާށެވެ. އެއީ އަހަރެން ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި މާލޭގައި ދަރިފުޅު ބޭނުންވާ
ހުރިހާ ކަމެއް ކުރެވޭނެތީއެވެ. އަހަރެން ދަރިފުޅަށް ދިން ނަމަކީ އައިކާ ބިންތް މުޙައްމަދު
ކަލްމާން އެވެ. އޭގެ އެއް މަސް ފަހުން މާލެ ބަދަލުވީމެވެ.
އަހަންނަށް މި ޚިޔާލުތަކުން ބޭރުވެވުނީ ދަރިފުޅު އައިސް ބައްޕާއޭ ކިޔާ ގޮވާލުމުންނެވެ.
އަހަރެން އަވަހަސް ކަރުނަތައް ފޮހެލާފައި ހިނިތުން ވެލީމެވެ. މިއަދު އެ ދަރިފުޅު އުމުރުން 10
އަހަރު ފުރުނީއެވެ. މިރަށަށް މިއައީ ޗުއްޓީގައި އަހަރެންގެ މަންމަމެންގެ ގާތަށެވެ. އަހަރެންނަށް
މިފަދަ ދަރިޔަކު ދެއްވީތީ اله އަށް ޝުކުރު ކުރަމެވެ.
65 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ވާހަކަ ލިޔުން
ހާލަތު
ރާއްޖެއިން ބޭރުން ކިޔެވި ޒުވާނަކަށް ތަހަންމަލު ކުރާން ޖެހުނު ދަތި އުނދަގޫތަކުން އަރައިގަނެ
ރާއްޖެ ފަޚުރުވެރިވާ ފަދަ ރަން ވަނައެއް ހޯދި ގޮތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކުރުވާހަކައެއް ލިޔާށެވެ!
█ █

ކުރިމަތިލުމުގެ ނަތީޖާ
އާމިނަތު ލީމް އަސްޢަދު
މ. އަތޮޅު ސްކޫލު
ހޫނު ކޮފީތަށި ހިފައިގެން ޝާނާ ހިނގާފައި ގޮސް އޭނާއަށް ޚާއްސަކުރެވިފައިވާ
ކޮޓަރިއަށް ވަނެވެ. އެކޮޓަރިތެރެއަށް ނަޒަރުހިންގާލުމުން ފެނިގެންދަނީ ހަމަހިމޭންކަމެވެ. ހަތަރު
ފާރުގައިވާ ހުދުކުލައާއި އެތާ ތެރެއިން ފެންނަ ސާފުތާހިރުކަމުން ހަމަޖެހުން ލިއްބައިދެއެވެ.
އިތުރަށް ބަލަން ނުހުރެ ޝާނާ ހިނގާފައި ގޮސް އޭނާގެ ގޮނޑީގައި އިށީނދެ ކޮފީތަށި
މޭޒުމަތީގައި ބަހައްޓައި ހަމަޖެހިލިއެވެ. އޭނާގެ މަސައްކަތުގެ ގަޑި ފެށެން އަދި ފަނަރަ މިނެޓް
ހުއްޓެވެ.
ކޮފީތަށިން ކޯވަރެއް ބޯލާފައި ތަށި ބެހެއްޓިތަނާ އޭނާގެ ލޮލުގައި އަޅައިގަތީ މޭޒުމަތީގައި
ބަހައްޓާފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ބުޑުގައި އިން ފޮޓޯ ފުރޭމެވެ. ވަގުތުން އެ ނަގައި އެއަށް ނަޒަރު
ހިންގާލިއެވެ.އެއީ ކިޔަވާ ނިންމާލައި ގުރެޖުއޭޓްވެފައި އޭނާ ނަގާފައިވާ ފޮޓޯއެކެވެ. ތަހައްމަލު
ކުރަން ޖެހުނު އުނދަގޫ ތަކަށް ކެއްކުރުމުގެ ފޮނި މޭވާ ހާޞިލްކުރި ދުވަހެވެ. އެ ދުވަހު އޭނާ
ދީގެންހުރި ހިނިތުންވުން ލޮލާ ހަމައަށް ފޯރާފައިވުމުން އެ ދުވަހު އޭނާ އުފާވެފައިވާ މިންވަރު
ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް އިޙުސާސް ވާނެއެވެ.
ޑޮކްޓަރަކަށް ވުމަށްޓަކައި ޔޫކޭގެ ހާރވާޑް ޔުނިވަރސިޓީ އިން ކިޔަވަން ޝާނާފެނި
އެތާނގައި އޭނާއަށް ދިމާވެދާނެ އުނދަގޫތަކެއް ނޭނގޭ ހާލުއެވެ. އެ އަހަރު ކަންދިމާ ކުރިގޮތަށް
ޝާނާއަކީ މުޅި އެ ޔުނިވަރސިޓީގައި ވެސް ކިޔަވަން އުޅޭ ހަމައެކަނި މުސްލިމް އަންހެން
ކުއްޖާއަށް ވިއެވެ. ކިޔަވަން އުޅުނު ފުރަތަމަ ހަފްތާގައިވެސް އޭނާގެ ވާހަކަ ދެކެވޭކަން އޭނާއަށް
އެނގެއެވެ. ކޮންމެ ދިމާއެއްގައި މީހުންގެ ނަޒަރު އޭނައަށް ހުއްޓޭކަން ވެސް އެނގެއެވެ.
އޭނާގެބޮލުގައި އަޅާފައި އެވަނީ އަތްދަން ފޮތިގަނޑެއްހޭ ކިޔައި ކުދިންގެ މަލާމާތްވެސް
67 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ރައްދުވާންފެށިއެވެ. ބައެއް ފަހަރު ބުރުގާ ނަގާފާނަމޭ ވެސް ހިތަށް އަރާ ފަހަރުވެސް އާދެއެވެ.
އެ ވާހަކަތަކަށް ބެލުމެއްނެތި ކިޔެވުމުގައި ޝާނާ ކުރިޔަށް ދިޔައެވެ. ނަމަވެސް
ދުވަސްގަނޑަކަށްފަހު އަނެއްކާވެސް އޭނާގެ ކުދިންގެ އުނދަގޫ ބޮޑުވާން ފެށިއެވެ. އޭނާއަކީ
މުސްލިމަކަށް ވުމުން އޭނާއަށް އެކުވެރިކަން ބާއްވާކަސް އެކަކުވެސް ބޭނުމެއް ނުވެއެވެ. ބައެއް
ޕްރޮފެސަރުންގެ ތަފާތުކުރުންވެސް އޭނާ ތަޙައްމަލު ކުރަމުން ދިޔައެވެ. މި ހުރިހާ ކަމަކާހުރެ
ޝާނާ ރޮނީ ކިހާވަރަކަށްކަން އެނގެނީ ހަމައެކަނި އޭނާއަށެވެ. އޭނާގެ ހިތުގައިވާ ޝަކުވާތަކާއި
އުދާސްތައް އަޑުއަހާލާނޭ ކަންފަތެއް ނެތެވެ. މަންމައާއި ބައްޕަގާތުގައި އެ ވާހަކަ ހިއްސާކޮށް
އެމީޙުން ބަދުނާމުވާކަށް އޭނާގެ ހިތެއް ނޭދެއެވެ. އޭނާއާ އެކު ކިޔަވަން އުޅުނު ކުދިން ގާތުގައި
އެގޮތަށް ކަންތައް ނުކުރުމަށް އޭނާ އެދުނެވެ. ނަމަވެސް އެކަންވީ ފޫނެއްފަޔަށް ފެންފުރުން
ފަދަ ކަމަކަށެވެ.
ޝާނާ އޭނާގެ ކައިރީ އުޅެ ކުދިންގެ ބަސްތަކަށް ނުބަލައި އޭނާއާއި އޭނާގެ
މައިންބަފައިންގެ ހުވަފެންތައް ހަޤީޤަތަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި ނުގުޑާފަދަ އަޒުމެއްގައި ކުރިޔަށް
ދިޔައެވެ. އެކަމުގެ އެންމެ ބޮޑު ހިތްވަރަކަށްވީ ހަމައެކަނީ އޭނާގެ ދީންވެރިކަމާއި އަޤީދާއެވެ.
މާތްاله ކެތްތެރިންނަށް ދެއްވާ ނިޢުމަތް އޭނާ އަބަދުވެސް ހަނދާން ކުރެއެވެ. ނަމާދުކޮށް ދުޢާކޮށް
ހަދައެވެ. އަދި މައިންބަފައިން އޭނާއަށް ކޮށްދޭ ކަންތައްތައް ފެނަށް ދުއްވާ ނުލުމަށްޓަކައި
ޑޮކްޓަރަކަށް ވުމަށްޓަކައި މަސައްކަތް ކުރިއެވެ.
އޭނާ ކުރި މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާ ވަރަށްވެސް ފޮންޏެވެ. ޔުނިވަރސިޓީގައި ހަ އަހަރު
ކިޔަވައި ނިންމާލިއިރު އެންމެ މޮޅު ދަރިވަރުން ތެރޭގައި އޭނާ ހިމެނެއެވެ. ޑޮކްޓަރަކަށް
ވުމަށްޓަކައި އޭނާކުރި އުންމީދުތައް ހާޞިލްވީއެވެ. އެއީ މީހުން ދެކޭ ގޮތް ކަމަށާއި ކުރާ
اله
މަލާމާތަށް ނުބަލައި މާތް އަށް އިތުބާރުކުރުމުގެ ނަތީޖާއެވެ. މަންމަ އާއި ބައްޕައަށް އެ
ޚަބަރު ދިނުމުން އެމީހުންގެ ލޮލުން ފޫއްދައިލީ އުފާވެރިކަމުގެ ކަރުނަ ފެނުމުން އޭނާއަށް
ކަންތައްތައް ކުރެވުނީ އެންމެ ރަނގަޅަށްކަން އޭނާއަށް ޔަޤީން ވީމައެވެ. މިއަދު އޭނާ އެހުރީ
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 68

ޑޮކްޓަރެއް ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ވިހި އަހަރު ވަންދެން ކިޔަވައި ނާރުތަކުގެ ޚާއްސަ
ޑަކްޓަރަކަށް ވެފައެވެ.
ޝާނާ ހޭވެރިކަންވީ ކޮޓަރީގައި މީހަކު ޓަކި ޖަހާލުމުންނެވެ. ވަންނާށޭ ބުނުމުން
މިއަދު ބެލުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ބަލިމީހުންގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ މީހާ އެތެރެއަށް ވަނެވެ.
އާއެކެވެ. ކަމެއް ދިމާވުމުން ކެރިގެން ކުރިމަތިލުމުގެ ނަތީޖާ ވަރަށްވެސް ފޮންޏެވެ.
69 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އިރުޝާދުދޭ ލިޔުން
ރަމަޟާން މަހަކީ ރަޙުމަތާއި ފާފަފުއްސެވުމުގެ މަސްވަރެވެ. އެހެންކަމުން ނަރަކައިން
ދިންނެވުން އެދި، މި މަތިވެރި މަސްވަރުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ، އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
''ނޫ ''
ލިބިގަންނާނޭ ގޮތް ބުނެދީ، ތިޔަ ސްކޫލުގެ އިސްލާމް ކުލަބުގެ ފަރާތުން ނެރޭ ރު
މަޖައްލާގައި ޝާއިޢު ކުރުމަށް އިރުޝާދުދޭ ލިޔުމެއް ލިޔާށެވެ!
█ █

ރަމަޟާންމަހުގެ ޘަވާބާއި ދަރުމަ އެންމެ ފުރިހަމައަށް ލިބިގަތުމަށް
ޢަމަލް ކުރަންޖެހޭ ގޮތް
މަރްޔަމް ޒަހާ ޝާމިން
ޣިޔާޘުއްދީން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ މުސްލިމުންގެ އަޅުކަމުގެ ޢީދެވެ. މި މަހަކީ ފާފަތައް ފުއްސަވަ
ސަވާބު އިތުރުކުރައްވާ މަހެކެވެ. ސުވަރުގޭގެ ދޮރުކޮޅުތައް ހުޅުވި ނަރަކައިގެ ދޮރުތައް
ބަނދުކުރެވޭ މަހެވެ. ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ދިރިއުޅެމުންދާ އެންމެހާ އިސްލާމީ
އަޚުންނާއި އުޚްތުން ރޯދަޔަށް ހުންނަން ޚާއްޞަ ކުރައްވާފައިވާ މަހެކެވެ. އެހެންކަމުން މި
ލިޔުމުގައި އިރުޝާދު ދޭނީ މި މާތް މަހުގައި އެންމެ ފުރިހަމައަށް ސަވާބާއި ދަރުމަ ހޯދާނެ
ގޮތެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ މާތްކަމާއި މަތިވެރިކަން އެންމެ ބޮޑަށް ލިބިގަތުމަށް އީމާންކަމާއެކު
ރޯދަހިފާށެވެ. ރަމަޟާން މަހުގެ ރޯދައަކީ ފަރުޟެއްކަން ހިތުން ތެދުކޮށް ގަބޫލުކުރާށެވެ.
ހަމައެހެންމެ ރޯދަ ހިފަންޖެހޭނީ އެއްވެސް ދުނިޔަވީ އެދުމަކަށް ނޫންކަން ހަނދާނުގައި
ބަހައްޓާށެވެ. އެއާ ޚިލާފަށް ރޯދަ ހިފާއިރު މާތް اله ގެ ހަޟްރަތުން ސަވާބާއި ދަރުމައަށް
އެދޭށެވެ. މިހެން ރޯދަ ހިފައިފިނަމަ ރޯދައިގެ ސަވާބު އިތުރުވެ ތިމާއަށް ކުރެވިފައިވާ ކުދި
ފާފަތައް ފޮހެވިގެންދާނެއެވެ.
ދެވަނަކަމަކަށް ގިނަގިނައިން ޤުރުޢާން ކިޔަވާށެވެ. އެއް ޚަތިމަށްވުރެ ގިނަ ޚަތިމް
ނިންމުމަށް ގަދަ އަޅާ މަސައްކަތް ކުރާށެވެ. ހަމައެއާއެކު ކިޔެވޭ އާޔަތްތަކުގެ މާނަ ކިޔާށެވެ.
އަދި އެ މާނަތަކާމެދު ވިސްނައިގެން ޤުރުޢާން ކިޔަވާށެވެ. ރޭގަނޑު މުލްކު ސޫރަތާއި ސަޖިދަ
ސޫރަތާއި ޔާސީން ސޫރަތާއި ވާޤިޔާ ސޫރަތް ކިޔަވާށެވެ. މީގެ އިތުރުން އަވަސް އަރުވާނުލާ
ލަސްލަހުން އަކުރުތައް ކިޔަންޖެހޭގޮތަށް ކިޔެވުމަށް ސަމާލުކަން ދޭށެވެ. އަދި ކީރިތި ޤުރްޢާން
71 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ހިތުދަސް ކުރުމަށްވެސް މަސައްކަތްކުރާށެވެ. މިފަދައިން ކީރިތި ޤުރުޢާން ކިޔަވައިފިނަމަ ލިބޭ
ސަވާބު އެތައް ގުނައަކަށް އިތުރުވެގެންދާނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ހޯދުމަށް ގިނައިން ސަދަޤާތް ކުރާށެވެ.
އަވައްޓެރިންނަށާއި ގާތްތިމާގެ މީހުންނަށާއި އެކުވެރިންނަށް ރޯދަވިއްލުމަށް ދައުވަތު ދޭށެވެ.
ހަދިޔާ ބަދިޔާ ދޭށެވެ. މިސްކީނުންނަށާއި ޔަތީމުނަނަށް ކާނދޭށެވެ. ހާލުގައި ޖެހިފައިވާ
ފަރާތްތަކަށް މާލީ ގޮތުން އެހީ ވެވެން އޮތްނަމަ ވީވަރަކުން އެހީތެރިވާށެވެ. މި ފަދައިން
ޞަދަޤާތް ކޮށްފިނަމަ ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބު ލިބުމަކީ އެކަށީގެންވާކަމެކެވެ.
ރަމަޟާންމަހަކީ އެހެން މަސްވަރުތަކާ އަޅާ ބަލާއިރު މާތްކަން އިތުރު ކުރެވިގެންވާ
މަހެކެވެ. އެހެން ކަމުން މި މަހުގައި އީމާންކަމާއެކު ރޯދަހިފުމަށް ސަމާލުކަންދޭށެވެ. ގިނަގިނައިން
ޤުރުޢާން ކިޔަވާށެވެ. ގިނަގިނައިން ޞަދަޤާތް ކުރާށެވެ. ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ
އޭރުން އެންމެ ފުރިހަމަ ލިބޭނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ލިބިގަންނާނެ ގޮތުގެ އިރުޝާދު
އާމިނަތު ލީމް އަސްޢަދު
މ. އަތޮޅު ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ އެ އަހަރެއްގައި އަންނާނެ އެންމެ މާތް މައްސަރެވެ.
އަޅުކަންތަކުގައި ތިމާގެ ނަފްސް ހޭދަކޮށް ސަވާބާއި ދަރުމަ ހޯދުމަށް ގިނަ މީހުން މަޝްއޫލުވާ
މައްސަރެއްވެސްމެއެވެ. ނަމަވެސް ދެރަވާންޖެހޭ ހަގީގަތަކީ އެއީ ކެއުމުގެ މައްސަރެއްކަމަށް
ދެކި ކުޅިވަރު ކުޅުމުގައި ރަމަޟާން މަސް ހޭދަ ކޮށްލާ މީހުން އުޅޭ ކަމެވެ. އަދި ރަމަޟާން
މަހުގައި އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ސަވާބު ލިބިގަންނާނެ ގޮތް ނޭނގޭ މީހުން މަދުންނަމަވެސް
އުޅޭކަމެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މި ލިޔުމުގައި ބަލާލާނީ ނަރަކައިން ދިންނެވުން އެދި މި
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 72

މަސްވަރު ސަވާބާއި ދަރުމަ އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ގޮތްތަކަކަށެވެ.
ރަމަޟާން މަހު އެންމެގިނައިން ސަވާބާއި ދަރުމަ ހޯދުމަށްޓަކައި ވީހާވެސް ގިނައިން
އަޅުކަން ކުރާށެވެ. ނަމާދުކޮށް، ޤުރުއާން ކިޔަވައި ދުޢާކުރާށެވެ. އޭރުން ތިމާއަށް ކުރެވިފައިވާ
ކުދި ފާފަތައް ފުހެވުމަށް އެހީއަކަށް ވެގެންދާނެއެވެ. އަދި ދުވާލު ހަތަރުދަމު ނިދުމުގައި ގިނަ
މީހުން ހޭދަކުރާހެން، ނިދުމުގައި ގަޑިތައް ދުއްވައި ނުލާށެވެ. ދުވާލާއި މެންދުރު ގަޑިއަކީ
އަޅުކަންކުރަން ހޭދަވާ ގަޑިއެއްގެ ގޮތުގައި ހަދާށެވެ. އޭރުން ސަވާބާއި ގިނަ ދަރުމަ އެންމެ
ފުރިހަމައަށް ތިބާއަށް ލިބޭނެއެވެ.
މީގެ އިތުރުން މި މާތް މަސްވަރު ވީ އެންމެ ފުރިހަމައަށް ސަވާބު ލިބިގަތުމަށްޓަކައި
ދުވަހުގައި ކުރާ ބޭކާރުކަންކަމާދުރުހެލިވާށެވެ. އެހެނީ އޭރުން ފައާިދުހރި ކަންކަން ކުރުމަށް
ވަގުތު ލިބޭނެއެވެ. ކުޅިވަރުތައް އަބަދު ކުޅުމުގައި ރޭގަނޑުވެސް ދުއްވައި ނުލާށެވެ. އަދި
ފަހު ދިހައިގައި ލައިލަތުލް ޤަދްރި ވިލޭރޭ ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރާށެވެ. ވަރަށް ގިނަ މީހުން
ތާސްކުޅުމާއި މި ނޫނަސް ކުޅިވަރުތައް ކުޅުމުގައި ވަޤުތު ހޭދަކޮށްލައެވެ. އެހެންކަމުން ބޭކާރު
ކަންކަމުން ދުރުވުން، ގިނަ ސަވާބު ހާޞިލްކުރެވޭނެއެވެ.
ކުރާކުއްފާފަތައް އެކީ ދޫކޮށްލުމަކީ ރަމަޟާންމަހު ފުރިހަމަ ސަވާބު ލިބިގަތުމަށްޓަކައި
ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމުގައި ހަނދާން ބަހައްޓާށެވެ. މީހުންގެ ވާހަކަ ދެއްކުމާއި މީހުނަށް
މަލާމާތްކުރުންފަދަ، މީހުން ކުދިކުދިކަންކަމުގައި ދެކެފައި ފާފައާ ދުރުހެލިވާށެވެ. މީގެ
ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އަޒާބާއި ނަރަކައިން ދިންނެވި، އެ ފާފަތައް ދޫކޮށްލުމުގެ ސަބަބުން
މާތްاެلهގ ރުއްސެވުން ހާސިލްވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ މި މައްސަރުގެ ފުރިހަމަ ސަވާބު
ހޯދޭނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހު އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ސަވާބާއި ދަރުމަ ލިބިގަނެވޭނީ، އެ ސަވާބާއި
ދަރުމަ ހޯދޭނެ ގޮތް އެނގިގެންނެވެ. އަދި އެ ގޮތްގޮތަށް ޢަމަލުކޮށްގެންނެވެ. އެހެންކަމުން އެ
73 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

މައްސަރު ވީ އެންމެ ގިނައިން އަޅުކަން ކުރާށެވެ. ޢާއްމުކޮށް ކުރާ ބޭކާރު ކަންކަމަށް ނަފްސު
ދުރުހެލިކުރާށެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ ކުރާ ފާފަތަކާއި ކުރެވިދާނެ ފާފަތަކުން ދުރުހެލިވެ ނަފްސް
ރައްކާތެރިކުރާށެވެ. އޭރުން މާތްاله އަޒާބަށް ސަލާމަތްވެ ނަރަކައިން ދިންނަވައި ރަމަޟާން
މަހުގެ ފުރިހަމަ ސަވާބާއި ދަރުމަ ލިބިގަނެވޭނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ޘަވާބާއި ދަރުމަ އެންމ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ލިބިގަންނާނޭ ގޮތުގެ އިރުޝާދު
ޢާއިޝަތު މެހެކް އަޝްހަދު
ރެހެންދި ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ ކޮންމެ މުސްލިމަކަށް ވެސް ވަރަށް މާތް އަދި މަތިވެރި މަހެކެވެ.
އެހެނީ ރަމަޟާންމަހުގައި ، މާތް اله އާ މެދު އޮތް ގުޅުން ބަދަހިކުމަށް އަދި އިސްލާމްދީނާމެދު
އޮންނަ އީމާންތެރިކަން ވަރުގަދަ ކުރުމަށް ކޮންމެ މުސްލިމަކު މަސައްކަތް ކުރެއެވެ. މިކަން
ހާސިލުކުރުމަށް ޓަކައި ޘަވާބާއި ދަރުމަ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހޯދުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު
ކަމެކެވެ. ވީމާ ޘަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގަންނާނޭ ގޮތުގެ އިރުޝާދުގެ މައްޗަށް
މި ލިޔުމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
ޘަވާބާއި ދަރުމަ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބގަތުމަށް ގިނައިން ޤުރުޢާން ކިޔަވާށެވެ.
އެހެނީ ކީރިތި ޤުރުޢާނަކީ އެ ފޮތުގައިވާ ސޫރަތެއްގެ އެއް ކަލިމަ ކިޔައިގެން 10 ޘަވާބު ލިބޭނެ
ކަމެކެވެ. މިކަން ކުރުމަށް ކޮންމެ ނަމާދަކަށް ފަހު ނުވަތަ ފަތިސް ނަމާދަށް ފަހު އަދި މަޣުރިބް
ނަމާދަށް ފަހު ޤުރުޢާން ކިޔަވާށެވެ. އެހެންވުމުން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ޘަވާބާއި ދަރުމަ ހޯދުމސް
ޓަކައި ޤުރުޢާން ކިޔާވާށެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 74

ރަމަޟާން މަހުގެ ޘަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް ޓަކައި ފުރިހަމައަށް
ފަރުޟު ފަސް ނަމާދުގެ އަޅުކަން އަދާކުރާށެވެ. އެހެނީ ރަމަޟާންމަހުގެ ކޮންމެ ދުވަހަކު އެ
ނަމާދެއްގެ ވަގުތުގައި އެ އަޅުކަން އަދާކުރާށެވެ. ހަމައެއާއެކު އެންމެ ފަހުވަގުތަށް ނަމާދު ނުކޮށް
ލަސްނުކުރާށެވެ. ސަބަބަކީ ނަމާދަށް ފަރުވާތެރިވުމަށް އުނދަގޫވެ އީސްލާމްދީނާ ކައިރިވުމަށް
އޮތް މަގު ބަންދުވެގެން ދެއެވެ. އެހެންކަމުން ޘަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމައަށް ހާސިލުކުރުމަށް
ޓަކައި ނަމާދު ގަވާއިދުން ކުރާށެވެ.
ދަރުމައާއި ޘަވާބު ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ރަމަޟާންމަހު ހޯދުމަށް ނުބައި ޢަމަލުތަކުން
ދުރުވެ ހެޔޮ ޢަމަލުތައް ކުރާށެވެ. އެހެނީ އަވައްޓެރިންނަށް ރޯދަވިއްކުމަށް ދައުވަރު ދޭށެވެ.
އަދި ގާތްތިމާގެ މީހުންނަށް ހެޔޮހިތަކުން ރިވެތި ބަހުން މުޢާމަލޓް ކުރާށެވެ. ހަމައެއާއެކު
މުސީބާތެއްގައި ވާ މީހަކަށް އިޙްތިރާމާއި އޯގާތެރިކަމާ އެކު އެހީތެރިވާށެވެ. މިކަންކަމުގެ
ސަބަބުން ހިތަށް ހަމަޖެހުން އައިސް ދަރުބައާއި ޘަވާބުގެ ބަރަކާތް ލައްވާނެއެވެ. ވުމުން
ޘަވާބާއި ދަރުމަ ހޯދުމަށް ޓަކައި ހެޔޮ ޢަމަލުތައް ކުރާށެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ޘަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހާސިލްކުރުމަށް ޓަކައި
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އިރުޝާދުތަކެއް ވެއެވެ. އެގޮތުން ގިނައިން ޤުރުއާން ކިޔަވާށެވެ. އަދި
ފަރުޟު ފަސް ނަމާދަށް ފަރުވަތެރި ވާށެވެ. އޭގެއިތުރުން ހެޔޮ ޢަމަލުތައް ކުރުން ގިނަ
ކުރާށެވެ. އެގޮތުން މި އިރުޝާދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުން ޘަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ރަމަޟާންމަހު ލިބިގަންނާށެވެ.
75 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ރަމަޟާންމަހުގެ ޘަވާބާއި ދަރުމަ އެންމ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ލިބިގަންނާނޭ ގޮތުގެ އިރުޝާދު
މުޙައްމަދު ޢިޔާން ޢަލީ އާދަމް
ޣިޔާޘުއްދީން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ރަމަޟާންމަހަކީ، ވަރަށް މާތް ބަރަކާތްތެރި މައްސަރެކެވެ. ކީރިތި ޤުރުއާން
ބާވާއިލެއްވި މައްސަރެވެ. އެއްހާސް މައްސަރަށް ވުރެ ހެޔޮކަން ބޮޑުވެގެންވާ މައްސަރެވެ.
އަދި އެންމެ މާތް ރެއެއް ކަމުގައިވާ ލައލަތުންލް ޤަދްރި އޮންނަ މަހަކީވެސް ރަމަޟާންމަހެވެ.
މިމހުގ ދަރުމައާއި ސަވާބު ހޯދަން ކޮންމެ މީހަކުވެސް ބޭނުންވެއެވެ. ވީމާ، ރަމަޟާން މަހުގެ
ދަރުމައާއި ސަވާބު ހޯދުމަށްޓަކައި ތިރީގައިވާ އިރުޝާދުތަކަށް އަމަލުކުރާށެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރުހަމަގޮތުގައި ހޯދުމަށްޓަކައި
ކުރަންޖެހޭ އެންމެ ފުރަތަމަ ކަކަށް ވެސް އަޅުކަންތަކަށް އިސްކަންދޭށެވެ. ހާއްސަކޮށް ފަރުޟު
އަޅުކަންތަކަށެވެ. ފަރުޟު ފަސްނަމާދު ފުރިހަމަ އަށް އަދާކުރުމެވެ. ގިނަގިނައިން ޤުރުއާން
ކިޔަވައި މާތްاله ގެ ހަޟްރަތުގައި ދުއާކުރާށެވެ. އަދި ވީހާވެސް ގިނައިން ތަރާވީހް ނަމާދު
ކުރެވޭތޯ ބަލާށެވެ. އަށް ރަކުއަތް ކުރަން ބޭނުންނަމަ އަށްރަކުއަތް ކުރާށެވެ. ހަމައެފަދައިން
އިތުރަށް ސަވާބު ހޯދަން ބޭނުންވާނަމަ، އަށް ރަކުއަތަށް ވުރެ ގިނައިން ކުރާށެވެ. ތަރާވީހް
ކުރުމަށް ފަހު ރޭގަނޑުގެ ކޮންމެވެސް ވަގުތެއްގައި ދަމުނަމާދު ކުރާށެވެ. އަދި ފިތުރު ޒަކާތްވެސް
ދޭށެވެ. ދަރުމައާއި ސަވާބު ފުރިހަމައަށް ލިބޭނީ އޭރުންނެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ފުރިހަމަ ދަރުމައާއި ސަވާބު ހޯދުމަށްޓަކައި ގޯސް އާދަތަކުން
ދުރުހެލިވާށެވެ. ބޭކާރު ވާހަކަތަކުން ދުރުހެލިވާށެވެ. ދެބައޮޑުވުމާއި އީބަބުނުމާއި ނެތޮމޮށުމުން
ދުރުހެލިވާށެވެ. އަދި ތިމާއަށް ލިބޭ ހުސްވަގުތު އޭގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ހިފާށެވެ. ޒުވާބުކުރުމާއި
ޖަދަލުކުރުމުންވެސް ދުރުހެލިވާށެވެ. އޭރުން މާތްاله ގެ ހަޟްރަތުގައި ރުއްސެވުން ލިބި
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 76

ދަރުމައާއި ސަވާބު ލުބުމަށް މަގުފަހިވާނެއެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ފުރިހަމަ ދަރުމައާއި ސަވާބު ހޯދުމަށްޓަކައި އިސްރާފްކުރުމުން
ދުރުހެލިވާށެވެ. ތިމާއަށާއި ތިމާގެ އާއިލާގެ މީޙުންނަށް ކެވޭވަރަށް ކައްކާށެވެ. ތިމާގެ
އަތުގައި ހުންނަ ތަކެތީގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ހިފައި އިސްރާފު ނުކުރާށެވެ. މީގެ އިތުރުން
ތިމާގެ އަތުގައި ހުންނަ ފައިސާގެ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް އަގުބޮޑު ތަކެތި ނުގަންނާށެވެ. އޭރުން
ރަމަޟާންމަހުގެ ދަރުމާއާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގެންދެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ފުރިހަމަ ސަާބު ހޯދުމަށްޓަކައި ނަމާދުކުރުމާއި ޒަކާތްދިނުން
ފަދަ އަޅުކަންތަކަށް އިސްކަންދޭށެވެ. އަދި ޒުވާބުކުރުން ފަދ ގޯސްއާދަތަކުން ދުރުހެލިވެ،
އިސްރާފުނުކުރާށެވެ. މި އިރުޝާދު ތަކަށް އަމަލުކުރުމުން، ރޯދަމަހުގެ ފުރިހަމަ ސަވާބާއި
ދަރުމަ ލިބުމަށް ފަސޭހަވެގެންދާނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ހޯދުމުގެ އިރުޝާދު
ނައުހާން އަޙްމަދު ޝިޔާމް
ޣިޔާޘުއްދީން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ އަޅުކަމުގެ އީދެވެ. މި މަހަކީ ރަޙުމަތާއި ފާފަފުއްސެވުމުގެ
މައްސަރެވެ. އަދި މިބަރަކާތް މައްސަރުގައި އަންނަ ލައިލަތުލް ޤަދްރި ވިލޭރޭއަކީ އެއްހާސް
މައްސަރަށްވުރެ ހެޔޮކަން ބޮޑު ރެއެކެވެ. މި މަތިވެރި މައްސަރުގައި ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ
ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް އަންނަނިވި އިރުޝާދުތަކަށް އަމަލުކުރާށެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް އެންމެ
ފުރަތަމަ ފަރުޟު އަޅުކަންތަކަށް ފަރުވާކުޑަ ނުކުރާށެވެ. އެގޮތުން ފަރުޟު ފަސްނަމާދަށް
77 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ޚާއްޞަ އިސްކަމެއް ދޭށެވެ. އެއްވެސް އުޒުރަކާ ނުލާ މިނަމާދުތައް ދޫނުކުރާށެވެ. އަދި
ފަރުޟު ނަމާދެއް ކުރަން ހަނދާން ނެތިއްޖެނަމަ ލަސްނުކޮށް އަވަހަށް ޤަޟާކުރާށެވެ. އެއީ
ނަމާދުކުރުމަކީ އިސްލާމްދީނުގެ ރުކުންތަކުގެ ތެރެއިން ރުކުނަކަށް ވާތީއެވެ. މީގެ އިތުރުން
ފިތުރު ޒަކާތް އަދާކުރުމަށް ލަސްނުކުރާށެވެ. އެއީ މިޒަކާތަކީ ރަމަޟާންމަހު ކޮންމެ މީހަކުވެސް
އަދާކުރަން ވާޖިބް ކަމަކަށްވާތީއެވެ. ފަރުޟު އަޅުކަންތަކަށް ބޮޑު އަހައްމިއްޔަތުކަމެއް
ދެވިއްޖެނަމަ ތިމާއަށް މިމަހުގެ ބަރަކާތް ލިބުމަށް މަގުފަހިވާނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް ޓަކައި
ސުންނަތް އަޅުކަންތައްވެސް ކުރާށެވެ. އެގޮތުން ކޮންމެ ދުވަހަކު ޤުރުއާނުގެ އެއްފޮތެއް
ނިންމާލުމަށް އަމާޒުކުރާށެވެ. އަދި ގިނަ ގިނައިން ޒިކުރުތައް ކުރާށެވެ. ހަމައެއާއެކު
މިބަރަކާތްތެރި މައްސަރުގައި ރޭ އަޅުކަންތަކަށް ފަރުވާތެރިވާށެވެ. އެގޮތުން ތަރާވީސް
ނަމާދާއި ދަމު ނަމާދު ރަމަޟާންމަހުގެ ފަހުދިހައިގައި އަދާކުރުމަށް ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއް
اله
ދޭށެވެ. މީގެ އިތުރުން ކޮންމެ ނަމާދަކަށްފަހު އަށް ދުޢާކުރުމަށް ހަނދާން ނުނައްތާށެވެ.
ސުންނަތް އަޅުކަންތައް އަދާކުރުމުން މިބަރަކާތްތެރި މަހުގައި ލިބޭ ހެޔޮކަން އިތުރުވާނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ހޯދުމަށްޓަކައި ނުބައި
އަމަލުތަކުން ދުރުހެލިވާށެވެ. އެގޮތުން ދުލުން ހުތުރު ބަސްތައް ނުބުނާށެވެ. އަދި ދޮގުހެދުމާއި
اله
މަކަރުހެދުމާއި އޮޅުވާލުން ފަދަ ކަންތައް ނުކުރާށެވެ. އެއީ މިކަންކަމަކީ މާތް ލަޢުނަތް
ލައްވާފައިވާ ކަންކަމަށް ވުމުން މިފަދަ ޢަމަލުތަކާ ގާތްވެއްޖެނަމަ މި މަހުގައި ލިބޭ ބަރަކާތް
ކެނޑިގެން ދާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ދެބައޮޑުވުމާއި ނެތިމޮށުން ފަދަ ކަންކަމާ ވެސް ގާތް
ނުވާށެވެ. މިފަދަ ކަންކަމުން ދުރުހެލިވެއްޖެ ނަމަ ތިމާ ކުރާ ހެޔޮ ޢަމަލުތައް އިތުރުވާނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ބަރަކާތްތެރި މައްސަރުގައި އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ދަރުމައާއި
ސަވާބު ހޯދުމަށްޓަކައި ފަރުޝު އަޅުކަންތައް ކުރުމަށް ފަރުވާތެރިވާށެވެ. އަދި ސުންނަތް
އަޅުކަންތައް ވީހާވެސް ގިނަގިނައިން ކުރާށެވެ. މީގެ އިތުރުން މިމާތްވެގެންވާ މައްސަރުގައި
ނުބައި ޢަމަލުތަކުން ދުރުހެލިވާށެވެ. އިރުޝާދުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކޮށްފިނަމަ މި މައްސަރުގެ
ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 78

ރަމަޟާންމަހުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހޯދުމުގެ
އިރުޝާދު
މުޙައްމަދު ސުޢައިދު ސާބިރު
ޝަރަފުއްދީން ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ ސަވާބާއި ދަރުމައިން ފުރފައިވާ އަޅުކަމުގެ މަސްވަރެކެވެ.
މުސްލިމުން ކޮންމެ އަހަރަކު ތައްޔާރުވާ ރަމަޟާން މަހަކީ އަޅުކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައި
އޮންނަ ބަރަކާތްތެރި މަހެކެވެ. ހުރިހާ މުސްލިމުންވެސް މި މަތިވެރި މަހުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި
ހިފުމަށް ގަދައަޅާ މަސައްކަތް ކުރުއެވެ. އެހެންކަމުން ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ އޭގެ
އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގަންނާނެގޮތް މި އިރުޝާދުގައި ހިމަނާލާނަމެވެ.
މާތްވެގެންވާ ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއާއި ދަރުމަ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި
ހޯދުމަށްޓަކައި ފަރުޟު ފަސް ނަމާދު ގަޑިން ގަޑިއަށް އަދާކުރުމެވެ! އަދި ކޮންމެ ނަމާދެއްވެސް
މިސްކިތަށް ގޮސް ކުރުމަށް އަޒުމް ކަނޑައަޅާށެވެ! ނަމާދުގައި ކިޔާ އެއްޗެހި ހަނދާން
ނެތިފައިވާކަމުގައި ވާނަމަ އަލުން ދަސްކޮށް އާ ފެށުމަކުން ފަށާށެވެ! މީގެ އިތުރުން ތިބާގެ
އާއިލީ މީހުންނަށްވެސް ނަމާދު ކުރުމަށް ހަނދުމަކޮށްދީ ބާރުއަޅާށެވެ! މަތީގައި ދެންނެވުނު
ކަންކަމަކީ ނަރަކައިން ދިންނެވުން އެދި ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ކުރުން ވަރަށް މުހިންމު ކަންކަމެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ލާބައާއި މަންފާ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ކޮންމެ
ދުވަހަކު މަދުވެގެން އެއް ސަފުހާ ނަމަވެސް ކިޔެވުމަށް އަޒުމްކަނޑައަޅާށެވެ! އަދި ކުޅަދާނަ
ވެގެންވާ މީހާ ކޮންމެ ދުވަހަކު ޤުރުއާނުގެ އެއް ފޮތް ލިޔަވާށެވެ! ކީރިތި ޤުރުއާން ކިޔެވުމުގެ
އިތުރުން ރަމަޟާން މަހުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ހިފުމަށްޓަކައި ދަމު ނަމާދު ކުރާށެވެ! ދަމު
ނަމާދު ކުރުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަ ސަވާބާއި ދަރުމަ ލިބޭ ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން
79 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ކޮންމެ ދުވަހަކު
ޤުރުއާނުގެ މިންވަރެއް ކިޔަވައި ދަމު ނަމާދު ކުރުން ވަރަށް މުހިންމެވެ.
ރަމަޟާން މަހު ހިފާ ރޯދައިގެ ފުރިހަމަ ފައިދާ ހޯދުމަށްޓަކައި ތިމާގެ ދޫ ތައްކާތެރި
ކުރާށެވެ! ތިމާގެ ދުލުން ހެޔޮބަހެއް މެނުވީ ނުބުނުމާއި ނުބައިބަސްތަކުން ތިމާގެ ދޫ
ރައްކާތެރިކުރާށެވެ! މީގެ އިތުރުން ފަސާދަ އުފެދޭނެހެން އަކަކު ދައްކާ ވާހަކަ އަނެކަކުގެ
ގާތުގައި ދެއްކުމާއި ދުރުހެލިވާށެވެ! އަދި ހަމަ އެހެންމެ އީބަ ބުނުމާއި މީހަކު ނެތް ތަނެއްގައި
އެމީހަކާއި ބެހޭގޮތުން އޭނާ ނުރުހޭނެ ފަދަ ވާހަކަތައް ދެއްކުމުން ސަލާމަތް ވެގަންނާށެވެ!
ތިމާގެ ރޯދައިގެ މަތިވެރިކަން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގަތުމަށްޓަކައި މަތީ ގައި ދެންނެވުނު
ކަންކަން ހަނދާނުގައި ބަހައްޓާށެވެ.
ރަމަޟާން މަހަކީ ސަވާބާއި ދަރުމައިން ފުރިފައިވާ ބަރަކާތްތެރި މަހެކެވެ.
އެހެންކަމުން މި މަހުގެ މަންފާ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ފަރުޟު ފަސް ނަމާދު
ކުރަންޖޖެހޭ ވަގުތުގައި ކޮށް، ކީރިތި ޤުރުއާން ކިޔެވުމާއެކު ތިމާގެ ދޫރައްކާތެރި ކުރުމަކީ
ވަރަށް މުހިންމުކަމެކެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ލިބިގަންނާނެ ގޮތް
ޢާއިޝަތު ޝަދާ އާދަމް
ހުރަވީ ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ ކޮންމެ އަހަރަކު އެއްފަހަރު އަންނަ ވަރަށް މާތް އަދި މަތިވެރި
މަސްވަރެކެވެ. މިމަތިވެރި މައްސަރުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ލިބިގަތުމަށް ކޮންމެ މުސްލިމަކުވެސް ގަދައަޅާ މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. މިހެންކަމުން
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 80

މިލިޔުމުގައި އަލިއަޅުވާލާނީ ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ
ގޮތުގައި ލިބިގެންނާނެ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ނޭއްގާނީ ސިފަތަކުން ދުރުހެލިވާނެގޮތާއި ގުރުއާން
ކިޔެވުމަށް ބަހައްޓާނެ ގޮތާއި ސުންނަތް ނަމާދު ކުރާނެ ގޮތުގެ މައްޗަށެވެ.
އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ނޭއްގާނީ ސިފަތަކުން ދުރުހެލިވާށެވެ. އެގޮތުން
ޣީބަބުނެ ފުރައްސާރަ ނުކުރާށެވެ. މީގެ އިތުރުން ދޮގުނުބުނެ އެހެން މީހުންނަށް އުނދަގޫ
ނުކުރާށެވެ. އެއިރުން ތިމާއަށް ލިބޭ ސަވާބު އުނިނުވާނެއެވެ. މަގުމައްޗަށް ކުނިއެޅުމާއި
އިސްރާފުކުރުން ކަހަލަ ކަންތައްތަކުން ދުރުހެލިވާށެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ނުރަނގަޅު
ސިފަތަކުން ދުރުހެލިވުމުން ލިބެންޖެހޭ ސަވާބު ލިބޭނެއެވެ.
ދެވަނަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ޤުރުއާން ކިޔަވާށެވެ. އެގޮތުން ކޮންމެ ނަމާދަކަށް ފަހު ހަތިމުގެ
ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ބައެއް ކިޔަވާށެވެ. އެއިރުން ޤުރުއާން ކިޔެވުމަށް ހިތްޖެއްސިކިޔެވުން
އިތުރުވާނެއެވެ. ޤުރުއާން ކިޔަވާއިރުގައި އެހެން މީހުންނަށް އުނދަގޫ ނުވާނެހެން ކިޔަވާށެވެ.
މީގެ އިތުރުން ކޮންމެ ނަމާދަކަށް ފަހު ހަތިމުގެ 5 ސަފްހާ ކިޔަވާށެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން
ރަމަޟާން މަހުގައި ހަތިމު ކުރެވި ހަތިމުކުރުމުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ލިބޭނެއެވެ.
އެންމެ ފަހުކަމެއްގެ ގޮތުގައި ސުންނަތް ނަމާދުތައް ކުރާށެވެ. އެގޮތުން ޟުހާ
ނަމާދާއި ވިތުރި އަދި ދަމު ނަމާދު ކުރާށެވެ. މީގެ އިތުރުން ރަޖުއީ ސުންނަތް ނަމާދުތައް
ވެސް ކުރާށެވެ. އެއިރުން ތިމާއަށް ލިބޭ ސަވާބު އިތުރުވެ ކުށްފާފަތައް މަދުވާނެއެވެ. ރަމަޟާން
މަހުގެ މާތްކަމާއި މަތިވެރި ތަރާވީސް ނަމާދު ކުރާށެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ރަމަޟާންމަހުގެ
ސުންނަތް ނަމާދުތަކުންނާއި ތަރާވީހުން ލިބޭ ސަވާބާއި ދަރުމަ ހާސިލްވެގެންދާނެއެވެ.
އެންމެ މަތިވެރި މަސްދަރުކަމުގައިވާ ރަމަޟާންމަހުގެ މަތިވެރި ސަވާބާއި ދަރުމަ
އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގަތުމުގެ ގޮތުން ސުންނަތް ނަމާދާއި ގުރުއާން ކިޔެވުމަށް
އިސްކަން ދިނުމުގެ އިތުރުން ނޭދެވޭ ނުރަނގަޅު ސިފަތަކުން ދުރުހެލިވާށެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ
ގޮތުން ރަމަޟާންމަހުގެ ފުރިހަމަ ސަވާބާއި ދަރުމަ ހާސިލްވެގެންދާނެއެވެ.
81 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ރަމަޟާންމަހުގެ މަތިވެރި ސަވާބާއި ދަރުމަ، އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ
ގޮތުގައި ލިބިގަންނާނެ ގޮތް
އަޙްމަދު އަޙްސަމް،
ހއ. އަތޮޅު ތަޢުލީމީ މަރުކަޒު
ރަމަޟާން މަހަކީ އެންމެ މާތް މަސްވަރުގެތެރެއިން މަސްވަރެކެވެ. އެއީ
ސަވާބާއި ދަރުމަ ހޯދޭނެ އަދި ފާފައްތައް ފުއްސެވޭނެ މަހެކެވެ. އެހެން ކަމުން އެ މަހުގެ މަތިވެރި
ސަވާބާއި ދަރުމަ، އެންމެ ފުރިހަމައަށް ލިބިގަންނާނެ ގޮތުގެ އިރުޝާދު ހިއްސާކޮށްލާނަމެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ މަތިވެރި ސަވާބާއި ދަރުމަ، އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ލިބިގަތުމަށް އަޅުކަންތައް ބަރާބަރަށް އޭނގެ ވަގުތުގައި އަދާކުރާށެވެ. ނަމާދަށް ބަންގި ގޮވާއިރަށް
ކުރަން ހުރި މަސައްކަތް ދޫކޮއްލައި ނަމާދައް ދާށެވެ. ދާއިރު ވުޟޫކޮށްގެން މިސްކިތައް ދާށެވެ.
ނަމާދުކުރާއިރުވެސް މާތްاله އަށް ބިރުވެތި ހުރެ ނަމާދު ކުރާށެވެ. އަދި ސަކަރާތްޖެހުމާއި
އެހެން ތަންތަނަށް ބެލުމުން ދުރުހެލިވާށެވެ. މީގެ އިތުރުން ނަމާދުކޮށް ނިންމައިގެން ކިޔާ
ޒިކުރުތަކާއި ދުޢާތަކާއި ސުންނަތްތައް ފުރިހަމަ ކުރާށެވެ. އޭރުން ނަމާދު ކުރުމުގެ ސަވާބު
އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގެންދާނެއެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ މަތިވެރި ސަވާބު އެންމެ ފުރިހަމައަށް ލިބިގަތުމަށް ނަމާދުކުރުމުގެ
އިތުރުން އެހެން އަޅުކަންތައް ވެސް ކުރާށެވެ. ކީރިތި ޤުރުއާން ކިޔެވުމަށް ގިނަވަގުތު
ހޭދަކުރާށެވެ. އަދި ޛިކުރުތައް ކިޔުމާއި ރަސޫލާގެ މައްޗައް ސަލަވާތްކިޔެވުން އިތުރުކުރާށެވެ.
އަދި ދުނިޔެވީ ކަންކަމުން ދުރުހެލިވުމަށް މަސައްކަތްކުރާށެވެ. އޭރުން ސަވާބު އިތުރުވެ ފާފަތައް
ފޮހެވިގެންދާނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ސަވާބާއި ދަރުމަށް ލައިލަތުން
ޤަދްރިވިލޭރޭގެ ސަވާބު ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރާށެވެ. ތަރާވީޙްގެ ހުރިހާ ރަކްއަތްތަކާއި
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 82

ދަމުނަމާދު ބަރާބަރަށް ފުރިހަމަކުރާށެވެ. އަދި ވިތުރިކުރާށެވެ. ލައިލަތުން ޤަދްރިވިލޭރޭގެ
މަތިވެރި ސަވާބު ހޯދުމަށް ފަހުދިހައެއްގައި އަޅުކަންތައް އިތުރުކޮށް އެދުވަސް ހާސިލްކުރެވޭތޯ
މާތް اله އަށް ދުޢާކުރާށެވެ. އަދި ނިކަމެތީންނަށާއި ފަޤީރުންނަށް ސަދަޤާތްދޭށެވެ. އޭރުން
ލައިލަތުން ޤަދުރިވިލޭރޭ ހާސިލްވެވި އެއްހާސް މަސްވަރުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ހާސިލްވާނެއެވެ.
އަދި ނަރަކައިގެ އަޒާބުން ދިންނަވާނެއެވެ.
ރަމަޟާންމަހުގެ މަތިވެރި ސަވާބާއި ދަރުމަ، އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހާސިލްކުރުމަށް
މި ދެންނެވި އިރުޝާދަށް ތަބާވާށެވެ. އަޅުކަންތައް އޭގެ ވަގުތުގައި އަދާކުރުމާއި، އެހެން
އަޅުކަންތައް ކުރުމަށާއި ދުނިޔެވީ ކަންކަމުން ދުރުވެ ލައިލަތުން ޤަދްރިވިލޭރޭ ހާޞިލްކުރުމަށް
މަސައްކަތް ކުރާށެވެ. އޭރުން ތިމާގެ ފާފަތައް ފޮހެވި. ސަވާބާއި ދަރުމަ އިތުރުވެ، ސުވަރުގޭގެ
މަތިވެރި ނިޢުމަތް ހާސިލްވާނެއެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ދަރުމަ ލިބިގަންނާނެ ގޮތުގެ އިރުޝާދު
ޢާއިޝަތު އަލްޔާ މުޙައްމަދު ޝަރީފް
ބްރައިޓްވޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލު
ރަމަޟާންމަހަކީ މުސްލިމުންނަށް ހެޔޮއަމަލުތައް މަތީގައި ސާބިތުވުމަށާއި
އިމާންކަން ވަރުގަދަ ކުރުމަށްޓަކައި ލިބޭ އަގުހުރި ފުރުސަތެކެވެ. އެއީ ހެޔޮކަމާއި ސަވާބުގެ
ދޮރުތައް ހުޅުވާލެވޭ މާތް މަހެކެވެ. އެހެންކަމުން ތިރީގައިވާ އިރުޝާދުގައި އަލިއަޅުވާލެވޭނީ
ރަމަޟާންމަހުގައި އެންމެ ފުރިހަމަކަމާއެކު މާތްاله ގެ ރަހުމަތާއި ސަވާބު ހޯދިދާނެގޮތްތަކުގެ
މައްޗަށެވެ.
އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ރަމަޟާންމަހުގައި އަޅުކަންކުރުން މަތީގައި ދެމިހުންނާށެވެ.
ގަވާއިދުން ނަމާދުކުރުމާއި، ޤުރުއާން ކިޔެވުން ފަދަ ކަންކަން އެއްވެސް ވަރަކަށް ދޫކޮށް
83 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ނުލާށެވެ. ތިމާގެ ފާފަތައް ފުއްސެވުމަށް އެދި، ކޮންމެ ނަމާދަކަސް ފަހު އިޚްލާސްތެރި
ކަމާއެކުގައި ދުއާ ދަންނަވާށެވެ. ރޭ އަޅުކަން ކުރުމާއި، ސުންނަތް ނަމާދުތައްވެސް ގަވާއިދުން
ކުރުމަށް އިސްކަންދޭށެވެ. އަދި ދުއާ އިޖާބަކުރެއްވުން އެންމެ ގާތް ވަގުތުތަކުގައި ވަކިން
ޚާއްސަ ސަމާލުކަމެއް ދީގެން ދުއާ ކުރާށެވެ.
މީގެ އިތުރުން، ރޯދައަސށް ހުންނަ ވަގުތުތަކުގައި ރޯދަ ބާޠިލުވާ އެންމެހާ
ކަންކަމުން ދުރުހެލިވާށެވެ. މިގޮތުން ބޭކާރުގޮތުގައި ރަމަޟާން މަހުގެ ރޫޙާއި ނުގުޅޭ ކަންކަން
ކުރުމަށް ވަގުތު ހޭދަނނުކުރާށެވެ. ނެތިމޮށުމާއި ދެބައޮޑުވުން ފަދަ ކަންކަމާއި، ދުރުހެލިވެ،
ދޫރައްކާތެރިކުރާށެވެ. އަދި ހިތުގައި ރުޅިވެރިކަމާއި ހަސަދަ ނުބާއްވާ، މީހުންނަށް މައާފް
ކުރާށެވެ. ކޮންމެ ދުވަހަކުވެސް ނަފްސު ހިސާބުކޮށް ތިމާގެ ކިބައިގާ ހުންނަ ނުރަނގަޅު
ސިފަތަށް ރަނގަޅުކުރަން މަސައްކަތްކުރާށެވެ. އަދި ސަދަޤާތް ކުރުން ފަދަ ހެޔޮކަންކަން
ކުރުމަށް އިސްކަންދޭށެވެ.
މިފަދަ ގޮތްތަކުގެ މަތިން ކަންކުރުމުގެ ނަތީޖާއަކަށް ވެގެންދާނީ ރަމަޟާންމަހުގެ
ސަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމައަށް ލިބުމަށްޓަކައި މަގުފަހިވުމެވެ. އަޅުކަމުގެ މަތީގައި ފަތިލަ
ސާބިތުކރެވެން ތިމާ ކުރާ ހެޔޮ ޢަމަލުތައް އިތުރުވެގެންދާނެއެވެ. އަދި ބޭކާރު ކަންކަމުގައި
ވަގުތު ހޭދަކުރުމާއި، ދުރުހެލިވުމުން އިޚްލާސްތެރިކަމާއެކީގައި ރޯފަ ހިފުމުގެ ބަރަކާތް
ލިބިގެންދެއެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 84

ރަމަޟާންމަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ލިބިގަންނާނެ ގޮތް
ޝައްމާ މުޙައްމަދު
ޢަފީފުއްދީން ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ އަޅުލަމުގެ މައްސަރެވެ. ރަހުމަތާއި ފާފަފުއްސެވުމުގެ
މައްސަރެވެ. އެހެންކަމުން މިމާތް މައްސަރުގެ ބޭނުން އެންމެ އެދެވޭ ގޮތުގައި ހިފުމަށް ކޮންމެ
މުސްލިމަކުވެސް އެދޭނެކަމީ ޝައްކެއް އޮތްކަމެއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް އެކަން ކުރާނެ ގޮތާމެދު
ބައެއް ދަރިވަރުންގެ ހިތުގައި ސުވާލު އުފެދެއެވެ. ވުމާއެކު ރަމަޟާންމަހުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު
އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ލިބިގަންނާނެ ގޮތުގެ އިރުޝާދު މިލިޔުމުގައި ހިއްސާކޮށްލާނަމެވެ.
ރަމަޟާން މަހަކީ އަޅުގަކަމުގެ މައްސަރަށް ވުމާއެކު ފަރުޟުތައް ބަރާބަރަށް
އަދާކުރުމަށް ކޮންމެ ދަރިވަރަކުވެސް އިސްކަމެއް ދޭށެވެ. އެއަށްފަހު ސުންނަތްތަކުގައި ހިފައިގެން
ކުރިއަށްދާށެވެ. ޛިކުރު ކުރުމާއި އިސްތިޣްފާރުކުރުން ގިނަކުރާށެވެ. ދީނީ ލިޔެކިޔުންތައް ކިޔާ
ތިމާގެ ނަފްސު ދަރުމައާއި ސަވާބަށް ދަހިވެތި ކުރުވާށެވެ. މާތްاله މަތިން ހަނދުމަކުރުން އެހެން
މަސްތަކަށްވުރެ އެތައް ގުނައަކަށް އިތުރުކުރާށެވެ. މިފދައިން ދީނީ ކަންކަމަށް ފަރުާތެރިވުމަކީ
މިފަދަ މާތް މައްސަރެއްގެ ސަވާބާއި ދަރުމަލިބިގަތުމަށް އެޅޭނެ އެންމެ މުހިންމު ފިޔަވަޅެވެ.
ހަމައެހެންމެ ހުސްވަގުތުގެ ބޭނުން ހެޔުގޮތުގައި ހިފާށެވެ. ކުޅިވަރުތަކުގައި
މަސްއޫލުވެ ރޯދަ ކުރުކުރުމުގެ ވިސްނުން ދޫކޮށްލާށެވެ. ތިމާގެ ވަށައިގެންވާ މީހުންނަށް
ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދީ އެމީހުންގެ މަދަދުގާއެއްކަމުގައި ވެދޭށެވެ. މީހަކަށް ހެޔޮކަމެއް
ކޮށްދެވެން އޮތްނަމަ އެކަމަކަށް ފުރަގަސްނުދޭށެވެ. ހުސްވަގުތަށްވުރެ އަގުބޮޑުއެއްޗެއް
ތިމާގެއަތުގައި ނެތްފަދައިން އެއާމެދު ފިކުރުހިންގާށެވެ. އޭގެބޭނުން މިބަޔާންކުރި ފަދައިން
ކޮންފިނަމަ މިފަދަ މާތް މައްސަރެއްގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު ލިބިގަތުމަށް އެހީއަކަށްވާނެއެވެ.
85 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އަދިހަމައެހެންމެ ކުރެވިފައިވާ ކުށްތައް އިސްލާހުކޮށް ތިމާގެ ހަޔާތް ބާއްޖަވެރިކުރުމަށް
މިމާތް މަސައްރުގައި މަސައްކަތްކުރާށެވެ. އެގޮތުން އެކަމަށް އެހީތެރިވެދޭފަދަ ކަންކަމާއި ގާތްވާށެވެ.
ހެޔޮލަފާ ޞާލިހު އެކުވެރިން އިހުތިހާރުކުރާށެވެ. މީހެއްގެ ހައްގަކަށް އަރައިގަނެވިފައިވާނަމަ
ހައްގެއް އަދާކުރާށެވެ. މަޢާފަށްއެދެން ޖެހިފައިވާނަމަ އެކަންވެސް ކުރާށެވެ. މިއީތިމާގެ ހިތަށް
ފިނިކަން ލިއްބައިދޭނޭ ކަންމަމެވެ. މިމައްސަރުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު ލިބިގަތުމަށް ކުރެވިދާނެ
ކަންކަމެވެ.
ރަމަޟާން މަހަކީ އެފަދަ ދެވަނައެއް ނުވާ މަސައްސަރެކެވެ. މިމައްސަރުގެ ބޭނުން
އެންމެހެޔޮގޮތުގައި ހިފުމަށް ދީނީ ކަންކަމަށް ފަރުވާބަހައްޓާ، ހުސްވަގުތުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި
ހިފައި، ތިމާގެ ނަފްސް އިސްލާހުކުރާށެވެ. އެއީ މިމައްސަރުގެ ދަރުމައާއި ސަވާބު ލިބިގަތުމަށް
އެޅިދާނެ މުހިންމު ފިޔަވަޅުތަކެވެ. އެކަން ހާސިލުކުރުމަށް ގަދައަޅާ މަސައްކަތް ކުރުމަށް
އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސްކުރަމެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ، ފުރިހަމައަށް ލިބިގަންނާނޭ ގޮތް
މިޝްކާ މުޙައްމަދު
އިހަވަންދޫ ސްކޫލު
ރަމަޟާން މަހަކީ އެމަހެއްގެ ބޭނުން އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ހިފައިފި ނަމަ ނުހަނު
ގިނަ ރަޙުމަތާއި ސަވާބާއި ދަރުމަ ލިބިގަންނާނޭ މަސްވަރެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު
މެންގެ ތެރެއިން ބައެއް މީހުންނަށް ނިއުމަތުން ފުރިގެންވާ މި މަސްވަރުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި
ނުހިފެއެވެ. އެހެންކަމުން ، ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމައަށް ލިބިގަންނާނޭ
ގޮތުގެ މުހިންމު އިރުޝާދު ތަކެއް ހިއްސާކޮށްލާނަމެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 86

އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ރަމަޟާން މަހުގެ ބޭނުން ހިފުމަށް ޓަކައި ނަމާދުތަކަށް
އިތުރަށް ފަރުވާތެރިވާށެވެ. މިގޮތުން، ފަރުޟު ފަސް ނަމާދު ވަގުތުގައި ބަރާބަރަށް އަދާކުރުމަށް
ސަމާލުކަންދޭށެވެ. ދެން، ރަމަޟާން މަހުގެ ޙާއްސަ ނަމާދެއް ކަމުގައިވާ ތަރާވީސް ނަމާދު
ފަރުވާތެރިކަމާއެކު ކުރާށެވެ. ހަމައެއާއެކު، އެ ނަމާދެއްގެ ސަބަބުން ނުހަނު ގިނަ ސަވާބާއި
ދަރުމަ ލިބޭ ނަމާދެއް ކަމުގައިވާ ދަމު ނަމާދު ކުރާށެވެ. ނަތީޖާއަކަށް ވެގެންދަނީ ނަމާދުތަށް
ފަރުވާތެރިކަމާއެކު ކުރެވި ސަވާބާއި ދަރުމަ ހާސިލްވެގެން ދިޔުމެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ފުރިހަމަ ސަވާބާއި ދަރުމަ ލިބިގަތުމަށް ޓަކައި، ހެޔޮ ޢަމަލުތައް
ވީ ވަރަކުން ގިނަ ކުރާށެވެ. އެގޮތުން، ޤުރުއާން ކިޔެވުމަށް ކޮންމެ ވެސް ވަގުތު ކޮޅެއް
ހުސްކުރާށެވެ. ހަމައެފަދައިން، ވަގުތުތަށް ބޭކާރު ގޮތުގައި ހޭދަކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މާތް اله
އަށް ޒިކުރުކޮށް ދުޢާކުރާށެވެ. އެއާއެކު، ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް ކޮންމެވެސް މިންވަރަކުން
ޞަދަޤާތް ކުރެވޭތޯ ބަލާށެވެ. އެއިރުން، މިކަންކަމުގެ ސަބަބުން މާތް اله ގެ ރުހިވޮޑިގަތުން
ލިބި، ރަމަޟާން މަހުގެ ހެޔޮކަން ލިބިގެންދާނެއެވެ.
ރަޚުމަތުން ފުރިގެންވާ މި މަހުގެ ބޭނުން ފުރިހަމައަށް ލިބިގަތުމަށް ޓަކައި،
ނުބައިކަންތައް ތަކުން ދުރުހެލިވާށެވެ. އެގޮތުން. ވާހަކަދެއްކުމުގައި ރިވެތި ބަހުން
ވާހަކަދައްކާ ހުތުރުބަހުން ވާހަކަ ނުދައްކާށެވެ. މިއަށްފަހު، ނަމާދުތަކަށާއިޖެޔޮ ކަންކަން
ކުރުމަށް ފަރުވާކުޑަކޮށް ކުޅިވަރާއި މަޖަލުގައި ވަގުތު ހޭދަނުކުރާށެވެ. ދެން، ހަރާމް ކަމެއް،
ކަމުގައިވާ މިއުޒިކް އަޑުއެހުމުން ދުރުހެލިވާށެވެ. ނަތީޖާއަކަށް ވެގެންދަނީ، އެންމެހައި ނުބައި
ކަންތައްތަކުން ދުރުވެ، ހެޔޮކަންކަން ކުރުމަށް މަގުފަހިވެގެން ދިއުމެވެ.
ރަމަޟާން މަހުގެ ސަވާބާއި ދަރުމަ ފުރިހަމައަށް ލިބިގަތުމަށް ޓަކައި، ހެޔޮ
ޢަމަލުތަށް ގިނަކޮށް، ނުބައި ކަންތައްތަކުން ދުރުހެލިވުމުގެ އިތުރުން ނަމާދުތަކަށް ވަރަށް
ފަރުވާތެރިވާށެވެ. މި އިރުޝާދު ތަކާއި އެއްގޮތަށް ޢަމަލުތަށް ބައްޓަންކުރާށެވެ. އެއިރުން،
ރަމަޟާން މަހުގެ ބޭނުން އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިފޭނެއެވެ.
87 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

ހަގީގީ ރިކައުންޓް ލިޔުން
2022ވަނަ އަހަރު (މިދިޔަ އަހަރު) ނޮވެންބަރު 9ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ ގދ. ހައޮޑިގަލާ، ނިރުފެހިގޭގައި
ވަނީ ނުރައްކާތެރި އަލިފާނުގެ ހާދިސާއެއް ހިނގައިފައެވެ. މިއީ، ގދ.ހައޮޑިގަލާގައި މިހާތަނަށް
ހިނގި، އަލިފާނުގެ އެންމެ ހިތާމަވެރި ހާދިސާއެވެ. ތިޔަ ދަރިވަރަކީ ނިރުފެހިގޭގެ ބައެއްގައި
ދިރިއުޅޭ ކުއްޖެއް ކަމަށް ދެކިގެން، އެ ރޭގެ އެ އަލިފާނުގެ ހާދިސާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހަގީގީ
ރިކައުންޓެއް ލިޔާށެވެ! މި ލިޔުމުގައި އަންނަނިވި ނުކުތާތަކަށް އަލިއަޅުވައިލަންވާނެއެވެ.
* ހާދިސާ ހިނގަން މެދުވެރިވީ ސަބަބު
* އަލިފާން ނިއްވުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދިޔަ ގޮތް
* ލިބުނު ގެއްލުންތައް (ތަނަށް، އެއްޗްިއސަށް)
* ލިބުނު ހާނިކަތައް (މީހުންނަށް)
* ނިރުފެހިގޭގައި ދިރިއުޅުނު މީހުންގެ/ ކުދިންގެ އިޙްސާސްތައް ހުރި ގޮތް
█ █

ގދ. ހައޮ ޑިގަލާގައި ދިމާވި ހިތާމަވެރި އަލިފާނުގެ ހާދިސާ
ޢަބްދުލް ޢަލީމް ޢަލީ
ކަލާފާނު ސްކޫލު
9 ނޮވެމްބަރު 2022 ވަނަ ދުވަހު އަޅުގަނޑު ދިރިއުޅޭ ގޭ، ނިރުފެހި ގޭގައި ވަނީ
ވަރަށް ނުރައްކާތެރި އަލިފާނުގެ ހާދިސާއެއް ހިނގައިފައެވެ. މި ހާދިސާ ހިނގައިފައި ވަނީ،
ނުވަ ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ ދަންވަރު 2:30 އެހައި އިރުއެވެ.
އަލިފާނުގެ ހާދިސާ ހިނގިއިރު އަޅުގަނޑު އޮތީ ނިދާފައެވެ. އަޅުގަނޑަށް ހޭލެވުނީ
މީހުންތައް ރޯއަޑަށެވެ. ސަލާމަތަށް އެދި އަޑުލާ ގޮވާ އަޑަށެވެ. އޭރު ދެގަނޑި ސާޅީސްވެދާނެއެވެ.
އޭރު މީހުންތައް ސިޑިން ތިރިއަށް ދެވޭތޯ ބަލަނީއެވެ. ކުޅި ގޭތެރެ އޮތީ ދުމުން އެއް
ގޯސްވެފައެވެ. މީހުންތައް ރޮއި ނަގަނީއެވެ. އިރު އިރުކޮޅަކާ އެއްޗިހި ގޮވާ އަޑު އިވެއެވެ.
އަޅުގަނޑަށް ސަލާމަތުން ގެއިން ނުކުމެވުނީ ބައިގަޑިއިރެއްހާއިރު ފަހުންނެވެ. އޭރު
އެމްއެންޑީއެފްގެ ފަޔަމަނުން އަލިފާން ނިއްވުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެއެވެ. އެމީހުންނަށް އެތަނަށް
އެއްވެފައި ތިބި އެތައް ބަޔަކު އެހީތެރިވަމުން ދިޔައެވެ. ބޭރަށް ނުކުމެވުނު އިރު މީހުންތައް އޮތީ
ފުރި ތޮއްޖެހިފައެވެ. ތިން ހަތަރު އެމްބިއުލާންސް އޮތެވެ. އެ އަށް މީހުންތައް އަރުވައިގެން
ގެންދެއެވެ. ނޫސްވެރިން ފޮޓޯ ނަގަމުން ދިޔައެވެ. އެތާ ތިބި އެންމެންގެ މޫނުމަތިންވެސް
ފެނުނީ ހާސްކަމެވެ. ނުތަނަސްކަމެވެ. ސަލާމަތައް އެދި ގޮވާ މީހުންނަށް އެހީތެރިވާތީ ފެނެއެވެ.
އެކަމުގައި އެތައް ބަޔަކު ޝާމިލުވިއެވެ.
ބޭރުތެރޭގައި ތިބި މީހުންގެ ފަރާތުން އެނގުނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ފިހިނގެން 5 މީހަކު
ހޮސްޕިޓަލަށް ގެންދިޔަކަމެވެ. ބައެއް މީހުން ސަލާމަތްވުމަށް ފުންމާލުމުން އެކި ގުނަންތައް
ބިނދި ފައިވެއެވެ. ސަލާމަތް ނުވެވި އެތައް ބަޔަކު ގޭތެރޭގައި ތާށިވެފައި ތިބިކަންވެސް
89 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

އެނގުނީ ފަޔަމަނުން އެ ވާހަކަ ބުނީމައެވެ.
ގޭސްފުޅިއެއް ގޮވައިގެން ހިނގި މިއަލިފާން ކޮންޓްރޯލް ކުރެވުނީ ތިން ގަނޑިއިރު
ފަހުންނެވެ. މިހާދިސާގައި 11 މީހަކު މި ދުނިޔެއާ އަލްވަދާއު ކިޔެވެ. އެތައް ބަޔަކަށް އެކިވަރުގެ
އަނިޔާވިއެވެ. އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލު ކުރެވޭ ގޮތުގައި މި ހާދިސާއަކީ ގދ. ހައޮޑިގަލާއަށް ދިމާވި
އެންމެ ހިތާމަވެރި ކާރިސާއެވެ.
ގދ. ހައޮ ޑިގަލާގައި ހިނގި އެންމެ ނު ރައްކާތެރި ހާދިސާ
އާމިނަތު ޔަޝްމް ވާފިރު
ޖަމާލުއްދީން ސްކޫލު
2022 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރު 9 ވީ ހުކުރު ދުވަހުގެ ރޭ ގދ. ހައޮޑިގަލާގެ
ގެއެއް ގައި ނުރައްކާތެރި އަލިފާނުގެ ހާދިސާއެއް ހިނގިއެވެ. މި ހާދިސާ ހިނގީ އެރަށު
އުތުރުއަވަށު ގައި ހުރި ނިރުފެނި ނަމަކަށް ކިޔާ ގެއެއްގެ ތިންވަނަ ފަންގިފިލާގައެވެ.
މި ހާދިސާ ހިނގީ އެރޭގެ ދަންވަރު ބާރައިގެ ފަހުންނެވެ. ހާދިސާ ހިނގަން
މެދުވެރިވީ ގޭގެ ތިންވަނަ ފަންގިފިލާގައި ޕާޓީ ކުރުމުގެ ތެރޭގައެވެ. މި ޕާޓީ ކުރުމުގައި
ގިނަ އަދަދެއްގެ ބަޔަކު ބައިވެރިވިއެވެ. ގާތް ގަޑަކަށް ބާރަގަޑި ބައިގެ ފަހުން ޕާޓީކުރުމުގެ
ތެރޭގައި ހަވާ އަރުވުމާއި އަލިފާނުގެ ކުޅިވަރުތައް ކުޅެންފެށިއެވެ. ހާދިސާ ހިނގަން މެދުވެރިވީ
ބޭނުންކުރި އުއްބައްތިތަކެއް ވެއްޓި އެތާ ހުރި ފޮތިތަކެއްގައި ރޯވުމުގެ ސަބަބުންނެވެ. ނަމަވެސް
މަޖަލާއި ސަކައިގައި ތިބުމުން އަލިފާން ރޯވިކަން އެނގުނީ އެތައް އިރެއް ފަހުންނެވެ.
އަލިފާނުގެ ހާދިސާ ހިނގިކަން އެނގުނު ހިސާބުން ސިފައިންނަށް އެކަން އެންގުނެވެ.
މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 90

މާގިނަ އިރުތަކެއް ނުވެ ފަޔަމަނުން އަތުވެއްޖެއެވެ. އަދި އަލިފާން ނިއްވުމުގެ މަސައްކަތް
ފެށިއެވެ. ނަމަވެސް ތިރިއަށް ދެވޭނެ ގޮތެއް ނެތި އެތައް ބަޔަކު ތިބީ ތާށިވެފައެވެ. ބައެއް
މީހުން ހާސްވެގެން ނޭވާލާން އުނދަގޫވިއެވެ. ބައެއް މީހުން ހޭނެތިގެން ވެއްޓުނެވެ. ބައެމީހުން
ސަލާމަތް ވުމަށް ޖެހިގެން ހުރި ގޭގެ ފުރާޅުމައްޗަށް ފުންމާލިއެވެ.
އަލިފާންގަޑު ނިންވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ދަނިކޮށް އަލިފާގަނޑުވަނީ ދެވަނަ
ފަންގިފިލާއަށް ގޮސްފައެވެ. ނަމަވެސް އަލިފާންގަނޑު ނިންވާލެވުނީ އެރޭގެ ދޭ ޖަހަން
އުޅެނިކޮށެވެ.
މިހާދިސާގައި 10 މީހަކު ވަރަށް ބޮޑަށް ފިހުނެވެ. 14 މީހަކަށް އެކިވަރުގެ އަނިޔާތަށް
ލިބިފައިވެއެވެ. 7 މީހަކު ހޮސްޕިޓަލަށް ގެންދެވި ފަރުވާ ދެވުނެވެ. ފެހިވިނަގޭގެ ދެވަނަ
ފަންގިފިލާއާއި ތިންވަނަ ފަންގިފިލާ ބޭނުންނުކުރެވޭ ވަރަށް ހަލާކުވިއެވެ. މި ހާދިސާއަކީ
ކޮންމެ ނަޒަރަކު ބެލި ނަމަވެސް ހައޮޑިގަލާއަށް ދިމާވި އެންމެ ހިތްދަތި ހާދިސާއެވެ. މިއީ
އެތައް ބަޔަކު އެތައް އަހަރަކަށް ހަނދާން ކުރާނެ ހިތާމަވެރި ހާދިސާއެކެވެ.
91 މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން

މަތިވަ ރު 2024: ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތް: އިމްތިޙާނު ކަރުދުާހން 92